

SKUPNOST NA RAZBORJU - Predzadnja avgustovska nedelja 2000 bo v kronikah zapisana kot izjemen dogodek za Razbor pod Lisco že zaradi ogromne množice (domačini so ocenjevali, da je bilo kar okrog 5000 ljudi!), ki se je zbrala ob otvoritvi prve komune za zasvojenca z mamili v osrednjem in vzhodnem delu Slovenije. Pridružila se je trem skupnostim na Primorskem in eni na Gorenjskem. Po maši škofa dr. Antona Stresa v razborski cerkvi so pomen dogodka za mlade in družbo nasploh poudarili številni govorci, med njimi tudi don Pierino in Štefka Kučan. Po blagoslovitvi in ogledu nekdanje šole na Razborju, kjer bo v šoli življenja Skupnosti Srečanje za zdaj bivalo šest mladeničev, trdno odločenih, da se odpovedo drogami, so se don Pierino s spremstvom (na desni!) zadržali še pri kipu Marije pred šolo. (Foto: P. Perc)

ZELENI JURIJ ZA STIPETA MESIČA

TRDINOV VRH - V nedeljo so predstavniki Društva slovensko-hrvaškega prijateljstva Kolpa iz Vinice Jože Stegne, Josip Boljkovac in Janko Mržljak na Trdinovem vrhu predali predsedniku Hrvaške Stipetu Mesiču fotografijo Zelenega Jurija, ki je nastala aprila ob obisku viniških folkloristov in Zelenega Jurija v Zagrebu. Hkrati so ga povabili, da skupaj z Milanom Kučanom obišče Belo krajino ter se pogovori s predstavniki belokranjskih podjetij, ki zaposlujejo Hrvate. Mesič je z veseljem sprejel povabilo. Hkrati so ga obvestili, da se je v Društvo slovensko-hrvaškega prijateljstva Kolpa včlanilo 3.100 lovec iz Bele krajine in karlovške regije.

Mladi urejali okolico gradu Kostel

Zaključena mednarodna delovna akcija Kostel 2000 - Domačini hvaležni Vitri za pomoč

KOSTEL - Z analizo opravljenega dela in skromno zakusko je bil 21. julija zvečer zaključen mednarodnega delovnega tabora "Kostel 2000", ki ga je v sodelovanju z domačimi organi in organizacijami organizirala Vitra iz Cerknice v okviru svojega delovanja za ponovno oživitve hribovitega območja dežele suhe robe. Zaključnega srečanja so se udeležili poleg prostovoljcev iz Slovenije, Češke in ZR Jugoslavije še domačini, ki so tudi sodelovali pri tem delu, predstavniki občine Kostel, Turistično športnega društva Kostel in Kostelci. Prostovoljnimi delavci so nagačali slabo vreme, a so kljub temu skupaj z domačini očistili grmovja in nepotrebnega drevja grajski kompleks Kostel. Na tem območju je bilo grmovja, storov in podob-

nega toliko, da je nekaj dela še ostalo in ga bodo postorili še domačini, predvsem člani Turističnošportnega društva, ki so že zdaj sodelovali v akciji, predvsem z motornimi žagami. Domačini in organizator takih akcij Vitra iz Cerknice so se dogovorili, da bodo podobne akcije na območju Kostela organizirali tudi v bodoče in da bo delo priskrbelo občina Kostel. Domačini pa tudi letos niso poskrbeli le za delo, ampak so jim domačini razkazali zanimivosti Kostela. Pod vodstvom turistične vodičke Nataše Letig z Žage so si ogledali poleg domačih kraških jam tudi Bilparske jame, kovačijo v Bilpi, hodili so po peš poteh v Kostelu, se vozili z rafti po Kolpi, si ogledali sakralne objekte na tem območju itd. Na zaključni svečanosti pa je udeležencem mednarodne delovne akcije domače turistično društvo podelilo turistični propagandni material, majice in nogavice, da ne bodo pozabili Kostela in da se bodo sem še vračali kot turisti.

J.P.

MILAN KUČAN NA STUDIJU D

NOVO MESTO - Regionalna radijska postaja Dolenjske in Bele krajine Studio D bo v četrtek ob 17. uri imela v gosteh predsednika države gospoda Milana Kučana, s katerim se bo pogovarjala novinarka Marjana Kavšek. Enourni pogovor bo prenašalo Gospodarsko interesno združenje nekomercialnih radijskih postaj Slovenije, tako imenovana IV. mreža slovenskih radijskih postaj. Vprašanja pred oddajo sprejemajo na telefonski številki 07/3731020 ali po elektronski pošti: studiod@studiod.si.

Citroen center Cikava
Prodaja in servis, Avto-BH
Podbevškova 6a, Novo mesto, tel. 068/39 30 454

VREME
Ob koncu tedna bo pretežno sončno, z občasnimi pooblačitvami v popoldanskem času. Toplo bo.

Ogenjce se ne pozablja

Brez NOB ne bi bilo samostojne Slovenije

LOŠKI POTOK - 31. julija 1942 je bila na Ogenjcah v znani roški ofenzivi do tal požgana partizanska bolnišnica. Zaradi izdajstva so Italijani našli streljaj oddaljeno kraško jamo, v katero so bili partizani namestili težke ranjence. Z njimi je bila tudi bolničarka Mimica, ki jim je ob napadu s strelji iz pištole skušala skrajšati muke, a ji v celoti ni uspelo. Kar ni uspelo njej, pa so postorile bombe. V jami je našlo smrt 13 ranjencev in njihova bolničarka. Kljub bombam so Italijani iz jame spravili vsaj še tri žive; ti so po sreči preživeli razpad Italije in se vrnili v partizane, sicer bi bila celotna usoda te bolnišnice še danes zavita v meglo.

Na tem mestu je danes spominsko obeležje in majhen muzej, predvsem pa prostor za vsakoletna srečanja še živčih borcev in občanov občine Loški Potok. Tokrat je bila slovesnost 23. julija; na njej se je zbralo veliko borcev, njihovih sorodnikov in domačinov. Uvodno besedo je imel predsednik območne borčevske organizacije Jože Levstik, množico pa je nagovoril tudi predsednik notranjskega odreda Jože Silc in obenem predstavil govornike, predstavnike borčev-

skih organizacij in predstavnike lokalnih skupnosti.

Med bogatim kulturnim sporedom so se zvrstili štirje govorniki: dr. Pavla Lah, dr. Peter Rus, Igor Bavčar in potoški župan Janez Novak. Vsem je bila skupna misel, da je NOB pripomogla, da danes živimo v lastni državi, vendar te pridobitve nekateri poskušajo na razne načine izničiti. Še najbolj je zbrane prevzel govor Igorja Bavčarja, ki je med drugim dejal: "NOB je globoko zakoreninjen v našem narodu. Predstavlja enega od temeljev naše samostojne države. NOB pomeni svetlo točko naše zgodovine. Včasih je slišati, da je bila ta borba prevara. Na to ne more nihče pristati. Dragi borci, tudi nova generacija gleda na vas s ponosom. Lahko vam rečem kar sobori, za isto stvar smo se borili tudi ob osamosvajanju."

Slavnost je zaključil potoški župan inž. Janez Novak, ki je ponovil pred dvema letoma prvič omenjeni načrt, da se uredi spominski kompleks. Po njegovih besedah, ki so jih zbrani z navdušenjem pozdravili, naj bi že prihodnje leto ob tem času položili temeljni kamen. A. KOŠMERL

Berite danes

stran 2:

• **Zdajšnji oblastniki potvarjajo zgodovino**

stran 4:

• **Spomin na narodnega buditelja**

stran 6:

• **Delali za kralje in predsednike**

stran 7:

• **Strankarske igre prevarale Senovo?**

stran 8:

• **Namere Nemcev bi škodoval Iskri**

stran 11:

• **Prometna nesreča! Kaj lahko storimo?**

stran 18:

• **Za socialno demokracijo evropskega tipa**

PRAZNIK HARMONIKE - Prizadevni organizatorji Turističnega društva Azaleja z Rateža pri Novem mestu so zadnjo nedeljo pripravili že 14. prireditev Praznika harmonike. Tokrat je na tem tradicionalnem tekmovanju, ki mu vsako leto prisostvuje množica ljudi, sodelovalo 39 harmonikarjev, od otrok do zrelih možakov, 9 najboljših se je uvrstilo v polfinale tekmovanja za zlato harmoniko Ljubecne. Najboljši v posameznih kategorijah so bili: Jernej Kolar, ki je tudi zmagovalnik tekmovanja za nagrado Rateža, Dejan Vene, Franc Vegelj, Marjan Skubic in Franc Skufca. (Foto: A. B.)

MERKUR
Sadovi vročega poletja
najnižje pri nas fa hip
MERKURJEVE VROČE CENE
Več kot 35 izdelkov po vročih cenah, od 27. 7. do 19. 8. 2000, za izdelke v zalogi.

Proti potuhi z metadonom

Na Razborju pod Lisco je v nedeljo zaživela še peta komuna za zasvojenca z mamili v Sloveniji ali šola za življenje, kot takšemu prevzganju zvečine zelo mladih fantov raje pravijo pri Skupnosti Srečanje. Pomeni Razbor svetlo točko za podobne poskuse ustanavljanja komun v Sloveniji? V naši državi se je več kot 1100 zasvojenecv zanimalo za program te skupnosti! Zdaj je v njih bolj simbolično število (26), takih, ki so se odločili za življenje, ne pa za hojo po robu prepada.

Posebno doživetje za veliko množico ljudi na Razborju je bil prepričljiv nagovor don Pierina Gelmini, ki je skoraj po vsem svetu ustanovil že 232 podobnih komun, v katerih je našlo pomoč okrog 22.000 zasvojenecv. Osvrnil je države, ki podpirajo metadonski način zdravljenja (gre le za državno sintetično drogo!), da bi s tem preprečile oskrbovanje s "klasičnimi" drogami, s heroinom, kokainom itd. Med temi je tudi Slovenija. Čisto sprenevanje in potuha je tudi ločevanje drog in na mehke in trde, povsem nesprejemljivo in nemoralno pa je, sprizniti se z mamili in se naučiti živeti z njo. Don Pierinu zaradi tako odločnih stališč streže po življenju narkomafija in še kdo, ki ima ogromne dobičke s prekupčevanjem z mamili. Prav nič jim ni mar tragična usoda številnih posameznikov in družin, ki so jih dobili v kremple s svojo poslovno podlostjo.

PAVEL PERC

ZA VAS ŽE 11 LET POSLOVNI IMENIKI
RUMENE STRANI
SLOVENIJA TEL
tel. (01) 436 53 90, fax (01) 436 85 20, www.intermarketing.si
INTER MARKETING

BPH BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA, d.o.o. PE NOVO MESTO
* Zaščitite se pred krajo delnic!
Odprite svoj račun pri BPH, d.o.o. Varnost 100 %!
BPH, Trdinova 1 (bivši hotel Kandija), ☎ 068/342-410
BPH, Rimska cesta 11, Trebnje, ☎ 068/460-730
BPH, Kolodvorska ul. 4, Črnomelj, ☎ 068/56-480
BPH, Kvedrova 28, Sevnica, ☎ 0608/41-371

kobra debitel
☎ 07/ 30 81 118 ☎ 041 600 700
ŠMARJE 13 a, ŠENTJERNEJ, e-mail: info@kobra.si
• 15% POPUST ob vgradnji avtoinstalacije
• ZA VSAK NAKUPU NAD 50.000 SIT darilo URA KOBRA

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

ISSN 0416-2242

9 770416 224000

Kultura na dopustu

Je poleti dovolj kulturnih prireditev? Kako nameravate preživeti dopust? Ali tudi tako, da boste prisostvovali kulturnim dogodkom? Tovrstna radovednost na tem mestu je verjetno razkrila tokratno anketno temo, in sicer, ali izkoristite dopust tudi za kulturo in ali je na voljo dovolj vsega s področja kulture. Mogoče boste ob koncu dopusta, potem ko boste obiskali gradove in cerkve ter se navduševali nad drugimi primerki kulturne dediščine, pošteno zapisali: "Hodil po zemlji sem našel in pil nje prelesti." Dežela je sicer po dolgem in počez kar gosto posejane v teh mesecih z grajskimi in drugimi "poletji", kjer za dostopno ceno igrajo marsikaj, od jazza do stare glasbe, in mogoče je tovrstno kulturno dogajanje vabljivo. Koliko kulture si kdo želi in koliko je bo vsrkal na različnih poletnih prireditvah, to je lahko tudi vprašanje za začetek prepira o tem, kaj je sploh kultura. Študenta, na primer, bo nemogoče prepričati, da študentska subkultura ni kultura, prenekateri najstnik bi se obrnil stran od tako visoko postavljene prireditve, kot je npr. Ramovšev Festival Brežice 2000, in bi se šel raje povaljati v blato Kekovega Rocka Otočec. Tudi v tem primeru imajo vsake oči svojega "malarja". Čeprav vendarle obstaja verjetno dovolj splošen nenapisan dogovor, kaj je kultura.

FRANC LESAR, iz Zamosteca pri Sodražici: "Z družino radi potujemo naokrog, zato dopust izkoristimo tudi za spoznavanje novih krajev, ljudi in navad. Če se da, praviloma obiščemo kakšen kulturni dogodek in se podrobno seznanimo s prireditvami na tem območju. Zvečer si najraje ogledamo osvetljene stare stavbe, med katerimi so najbolj zanimive cerkve in drugi verski objekti.

PETER MOVRIN, iz Kočevja: "Pred leti sem na dopustu poleg užitka na soncu kar precej časa namenil branju knjig, kar lahko sodi v tako imenovano kulturno izobraževanje na počitnicah. Zdaj je več dela in za sicer zaslužni premor nekako ni časa. Letos bova s soprogo za nekaj dni obiskala prijatelja na otoku Krku, ki ima doma veliko zakladnico starin. Lani sva je že nekaj videla."

EMIL MATIČIČ, strojni ključavničar, iz Martinjaka pri Cerknici, na obisku v Kostanjevici na Krki: "Čisto slučajno sem danes na Kostanjevici noči. V teh dneh, kar sem v Kostanjevici, sem si ogledal galerijo in bogato kulturno okolje. Vzemem si čas za kulturo tudi tako, da preberem pesniško zbirko in jo grafično opremim. Ko se pojavi nov film, ga grem obvezno gledat."

DAVID SMUKOVIČ, dijak, iz Rače vasi: "Zanima me kino, filme hodim gledat v Brežice. Spored je še kar dober. V prostem času berem. Treniram atletiko pri atletskem klubu Fit Brežice. Dosti časa namenjam športu. V tem okolju manjka kulturnih in zabavnih prireditev. Če bi bilo več takih dogodkov, bi bilo poletje zanimivejše. No, med počitnicami ni dolgčas."

NATAŠA KABUR, kuharica iz Novega mesta: "Na dopust bom šla šele konec septembra, ob delu pa nimam časa in moči za branje knjig. Že dolgo nisem prebrala kakšne knjige, tudi šolskega čtiva nisem rada brala, rada pa vzamem v roke kakšen časopis z zanimivim branjem. Pač pa se včasih udeležim kakšnega koncerta za mlade."

BOŠTJAN PAPEŽ, študent iz Črnomlja: "Če sem na dopustu v kakšnem drugem kraju in je kulturna prireditev, jo obiščem. Kulturnih prireditev, ki so med poletnimi počitnicami v Beli krajini, pa ne obiskujem, čeprav jih je veliko, ker se mi zdi, da se preveč ponavljajo. Mislim, da so te prireditve zanimivejše za tiste ljudi, ki dopustujejo v Beli krajini."

TINKA JUNTEŽ, kontrolorka v semiški Iskri: "Rada se udeležujem kulturnih prireditev v Beli krajini, če le imam možnost in priložnost. Na dopust pa ne hodim nikamor, ker se prilagam drugim družinskim članom. A tudi sicer poleti bolj malo počitničkujem. Celo takrat, ko imajo moji sodelavci v naši tovarni kolektivni dopust, jaz zaradi narave dela skoraj ves čas delam."

BOJAN NOVŠAK, oblikovalec v sevniskem Stillesu: "Na letnem oddihu in tudi sicer hodim po svetu z odprtimi očmi tudi za arhitektonske rešitve, obiskujem muzeje in galerije, ker me pač zanima vse, kar je človek ustvaril, tudi če česa nekateri ne uvrščajo med tako imenovano čisto kulturo. Skušam biti tudi čim bolj kulturno do okolja, doma ali po svetu."

IRENA VIZLAR, natakarka v gostilni Opara v Trebnjem: "Na dopust gremo na slovensko obalo Jadranskega morja, v Fiesu, predvsem zato, da bi se odpočili in sprostili. Zato si ne nameravamo privoščiti drugih kulturnih užitkov, razen obiska kina. Morda bom tudi kaj prebrala, a če se bom že odločila za kakšno knjigo, bo to verjetno lahko počitniško branje."

VNOVIČ VIŠJE CENE V VRTCU RIBNICA

RIBNICA - Ribniški svetniki so na zadnji seji obravnavali dvanajst točk dnevnega reda in jih sprejeli brez kakršnekoli razprave. Olga Tanko, predsednica nadzornega odbora, je pohvalila občinsko upravo za smotno porabo denarja pri večjih naložbah, saj je tudi pri lanskem obnovi regionalne ceste v Gorenji vasi občina prihranila kar pet milijonov tolarjev. Svetniki so sprejeli predlog odloka o zaključnem računu za lani, po hitrem postopku osnutek odloka o statusnem preoblikovanju Javnega komunalnega podjetja Hidrovod Kočevje - Ribnica, pred tem sta to storila občinska sveta v Kočevju in Loškem Potoku. Po novem bo podjetje v sodnem registru zapisano kot Hidrovod, d.o.o., družba za komunalno dejavnost. Cene v ribniškem vrtcu se bodo povečale za pet odstotkov, in sicer zaradi napredovanja strokovnih delavcev v višje plačilne razrede in povečanja drugih prejemkov. Zadnje povečanje je bilo 1. aprila letos.

Lekarna pomaga šolam

Iščejo študenta farmacije

KOČEVJE - Javni Zavod Lekarna Kočevje je lani ustvaril bruto dobiček v znesku nekaj manj kot 29 milijonov in tristo tisoč tolarjev in ga razporedil v znesku 2,7 milijona tolarjev na davek od dobička, 1,6 milijona tolarjev je predvidenih v rezervni sklad, preostanek, to je 24 milijonov in 841 tisoč tolarjev, pa je pustil nerazporejen.

Pri delu Lekarna najbolj pestijo prostorske in kadrovske težave. Prizadevajo si, da bi prosta delovna mesta zapolnili z diplomiranimi farmacevtski delavci iz kočevske občine ali bližnje okolice. Vse tiste, ki jih zanima ta študij, bodo povabili na razgovor in izbranim seveda nudili stipendijo ter po možnosti omogočili tudi praktično delo v Ljubljani.

Zaposleni so najbolj veseli skrajšanja pričeta gradnje nove lekarnice, in sicer pri Zdravstvenem domu Kočevje. Zdašnjim prostori so namreč utesnjeni in močno odstopajo od normativov za delo. Pobuda direktorice Zofije Rovar, da bodo del denarja iz nerazporejenega dobička namenili za reševanje akutnih težav pri vzdrževanju osnovnih šol v Kočevju, je bila lepo sprejeta med člani občinskega sveta kakor tudi med člani sveta Lekarne. Na zadnji seji so sklenili, da bodo štiri milijone tolarjev namenili za kritje stroškov pri nakupu goriva, beljenje učilnic in manjših popravil. Upajo, da bodo zgledu Lekarne morda sledila tudi druga podjetja oziroma posamezniki ali društva.

M. G.

PREMIJE V KMETIJSTVU

VELIKE LASČE - Z občinskim programom za podporo reje plemenskih živali je rejcem na voljo občinska premija za plemenske krave in kobile v višini 4000 SIT na žival ter 800 SIT za plemensko drobnico. Cilj občinskega programa je ohranjanje staleža plemenske črede vseh živali na območju občine. Za ta razpis je do končne roka prispelo okoli 250 vlog.

PRAZNIK TOPLIŠKE OBČINE - Prejšnji teden so v Dolenjskih Toplicah potekale prireditve v počastitev občinskega praznika, ki ga je ta mlada občina praznovala drugič. Na slavnostni seji v petek, 21. julija, se je župan Franc Vovk med drugim zavzel za enotnost in skupno prizadevanje za napredek občine, saj, kot je dejal, tako majhna občina ne sme postati arena za politične boje. Po seji je župan v parku med zdraviliškima hoteloma odprl 1,6 km dolgo Auerspergovo botanično pot (na fotografiji), na kateri je 7 ličnih in preglednih informativnih tabel. V obnovljenem 100 let starem zdraviliškem parku, po katerem poteka del poti, je več kot 100 različnih drevesnih in grmovnih vrst. (Foto: A. B.)

Zdajšnji oblastniki potvarjajo zgodovino

"Cerkev si želi podrediti državo," je povedal kočevski župan Janko Veber - Prebrali protest proti govorom Justina Stanovnika v Kočevskem Rogu

KOČEVSKA REKA - Pred Taborsko steno nad Belico v Čabranski dolini, kjer je bilo v času druge svetovne vojne tudi stičišče kurirskih poti med Notranjsko, Dolenjsko, Belo krajino in Gorskimi kotarom je bila v soboto v navzočnosti nekaj sto borcev, simpatizerjev NOB in mladih tradicionalna spominska svečanost. Zaradi izdaje so italijanski vojaki lahko prišli do jame, v kateri se je naselilo poveljstvo 2. čete 3. bataljona Ljuba Serčerja, v usodnem času pa je v votlini jame bival tudi štab kočevskega odreda.

Potem ko so zaklali stražarja Tineta, so 24. julija leta 1942 enak zločin zagrešili tudi nad kurirjem Jakcem, bežečega Vinka pa so ust-

relili. Slednja sta štela komaj dvanajst pomladi. V spomin nanj in deset ubitih borcev - rešilo se jih je enajst - so v soboto pri spomin-

Morali so se bojevat

Srečanje ob obletnici ustanovitve 15. udarne divizije - Obsodili hujskaštvo v Kočevskem Rogu

VELIKI LIPOVEC - Več sto nekdanjih borcev, organizatorjev NOB in OF ter drugi so 22. julija počastili spomin na obletnico rojstva 15. udarne divizije NOB in POS, ki se je 23. julija 1943 zgodila v tem kraju, in obsodili petje domobranske himne na nedavni slovesnosti v Kočevskem Rogu.

Srečanje so začele pevke iz Žužemberka, častna straža SV pa je stala ob spominskem znamenju na koncu vasi, kjer je pred 57 leti živela ena izmed velikih slovenskih bojnih enot skupne zavezniške antifašistične fronte. Dolenjska prvoborka Mara Rupena Osolnik je najprej obudila osebne spomine na narodnega junaka Dušana Jereba Štefana, prvega sekretarja novomeškega okrožnega odbora OF, ki si je tu, potem ko je rešil soborce iz pohodne skupine, z zadnji strelom sam odvzel življenje, da ne bi padel v roke Italijanom.

Nato je ob 15. udarni diviziji govoril še Lado Kocijan, predsednik Skupnosti borcev te enote NOV in POS, ki je predstavil njeno bojno pot do maja 1945, ko je pomagala osvoboditi Ljubljano. Kritiziral je tudi sedanje politične razmere, in sicer militantno in napadalno aktivnost skrajne desnice, ki že vsiljuje prakso novega nacizma in kle-

rofašizma. Zborovanje je pozdravil tudi Bogdan Mali, poveljnik enote Slovenske vojske iz Novega mesta, Franc Plut iz KUD Prečna pa je recitiral dve pesmi. Ob 12. uri so na Selih - Šumberku počastili še spomin na tri padle poveljnike, Jevtiča, Kavčiča in Šaranoviča, o njihovem junaštvu pa je govoril Lojze Hren, predsednik Skupnosti borcev Cankarjeve brigade.

Udeleženci srečanja so sprejeli še protestno pismo Območnega odbora Združenja borcev in udeležencev NOB Novo mesto proti hujskaštvu desnice na slovesnosti v Kočevskem Rogu. Takrat so slišali domobransko himno in zaničevalne besede o uporabi proti nacifašističnim silam, kar zbrani na Velikem Lipovcu osrno obsojajo. Prepričani so, da je bil boj proti okupatorju edini možen odgovor na smrt obsojenega naroda.

PRED SPOMINSKIM OBELEŽJEM - Pripravili so krajši kulturni program, v katerem so nastopile članice skupine Odmev iz Kočevja in recitatorka Anka Abramovič. Zgodovinar Zdravko Troha je prebral protestno pismo proti govoru Justina Stanovnika, kot je dejal, bivšega kolaboracionista, na spominski maši v Kočevskem Rogu, na kraju narodove tragedije. (Foto: M. G.)

Mariborsko pismo

Bo volk sit in koza cela?

Zapiranje prostocarinskih prodajalnih ogroža razvoj turizma

MARIBOR - Maribor, ki je bil včasih med največjimi industrijskimi središči v tem delu Evrope, je v zadnjem desetletju in pol močno spremenil svojo zunanjo podobo. Zaradi gospodarske krize je prišlo do prestrukturiranja gospodarstva: medtem ko so nekdanji industrijski giganti propadli, je v mestu zraslo veliko novih trgovskih hiš, hotelov, gostišč in lokalov za najrazličnejše storitvene dejavnosti. Mariborski Pohorje je v tem času pridobilo več novih vlečnic in sedežnic, pod njim pa je zrasel zimski stadion, ki je vsa zimo zasnežen z umetnim snegom, razsvetljena proga pa omogoča tudi nočno smuko. V središču mesta je velik in sodoben poslovno-trgovski center, imenovan City, staro mestno središče Lent pa so temeljito obnovili in revitalizirali.

Tako se je Maribor iz izrazito industrijskega mesta postopno razvil v veliko nakupovalno središče, pred nekaj meseci pa je ministrstvo za malo gospodarstvo in turizem, ki ima sedež v Mariboru,

štajersko metropolo z zaledjem razglasilo tudi za turistično območje. Kako hitro se v Mariboru razvija turizem pove tudi podatek, da se lani glede na leto poprej število turistov v nastanitvenih objektih v mestu povečalo za 19 odstotkov, število prenočitev pa za 36 odstotkov, medtem ko se je število turistov v Sloveniji nasploh zmanjšalo.

Kakor je v teh dneh že nekajkrat opozoril mariborski župan Boris Sovič, pa lahko nadaljnji razvoj turizma in turistične infrastrukture v mestu zavre ukinitvev prostocarinskih prodajal, saj so doslej Terme Maribor ves izkupiček iz njih vložile v izgradnjo in obnovo turističnih kapacitet. Po Sovičevih besedah ni najbolj pomembno vprašanje, kdaj bo država prostocarinske prodajalne zapela, ker bo to prej kot slej tako in tako morala storiti, temveč kakšne programe prestrukturiranja bo ponudila podjetjem, zaposlenim in obmejnimi regijam. Mariborski župan opozarja, da je možno v okviru evropske zakonodaje omejenen prodajalne prestrukturirati tako, da bo volk sit in koza cela - samo projekta se morajo lotiti pravi ljudje, ki zares temeljito poznajo evropske direktive in predpise.

Sovič opozarja tudi, da doslej še v nobeni vladi niso razmišljali, kakšne nadomestne programe bodo ponudili spediterjem, trgovcem, carinikom, policistom in drugim delavcem, ki bodo po vstopu Slovenije v Evropsko unijo zaradi odprte severne meje ostali brez dela.

TOMAŽ KŠELA

Brez previsokih ciljev

Kulturno društvo Bučka deluje že 11 let - Skoraj vsak mesec prireditve - Majhni, a dolgoročni cilji

BUČKA - V Bučki, majhni skupnosti nad Škocjanom, so mladi in stari združeni v kulturnem društvu, ki je bilo ustanovljeno leta 1989. Njihovih 50 članov je začelo s polno paro: treba je bilo urediti dom in vsakič znova napolniti dvorano ob gostovanjih glasbenih in plesalcev. "Vsi smo prostovoljci, zato vsak pomaga, kolikor lahko," pove Kristina Resnik, učiteljica v tamkajšnji šoli in predsednica Kulturnega društva, seveda pa ne gre tudi brez blagajničarke Silve Marjetič in tajnice Maje Modlic.

Skupne akcije članov Kulturnega društva Bučka so predvsem polne navdušenja, pa naj gre za urejanje okolice, dvorane ali organizacijo prireditev. Delo članov, vaščanov in nastop kulturnih, glasbenih in plesnih skupin je brezplačno, ker razpolagajo s tako majhnim fondom denarja, da si tega pač ne morejo privoščiti. Na kulturnih prireditvah namreč ne pobirajo vstopnine, temveč prostovoljne prispevke, ki pokrijejo pogostitev. Na srečo pa je občina vsako leto bolj radodarna, za kar so ji zelo hvaležni. Z njihovo pomočjo so prenovili dvorano, zdaj pa si želijo samo še dobro ozvočenje in odrske zaves.

Korak za korakom, saj vedo, da si ne smejo postavljati previsokih ciljev.

V njihovi dvorani je poleti malo zatišja, pozimi pa mrgoli praznikov in zato tudi prireditev, ki jih pripravljajo tudi v sodelovanju z Društvom podeželskih žensk. Nanje povabijo bližnje glasbenike in plesalce, na pomoč pa jim priskočita še domači ansambel Fantje z vasi in mešani pevski zbor. Koga bodo povabili, je navadno znano po sprejetju letnega načrta, ki ga obravnavajo na občnem zboru. Sami so se do sedaj predstavili drugod le z igrice Kakadu, ki so jo zaigrali osnovnošolski otroci. Na Bučki se namreč letos izobražuje 14 otrok od prvega do četrtega razreda, ki po tradiciji zelo pogosto stojijo na odru kulturnega doma.

M. RAPUŠ

SREČANJE PRI MIKLAVŽU

MIKLAVŽ NA GORJANCIH - V nedeljo, 30. julija, ob 13. uri bo pri Miklavžu na Gorjancih srečanje, ki ga pripravljata občinski odbor ZLSD Sentjerne in Skupnost borcev Gorjanskega bataljona. Govoril bo predsednik ZLSD Borut Pahor.

SREČANJE UPOKOJENCEV

DOLENJSKE TOPLICE - Območna zveza društev upokojencev Novo mesto vabi 5. avgusta ob 11. uri na Jaso v Dolenjskih Toplicah. V kulturnem programu bodo nastopili upokojenski mešani pevski zbori in druge kulturne skupine, slavnostni govornik pa bo poslanec državnega zbora mag. dr. Franc Žnidaršič. Na srečanju bodo podelili priznanja najbolj aktivnim članom, predstavnikom Krke Zdravilišča in Zdravilišča Dolenjske Toplice. Za prijetno razpoloženje bodo poskrbeli s srečelovom in skupino Don Korl bend.

Suhokranjski drobiž

MED VITEZI - Najodmevnejšo kulturno in turistično prireditev v Žužemberku si je ogledal tudi dr. Matija Žargi, velik poznavalec dvorske železolarije, ki je nedavno tudi doktoriral na temo Zgodovina železarne na Dvoru ob Krki. Žargija zadnje čase zanima tudi zgodovina žužemberškega gradu, podatke o gradu išče tudi v arhivih muzeja na Dunaju in drugod. V Žužemberk je prišel v majici z napisom "Vitezi" (na sliki).

za katero se je pozanimal celo novodobni grof Volk Turjaški z Ljubljanskega gradu.

MEDNARODNA KOLONIJA - Prijateljska slikarska kolonija Stavča vas 2000, ki je potekala v Suhi krajini, je privabila tudi slikarje iz zamejstva: iz Trsta je prišel Marko Vodopivec, iz Novega Sada pa Igor Cvejanovič. Tako je kolonija prijateljev na nek način postala tudi mednarodna.

TABORI OB KRKI - Reka Krka je privabila v poletnih mesecih veliko kopalcev, živahno pa je tudi v številnih taborih ob njenem toku. Tako so bili pri Podgozdu otroci iz Kopra, Portoroža, nekaj sto metrov nižje pa taborniki iz Slovenj Gradca.

Vandali na otroških igriščih

NOVO MESTO - V zadnjih šestih letih je novomeška občina za obnovo otroških igrišč namenila 20 milijonov tolarjev. Otroška igrišča so potrebna obnove pa tudi temeljitega čiščenja (kar velja tudi za okolico) še posebej vsako pomlad.

Letos so tako obnovili igrišča v Novem mestu, in to na Cesarjevi, Segovi, Smrečnikovi in Ragovski ulici, na Seidlovi cesti, na Mestnih njivah, v Ločni in dve igrišči v Ulici Slavka Gruma. Dela so veljala blizu 3,6 milijona tolarjev, opravilo pa jih je podjetje Grans. Poteka pa tudi obnova vaških igrišč v krajevnih skupnostih, ki so se prijavile na razpis. Za njihovo obnovo so namenili 2 milijona tolarjev.

Žal igrišča bolj kot vreme in uporabniki uničujejo vandali, ki igrišča večkrat poškodujejo kmalu po obnovitvenih delih. Seveda takih poškodb ni moč sproti popravil, predvsem pa za to ni dovolj denarja.

A. B.

GOLJUFALA Z DELNICAMI KRKE

NOVO MESTO - Novomeščanka Z. S. je v očetovem imenu borzno posredniški hiši prodala njegove delnice Krke B. To je sicer storila po smrti lastnika delnice, vendar pa pred končano zapuščinsko razpravo. Pri prodaji je ponaredila podpis, borzni hiši pa prikrija dejanske okoliščine in jo tako oškodovala za 400 tisočakov.

POLETI V DOLENJSKEM MUZEJU - Konec junija in v prvi polovici julija so v Dolenjskem muzeju v Novem mestu potekale lepo obiskane muzejske delavnice, na katerih so otroci poslikavali poletne majice, oblikovali nakit in slikali na steklo. Vse to bo marsikateremu otroku obogatilo poletna oblačila in prijetnemu poletnemu razpoloženju. Muzejske delavnice bodo znova oživele od 22. do 25. avgusta. (I. Tanko)

Načrtno do zaposlitve

Klub za iskanje zaposlitve v Novem mestu deluje peto leto - Svoje delo zaključuje že 51. klub

NOVO MESTO - Iskanje zaposlitve od človeka zahteva veliko časa, truda, potrpežljivosti, predvsem pa močno voljo in polno metro optimizma. Pri tem tako tistim, ki se z iskanjem zaposlitve srečujejo prvič, kot tudi tistim, ki so v tem žal že pravi veterani, pomaga Klub za iskanje zaposlitve. Med sedemnajstimi klubi po vsej Sloveniji je tudi novomeški, ki deluje pod okriljem Zavoda za zaposlovanje, območne enote Novo mesto, in ga od samega začetka, od leta 1996, vodi Silva Bajuk.

"To ni posredovalnica dela, temveč delavnica za brezposelne, da se motivirajo in sami najdejo zaposlitev. Največ se naučijo v prvih dveh tednih, ko se v učilnici seznanijo z izobraževalnim programom, vsak pa je lahko član največ 3 mesece. Vanj se lahko vključijo brezposelni, ki so prijavljeni na zavodu za zaposlovanje in so se o tem dogovorili s svojim svetovalcem zaposlitve," je povedala Silva Bajuk. V začetku se "klubovci" poglabijo vase in podrobno razčlenijo svoje znanje, lastnosti in sposobnosti, nato pa si postavijo zaposlitveni cilji. Sledi zbiranje informacij, izoblikovanje mreže informacij ter načrtno iskanje zaposlitve, vadijo zaposlitvene pogovore, pišejo prošnje, pridobivajo praktična znanja itd. Pri tem jim klub nudi strokovno pomoč, brezplačen telefon, znamke in ovojnice, dostop do

interneta, na voljo so jim tudi časopisi in revije ter informacije o prostih delovnih mestih tudi na "skritem trgu" delovne sile. Poleg vsega naštetega je pomembno tudi to, da drug drugemu stojijo ob strani, si izmenjujejo izkušnje in se iskreno veselijo, ko kdo izmed njih najde primerno zaposlitev.

Obstoječi tovrstni klubovi upravljajo številke o uspešnosti. V opazovanem obdobju je zaposlitev našla več kot polovica vključenih v novomeški klub oziroma več kot 80 odst. vseh, ki so bili kdaj vključeni v omenjeni program novomeškega Zavoda za zaposlovanje. Letos je bilo do julija v klub vključenih 57 brezposelnih, od začetka delovanja pa 540. Tako kot zadnja leta tudi letos veliko večino vključenih predstavljajo ženske, prvi iskalci zaposlitve, ljudje brez poklicev in starejši od 45 let ne glede na spol, med poklici pa prevladujejo prodajalci ter upravni in ekonomski tehniki.

"Ljudje, ki so napoteni v klub, so pripravljeni in motivirani za iskanje zaposlitve in delo. Marsikateri delodajalec bi med njimi lažje našel sposobnega in zanesljivega sodelavca, če bi le poznal delo našega kluba!" je poudarila Silva Bajuk. Klub za iskanje zaposlitve lahko obiščete v prostorih svetovalnega podjetja Portoval v Kočevarjevi 2 v Novem mestu (nekdanji samski dom Pionir).

M. Ž.

ŠPORTNI CLIO ZA VRHOVNIKA - Matjaž Vrhovnik, član Smučarskega društva Krka Rog iz Novega mesta, v zadnji sezoni tretji najboljši slalomist na svetu, je v ponedeljek v uporabo dobil clio sport 2.0 16V. Ključke avtomobila, izdelanega v novomeškem Revozu, je našemu smučarskemu asu izročil direktor Revozove tovarne Jean Marc Calloud. Z najmočnejšim cliom (2.000 kubikov, 173 KM, 7,3 s od 0 do 100 km/h) - v Revozu jih sedaj naredijo 40 na dan - se bo Vrhovnik vozil doma in po Italiji in Avstriji, kjer se bodo te dni začeli treninzi na ledenikih. Matjaž, ki zagotavlja, da bo do konca svoje tekmovalne kariere član novomeškega smučarskega društva, pravi, da je treba ta avto voziti s pametjo. (Foto: A. B.)

Brezplačna zdravila za otroke

ZLSD Novo mesto organizirala podpisovanje zahteve, naj bodo zdravila za otroke in mladostnike brezplačna

NOVO MESTO - Predsedstvo območne organizacije ZLSD Novo mesto je na zadnji seji obravnavalo potek priprav na volitve, uvrstitev nekaterih zdravil na negativno listo in zakon o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo.

Predsedstvo območne organizacije protestira proti odločitvi Zavoda za zdravstveno varstvo Slovenije, da se na negativno listo uvrstijo zdravila za otroke in s tem krši zakonska pravica do brezplačnega zdravstvenega varstva za otroke in mladostnike. Predčerašnji so v Sentjerneju, včeraj pa v Novem mestu organizirali podpisovanje zahteve, naj bodo vsa zdravila za otroke in mladostnike brezplačna.

Predsedstvo novomeške območne organizacije podpira izjavo kolegija predsednika ZLSD, in sicer, da ZLSD odločno nasprotuje stališču vlade, ki ne spoštuje ustavnih določb o svobodnem odločanju o rojstvu otrok in enakosti pred zakonom, prav tako tudi zmanjševanju in ukinjanju že pridobljenih pravic žensk.

A. B.

NOVO GASILSKO VOZILO V ZBURAH

ZBURE - Gasilci iz Zbur pripravljajo v soboto, 29. julija, svečan prevzem novega gasilskega vozila - avto-cisterne Renault Medliner. Svečanost, ki bo pred gasilskim domom Zburah, se bo začela s povorko gasilcev, v kulturnem programu bosta nastopila pihalni orkester Krke Zdravilišč in pevski skupina Fantje z vasi. Za prijetno razpoloženje in ples bo poskrbel ansambel Ivana Puglja, za pijačo in jedajo pa domači gasilci.

ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

Za drage medicinske instrumente so v času od 1. maja do 15. julija darovali: Blatnik (za pok. Šobar), Drašiči (za pljučni odd.), družina Judež (namesto cvetja za pok. Šobar), Fridl (namesto cvetja za pok. Kovačič), Hrastar (za pok. Progar), Judež (za pok. Šobar), darovalci (namesto cvetja za pok. Celič), Pirc (za pljučni odd.), Pronet Kranj, sindikat DB (namesto cvetja pok. Thorževski) in sosede Westrove ulice (namesto cvetja pok. Kovačič). Splošna bolnišnica se darovalcem zahvaljuje.

Deset let pri Gospodični

Vojko Merhar je že 10 let najemnik planinskega doma pri Gospodični na Gorjancih - Izvrsten kuhar

GOSPODIČNA - Planinski dom Vinka Padersiča pri Gospodični na Gorjancih je priljubljena točka izletnikov, planincev in pohodnikov iz dolenske in belokranjske strani Gorjancev pa tudi od drugod. Precej zaslug za to ima najemnik doma Vojko Merhar, ki je znan kot izvrsten in izvirni kuhar. Vojko, ki se ga je že v šolskih letih prijel vzdevek Jerry, praznuje letos tudi lep jubilej: spomladi je minilo 10 let, kar je pri Gospodični; skupaj pa ima že blizu 15 let gorjanskega "staža", saj je bil oskrbnik doma pri Gospodični že med leti 1976 in 1980, ko je zaradi otrok to delo opustil in se preselil v dolino. Za Jerryja je bila Gospodična tudi sicer "usodna", saj je prav tu spoznal svojo ženo, sicer pravo Podgorko iz Gabrja in sedaj frizerko v Novem mestu, ki je na neki prireditvi pri Gospodični pela z ansamblom Dolenjci.

Po desetih letih življenja in dela v Novem mestu se je Jerry vrnil na Gorjance. Številnim gostom ima kaj ponuditi, marsikdo se h Gospodični odpravi prav zaradi njegovih izvrstnih jedi. Še posebej je znan po izvrstnem divjačinskem golažu v kruhovih skodelici in nasploh po divjačinskih specialitetah, ljubitelji izvirne domače hrane zelo hvalijo njegove omolončice, naj bo to gorjanski fižol, jota, ričet, vlaška čorba ali že skoraj pozabljena kmečka pristavljanka. "Od pomladi do zime je dom

Vojko Merhar - Jerry

odprt vsak dan razen ob ponedeljkih, pozimi pa le ob koncu tedna. Tudi sicer je največ ljudi pride ob koncu tedna, a le ob lepem vremenu; če je vreme slabo, kislo, deževno ali hladno, pa sem večino ma kar sam," pravi Jerry, ki je prav te dni z novomeškim planinskim društvom podaljšal najemno pogodbo še za 5 let.

Najpogostejši in najbolj množični obiskovalci Gospodične so gorjanski škrtarje in gospodične, kot se imenuje posebna združba gorjanskih ljubiteljev. Teh je okoli 400, a so se lani v knjigo vpisali kar 15.000-krat. Sicer pa se obiskovalci najraje ustavijo pri izviru Gospodične, ki ga je novomeško planinsko društvo v sodelovanju z novomeškimi zelenimi in ob izdatni pomoči tovarne zdravil Krka pred leti obnovilo in lepo uredilo. V domu je na voljo tudi bogata brošura o tem slovitem izviru, ki ima po prelepi Trdinovi "bajki moč, da vrača zdravje in mladost. Jerry pa je kot spominke pripravil lonček s podobo izvira in Trdinovo bajko, natisnjeno kot majhna knjižica.

A. B.

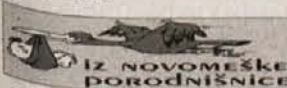

Ena gospa je rekla, da ko bi na slavnostni seji topliškega občinskega sveta ob občinskem prazniku ugotavljali sklepčnost, bi jo bilo konec še preden se je začela.

Kot otrok ste bolj kot vse hoteli kolo. Pa danes? Liberalna demokracija Slovenije

PRITRKOVANJE V ŠENTJERNEJU

ŠENTJERNEJ - Šentjernejska župnija in občina vabita v nedeljo, 20. avgusta 2000, ob 13. uri v Šentjerneju na praznično srečanje pritrkovalskih skupin - Jernejevo 2000. Do 15. avgusta sprejemata prijave Stane Bregar in župnišče.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 12. do 17. julija so v novomeški porodnišnici rodile: Vera Bertole iz Podhoste - Aleksandra, Mateja Nemanič iz Rosalnice - Tonija, Janja Kemperle iz Blatnika pri Črnomlju - Jureta, Ksenja Goričar z Daljnega Vrha - Katjo, Irena Bohte iz Črnomlja - Jaka, Katja Mohorčič iz Žužemberka - deklico, Jožica Popit Zeljo iz Vojne vasi - Jureta, Jožica Varga iz Šentvita pri Stični - Ema, Alenka Jalovec iz Velikega Podloga - Jaka, Saša Brudar iz Jablana - Saša, Irena Planinc iz Raven pri Zdobah - Klemenca, Zdenka Nemanič iz Drašičev - Valentina, Majda Rozman z Malega Vrha - Jureta, Renata Butala iz Črnomlja - Saro, Tamara Može iz Srebrnič-Tomaža.

Iz Novega mesta: Valerija Ivanetič Karlič, Slavka Gruma 36 - Roka; Romana Likar, Kandijska cesta 37 - Tajdo; Petra Podobnik, Nad mlino 31 - Luka.

Čestitamo!

Zbirke naj bi bile neponovljive

Na osnovi bogatih izkušenj so v Belokranjskem muzeju pripravili predlog vsebinske in prostorske zasnove stalnih razstav v Metliki, Črnomlju, Vinici in Semiču - Pričakujejo pomoč občin

ČRNOMELJ, METLIKA, SEMIČ - Po velikih obnovitvenih delih v metliškem gradu, kjer domuje Belokranjski muzej, bodo muzealci na novo postavili celotno stalno razstavo. To je zanje hkrati priložnost, da temeljito razmislijo o vsebinski in prostorski zasnovi stalne razstave ne le v Metliki, temveč tudi v Vinici, Semiču in Črnomlju.

Zato so strokovni delavci v Belokranjskem muzeju pripravili predlog, ki temelji na izkušnjah, pridobljenih v zadnjem desetletju. Poučili so se o smernicah sodobne muzeologije, ki jih je pripeljala do spoznanja, da mora biti vsaka zbirka njihovega muzeja enkratna in neponovljiva, torej vsebinsko in oblikovsko izvirna. Le takšna bi lahko pritegnila obiskovalce.

Stalna razstava Belokranjskega muzeja bo govorila o zgodovinskem razvoju življenja Belokranj-

cev od prazgodovine do konca 20. stoletja. Metliški muzealci so si jo zamislili na štirih mestih. V prvem nadstropju metliškega gradu bodo predstavili Belokranjce skozi stoletja od prazgodovine do konca 20. stol., vendar bodo poglavja, o katerih bodo govorile zbirke v Črnomlju, Vinici in Semiču, predstavljale le v skopih obrisih. Na podstrešju gradu bo stalna likovna razstava. V črnomljskem gradu naj bi bila na ogled razstava o Beli krajini med drugo svetovno vojno, zlasti na osvobojenem ozemlju.

V spominski hiši Otona Župančiča v Vinici naj bi bilo Župančiču namenjeno pritičje, ostalim pomembnim Belokranjcem pa prvo nadstropje. V muzejski hiši v Semiču nameravajo postaviti zbirko o izseljenstvu, ki doslej v muzejih še ni dobilo pravega mesta. Zakaj ne bi vsaj poskusno zaorali ledine v Semiču? Nekaj prostora bi namenili tudi zgodovinskemu prikazu Semiča z okolico ter ohranili vinarstvo zbirko v kleti muzejske zbirke.

V Belokranjskem muzeju se zavedajo, da je ta zasnova stalne razstave odvisna od naklonjenosti lokalnih skupnosti, ali bodo pripravljene odstopiti prostore in pri-

makniti denar za ureditev zbirk. Seveda bodo s projekti kandidirali tudi za državni denar. A muzej ima le šest zaposlenih, kar je mnogo premalo, da bi obsežen program lahko uresničili prej kot v desetih letih. Zato so belokranjskim občinam, ustanoviteljicam muzeja, namignili, da bi se, če bi bile pripravljene zagotoviti denar še za kakšnega kustosa, lahko bolj posvetili njihovi zbirki. Prepričani pa so, da bi se morali o tem čim prej pogovoriti, saj v muzeju ne morejo razvijati dolgoročnih planov, če ne vedo, kdo jim bo stal ob strani. Ob tem pa ne gre spregledati, da se je Belokranjski muzej v skoraj petdesetih letih razvil v pomembno kulturno ustanovo s številnimi predmeti, bogatim arhivom, knjižnico in še čim. Prav sedaj pa je priložnost, da ga z dobro stalno razstavo postavijo ob bok drugim slovenskim pokrajinskim muzejem.

Predlog vsebinske in prostorske zasnove stalne razstave Belokranjskega muzeja so sprejeli tudi na svetu zavoda Belokranjskega muzeja. V sklepu so zapisali, da bodo dali gradivo v razpravo občinam ustanoviteljicam, prvi pa so o njem razpravljali na črnomljskem občinskem svetu. Razumljivo, da jih je najbolj zanimalo, kako bo z njihovo muzejsko zbirko. **Leon Gregorič** iz Belokranjskega muzeja je pojasnil, da je bila sedanja črnomljska zbirka narejena na hitro in delno mimo muzejske stroke. Poudaril je, da je nesmiselno postavljati zbirko, če dela v njej ne bodo nadaljevali. "Predvsem pa bo stroka predlagala občinskemu svetu postavitev zbirke, ne pa, da bodo svetniki narekovali muzealcem, kako moramo delati. Sicer pa nam ni znan ne prostorski ne finančni plan ne pripravljenost črnomljske občine za financiranje kadra," je svetnike seznanil Gregorič.

M. BEZEK-JAKŠE

NEW SWING QUARTET V METLIKI

METLIKA - Danes, 27. julija, bo ob 21. uri v okviru metliškega kulturnega poletja na grajskem dvorišču koncert New Swing Quarteta. Dare Hering, Oto Pestner, Tomaž Kozlevčar in Marjan Petan zanjejo uspehe povsod, kjer nastopijo, in gotovo tudi v Metliki ne bo prav nič drugače.

TRAK JE PREREZAN - Trak na prenovljeni glavni črnomljski cesti so skupaj prerežali (od leve) črnomljski župan Andrej Fabjan, minister za promet in zveze Anton Bergauer in direktor Direkcije za ceste Vili Zevrnan. Čeprav je država zanj prispevala kar 170 milijonov, pa Črnomlji pričakujejo, da bo priskočila na pomoč tudi pri obnovi ceste proti Ivančni Gorici, ki jim bo omogočila lažjo pot do Ljubljane. (Foto: M. B.-J.)

Spomin na narodnega buditelja

Ob stoletnici smrti dekana Antona Aleša, ki je v zadnjih treh desetletjih 19. stoletja vtisnil močan pečat v semiško življenje, so v Semiču pripravili mašo, slovesnost in razstavo

SEMIČ - Člani Gasilskega društva Semič so se v nedeljo z mašo in slovesnostjo spomnili dekana Antona Aleša, velikega semiškega narodnega buditelja in soustanovitelja semiške prostovoljne požarne brambe pred 106 leti. Nedavno je namreč minilo sto let od njegove smrti. V 31 letih, kar je kot župnik in dekan služboval v Semiču, je vtisnil močan pečat v gospodarsko, kulturno in politično podobo Semiča.

O Antonu Alešu, ki se je leta 1832 rodil na Rašici, leta 1869 pa je prišel službovat v Semič, je pri njegovem nagrobniku ob zidu župnijske cerkve sv. Stefana govoril semiški župan Janko Bukovec. Pred gasilskim domom, kjer je župnik Janko Štampar blagoslovil muzejsko gasilsko brizgalno iz začetka 20. stol., pa ga je predstavil predsednik Gasilske zveze Semič Alojz Derganc. Poudarila sta, da je Aleš poleg svojega poklica z velikim narodno vnmom, razgledanostjo in strpnostjo sodeloval, velikokrat tudi kot pobudnik, pri vseh

stekla voda leta 1898. Na svojem posestvu, ki ga je vodil prav tako uspešno kot župnik, je uvažal novosti, po katerih so se zgledovali kmetje. S tem si je prislužil nagrado Kmetijske družbe. Veliko se je družil z belokranjskimi rodoljubi, obiskoval pa ga je tudi rojak Janez Trdina. Da je bila njegova vloga v tedanjem življenju zares velika, priča tudi cesarsko odlikovanje z zlatim križcem s krono za zasluge, ki ga je prejel štiri leta pred smrtjo.

Hkrati so v semiškem gasilskem domu odprli razstavo „Semič na pragu 20. stoletja“, ki jo je pripravila prof. Rozalija Mohar. Na njej je razvidno, da je v zadnjih desetletjih 19. stol. semiška župnija s šestimi občinami in z več kot pet tisoč prebivalci tako gospodarsko kot kulturno dobro napredovala. Bil je pač čas narodnega prebujanja, pri katerem je imela v Semiču z okolico pomembno vlogo narodno zavedna družina Kuralt. Bila je lastnica graščin Smuk in Podturn, na katerih so se zbirali - tudi pod vplivom domačega učitelja Simona Jenka - znani belokranjski rodoljubi. Poleg Kuraltovih in Aleša so bili pomembni semiški rodoljubi in graditelji še člani Šuštaršičeve družine in nadučitelj Bartelj.

M. B.-J.

POKLON - Dekanu Antonu Alešu so se poklonili tudi člani Gasilskega društva iz Mengša, od koder je bil Aleš doma, ter na njegov nagrobnik položili venec.

PRAZNIK KRAJEVNE SKUPNOSTI GRADAC

GRADAC - V krajevni skupnosti Gradac v Beli krajini bodo v soboto, 29. julija, praznovali krajevni praznik. Ob 17. uri bo v kulturnem domu zbor krajanov, na katerem bo metliški župan Slavko Dragovan odgovarjal na vprašanja krajanov. Po krajšem kulturnem programu bo otvoritev novega igrišča pri gasilskem domu, sledila pa bo veselica.

SLIKARJI PO ŽUPANČIČEVI POTI - Predsednik KUD Artoteke Jožef Vrščaj je preteklo soboto v Špeličevi hiši v Črnomlju odprl razstavo likovnih del, ki so sredi junija nastala ob Župančičevi poti od Dragatuša do Vinice. Slikarske kolonije, ki so jo poimenovali Župančičeva pot, se je udeležilo 14 likovnih umetnikov, od katerih se jih je otvoritve udeležilo kar deset. Na fotografiji (od leve) v prvi vrsti stojijo Jožef Vrščaj, Janez Muhvič, Neva Virant, Janko Butala in Bogomir Jakša, v drugi vrsti pa Slavko Čučura, Stane Lozar, Dirk Heij, Konstantin Virant in Janez Rajmer. Manjkajo Todorče Atanasov, Dragica Davitkova-Erič, Zarko Vrežec in Andrej Pavlič. (Foto: M. B.-J.)

Glavna cesta tudi uradno odprta

Pretekli teden so v središču Črnomlja predali namenu obnovljeno glavno ulico skozi mesto - Naložba vredna 300 milijonov tolarjev - Župan spomnil še na obnovo ceste proti Ivančni Gorici

ČRNOMELJ - Pretekli petek so pri prvem semaforiziranem križišču v Črnomlju minister za promet in zveze Anton Bergauer, direktor Direkcije za ceste Vili Zevrnan in črnomljski župan Andrej Fabjan prerežali trak na prenovljeni glavni cesti skozi mesto. Črnomlji so bili dokončane naložbe toliko bolj veseli tudi zato, ker je od začetka priprav minilo že pet let, obnova pa je trajala skoraj dve leti.

Kot je poudaril župan Fabjan, so pred petimi leti v občini pričeli s štirimi velikimi projekti: cestami, gostinstvom, turizmom in malim gospodarstvom. Prav prenova Belokranjske in Kolodvorske ceste od podvoza pod železniško progo Črnomelj-Metlika do križišča z Ulico 21. oktobra pa je bila eden večjih zalogajev. Obnova ceste, pločnikov in komunalnih vodov je namreč veljala 300 milijonov tolarjev. Največ, kar 170 milijonov tolarjev, je dala država, 75 milijonov tolarjev črnomljska občina, 35 milijonov tolarjev Elektro Ljubljana, ostalo pa nekaj manjših investitorjev.

Oktober 1998 so pričeli z rekonstrukcijo Kolodvorske ceste. Poleg obnove cestišča, meteorne kanalizacije in pločnikov so vgradili novo fekalno in elektrokabelsko kanalizacijo, obnovili vodovod in javno razsvetljavo. Prav tako so uredili prometno signalizacijo, prvo semaforizirano križišče v mestu ter avtobusni postajališči pri hotelu Lahinja in na Belokranjski cesti.

Lani so obnovo nadaljevali na Belokranjski cesti, zaključili pa so jo tik pred otvoritvijo. Hkrati z obnovo ceste so urejali tudi njeno okolico, torej drugi del trgovsko-poslovnega centra, ki ga gradi Begrad, bencinska servisa OMV in Petrol ter priključni lokalni cesti do železniške postaje in pri pekarni.

Župan Fabjan je v nagovoru gostom, med katerimi so bili tudi predstavniki Družbe za državne ceste in direktor Cestnega podjetja Novo mesto Franc Gole, od večjih naložb v ceste v občini omenil še rekonstrukcijo ceste od Vinice do Starega trga, v katero so v zadnjih letih vložili okrog 300 mili-

JURJEVANJE ALI JULIJEVANJE?

ČRNOMELJ - Jurjevo (24. april) velja, kot piše v knjigi Praznično leto Slovencev Niko Kuret, po ljudskem koledarju za začetek pomladi. Črnomljska prireditelj Jurjevanje pa bo letos šele 28. in 29. julija, torej dobri tri mesece po jurjevem. Ker sredi vročega poletja ni nikakršne povezave s starko zimo, ki se z zelenim Jurijem, ki je „donesel peden dolgo travico in lakot dolgo mladico“, dokončno umakne pomladi, bi morali Črnomlji očitno razmisliti o drugačnem imenu prireditve. Namesto Jurjevanje bi bilo bolj primerno, če bi jo imenovali Julijevanje.

„ŽBULARIJA“ IN TEKMOVANJE ORAČEV

GRIBLJE - Društvo kmečkih žena Griblje, Združenje oračev Slovenije in Strojni krožek Bele krajine pripravljajo v sodelovanju s Kmetijsko svetovalno službo Črnomelj v nedeljo, 30. julija, v Gribljah prireditve, imenovano Žbularija. Hkrati bo tudi belokranjsko tekmovanje oračev, ki se bo na njivah med Krasincem in Gribljami pričelo ob 12. uri. Ob 14. uri bo demonstracija obdelave tal, uro pozneje pa na gribljskem kopaljšču otvoritev Žbularije. Slavnostni govornik bo državni podsekretar na kmetijskem ministrstvu Igor Hrovatič. Sledilo bo tekmovanje društev kmečkih žena v pletenju žbula, kot v teh krajih pravijo čebuli, ter družabne igre, v oranju pa se bo pomerila še druga skupina oračev. Ob 19. uri bo podelitev priznanj in nagrad ter družabno srečanje.

ŠTUDENTSKA „KOUPA 2000“

GRIBLJE - Klub belokranjskih študentov je lani prvič pripravil v Gribljah srečanje študentskih klubov iz vse Slovenije. Ker je dobro uspešno, bodo od 4. do 6. avgusta na gribljskem kopaljšču znova pripravili športno, zabavno in kulturno prireditev, imenovano Koupa 2000. Organizatorji pričakujejo celo do 10 tisoč študentov, ki se bodo lahko pomerili v družabnih in športnih igrah, se udeležili ustvarjalnih delavnic, zvečer pa jih bodo zabavale domače glasbene skupine.

POLICIJA NIMA POOBLASTIL

RUČETNA VAS - Tako semiški kot črnomljski svetniki so že nekajkrat postavili vprašanja glede prometne varnosti na križišču v Ručetni vasi, v bližini katerega imata dva mizarja skladišče lesa. Svetniki opozarjajo, da so zaradi tega večkrat na cesti predvsem viličarji, ki ogrožajo promet. Komandir policijske postaje Črnomelj Jože Stopar se je strinjal, da tisto mesto v Ručetni vasi ni primerno za skladiščenje lesa, vendar policija nima veliko pristojnosti, razen če ugotovi kršitev predpisov o cestnem prometu. In če nima pooblastil, tudi ukrepati ne more, ampak lahko le obvešča in sporoča. Predvsem pa policija ne more zapreti dejavnosti. Po njegovem je ta problem bolj v pristojnosti inšpektorjev.

Semiške tropine

POROKA - Semičani so imeli zadnja leta ob Semiški ohceti vedno veliko pripomb, ker so se pri njih poročali v glavnem Gorenjci. Letos so končno dočakali, da se je poročil tudi belokranjski par, vendar je semiška nevesta odšla za snaho v metliško občino. Zato je semiškim davkoplačevalcem žal, da se je poroka med semiškima SLS in SKD zgodila teden pred Semiško ohceto. Predlagali so, da bi se tudi stranki poročili na Semiški ohceti. Tako bi vsaj ena dota ostala v domači občini...

TREMA - Zmotil se je tisti, ki je mislil, da bo imel največjo tremo na Semiški ohceti kateri od šestih mladoporočencev. Očitno je trema ali pa morda panika, ker je moral poročiti kar tri pare hkrati, zagrabila semiškega župnika Janka Štamparja. Semiško nevesto Majjo je namreč kar preskočil, tako da ga je morala sama opozoriti, da mora tudi ona objubiti zvestobo svojemu izvoljencu. "Lepo je, ko ženske kar same rinejo v zakon," je v opravičilo dejal župnik in požel aplavz.

PONAVALJANJE - Ob nedeljski blagoslovitvi muzejske brizgalne nad vhodom semiškega gasilskega doma, ki so jo gasilci kupili leta 1903, so obiskovalci zvedeli, da je imelo Gasilsko društvo Semič zaradi te naložbe v svoji blagajni še dolgo izgubo. "Zgodovina se ponavlja," je kratko komentiral predsednik GZ Semič Alojz Derganc.

Meso drobnice z geografskim poreklom

Pomoč podjetnikom in lokalnim skupnostim pri trženju blagovnih znamk - Bronasto priznanje za inovacijo prtljajnika za vožnjo kolesa

KOČEVJE - Podjetniško-informacijski center Kočevske deluje kot samostojna enota v okviru družbe Recinko, d.o.o. Pred kratkim so pripravili vse papirje za registracijo kočevskega medu in pridobitev njegove blagovne znamke.

Med ni edini izdelek, s katerim naj bi postalo širše območje Kočevske (morda ene izmed novih slovenskih pokrajin) bolj prepoznavno. Seme v njivi naravnih danosti, ki se zrcalijo v zelo dobro ohranjenem ekološkem in biološkem sistemu, naj bi obrodilo sadove tudi pri uveljavitvi drugih blagovnih znamk.

"Čaka nas kar nekaj načrtov. V okviru zasnove kolektivne blagovne znamke Kočevske smo na poti, da skupaj z občino in združenji (Društvo za zaščito geografskega porekla medu bo skrbelo za kakovost prve blagovne znamke), ponudimo tudi blagovno znamko mesa in drobnice, mleka in mlečnih izdelkov ter suhega sadja. Ne bom rekla, da se nam mudi, vsekakor si želimo, da bi imeli vsaj nekateri naši izdelki potrjeno označbo kakovosti pred vstopom Slovenije v Evropsko skupnost. Podjetniki in lokalne skupnosti bodo imele pri pripravi in trženju blagovnih znamk s strani PIC vso podporo," je povedala Milena Glavač.

PIC animira in seznanja podjetnike z državnimi finančnimi spodbudami. Letos so začeli z dejavnostjo garancijskih skladov v okviru Garancijskega sklada Dolenjske. Kot enota centra vodijo evidenco za občini Kostel, Osilnica, Loški Potok in Kočevje. Do 30. maja so osmim investitorjem v občini Kočevje in investitorju v občini Loški Potok pomagali pri pridobitvi 32,5 milijona tolarjev posojil (predračunska vrednost je znašala 80 milijonov tolarjev) za programe pri spodbujanju izvoza, razvoju novih, okolju prijaznih tehnologij,

budami. Letos so začeli z dejavnostjo garancijskih skladov v okviru Garancijskega sklada Dolenjske. Kot enota centra vodijo evidenco za občini Kostel, Osilnica, Loški Potok in Kočevje. Do 30. maja so osmim investitorjem v občini Kočevje in investitorju v občini Loški Potok pomagali pri pridobitvi 32,5 milijona tolarjev posojil (predračunska vrednost je znašala 80 milijonov tolarjev) za programe pri spodbujanju izvoza, razvoju novih, okolju prijaznih tehnologij,

Ne pozabijo vojnih grozot

Tovariško srečanje pri brunarici pri Malnih

LOŠKI POTOK - Konec julija leta 1942 je po potoških vaseh in okolici divjala znana ofenziva, ki jo je uprizorila italijanska vojska, spomini nanjo pa so še vedno živi. Največjo nesrečo so doživeli vasi Travniki in zaselka Bela voda in Matevlek. Vse je bilo do tal požgano. V Sodolu so streljali talce, ki so bili večinoma iz Travnika in Segove vasi, pri Mrta-lozu so kot talci padli potoški učitelji, kar nekaj je bilo postreljenih iz zaselka Bela voda, za katere še danes ne vedo, kje so njihovi grobovi. Mnogo je bilo neznanih žrtev. Tragično je končala partizanska bolnišnica na Ogenjcah in skoraj vsi ranjenci z bolničarko, ki so bili skriti v kraški jami, ker se je tudi med njimi našel izdajalec.

Potočani so v zadnji vojni in še delno po njej veliko pretrpeli. Tudi takšni divjaški izpadi tujcev so nedvomno pripomogli, da se je ustvar-

PRENOVLJEN GASILSKI DOM

PREDGRAD - 12. avgusta bo v Predgradu otvoritev prenovljenega gasilskega doma, prevzem nove brizgalne in občinskega tekmovanje gasilcev kočevske občine. Zbrane bodo seznanili tudi s pestro in bogato zgodovino društva. Za gasilce v Predgradu je značilno, da posvečajo posebno skrb preventivi, da bi bilo požarov in nesreč čim manj, delujejo pa že od leta 1894.

KOMUNALNA DEJAVNOST V DOBREPOLJU

VIDEM - DOBREPOLJE - V občini Dobrepolje je obnova cest iz letnega plana še skoraj zaključena. Vsa zemeljska dela za obnovo cest so v zaključku, v juliju bodo asfaltirali še zadnje predvidene odseke Videm - Podgorica ter odseka v Mali vasi in Podtaboru. Asfaltira Cestno podjetje Ljubljana, za zemeljska dela pa že štiri leta skrbi domači izvajalec Gogard d.o.o. V Strugah so izvršili nakupe in zamenjave zemljišč za širitve pokopališča. Če bodo uredili vso potrebno dokumentacijo, bodo v kratkem začeli graditi mrliško vežico in širiti šolsko igrišče. Pri vsem tem pa so kot vedno omejeni s financami.

POKOPALIŠČE IN MRLIŠKA VEŽICA

VELIKE LAŠČE - Na željo vaščanov iz Roba bo z njihovim pokopališčem upravljaval koncesionar Anton Zakrajšek iz Srobotnika, ki upravlja tudi pokopališče v Velikih Laščah. Koncesionar je za upravljanje pokopališča v Robu sklenil z občino petletno pogodbo. Za to pokopališče je v kratkem predvidena tudi gradnja mrliške vežice. V Škocjanu se dela pri mrliški vežici nadaljujejo. Za letošni predvidena inštalaterska dela, ometi ter vzdava oken in vrat. Ker se uporabniki pokopališča iz občine Grosuplje in občine Velike Lašče, si občini tako delita tudi stroške.

vlaganju v turizem in dejavnosti, v katere bodo vključili lokalne razvojne iniciative. Tako naj bi zagotovili 24 novih delovnih mest.

"Pomoč našim članom - devet podjetij je vključenih v lokalno pospeševalno mrežo - nudimo tudi preko Evro-informacijskega centra v Ljubljani. Prav tako podjetnikom pomagamo pri iskanju drugih finančnih virov. Želimo si več sodelovanja z inovatorji. Pred kratkim smo podjetju Potom, d.o.o., stali ob strani pri sodelovanju na sejmu v Ženevi. Njegov direktor Zdravko Tomazini je prejel bronasto priznanje za patent prtljajnika na kolesu.

M. G.

Zgled dobrega sodelovanja

Pobuda vladni ministru za zdravstvo - Tarča tudi Zdravstveni dom Kočevje

KOČEVJE - Na nedavni tiskovni konferenci je Zmagaj Jelinčič, prvak SNS, vladni ministru za zdravstvo dr. Andreju Bručanu dal pobudo, naj preveri stanje na področju zdravstvenih koncesij oziroma na področju zasebne zdravstvene dejavnosti. Povedal je, da je slednja razdrobljena, pristojno ministrstvo pa nima pregleda nad podeljenimi koncesijami. Zaradi tega prihaja do velikih zapletov.

Eden takih primerov je, kot pravi Jelinčič, tudi Zdravstveni dom Kočevje, kjer naj bi prihajalo do zlorab uradnega položaja in uradnih pravic. Tam naj bi, tako naveda Jelinčič, z žigom in podpisom ene same zdravnice dejansko delalo več zdravnikov. Le-ti namreč niso dobili koncesije za opravljanje svojega dela, svoje paciente naj bi pripeljal pod okrilje ZD Kočevje, ki naj bi mu na ta način omogočil pridobitev glavarine s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Za mnenje o pobudi prvaka nacionalne stranke smo se obrnili na kočevskega župana Janka Vebra, saj je občina ustanoviteljica javnega zavoda Zdravstveni dom, ki je povedal: "V Zdravstvenem domu Kočevje ima večina zdravnikov podeljene koncesije za opravljanje

svojega dela. Zato z začudenjem sprejemam pobudo vodje poslanske skupine SNS Zmaga Jelinčiča, da naj bi z žigom in podpisom ene zdravnice delalo več zdravnikov. Vsi v skladu s koncesijo opravljajo svojo dejavnost. Tovrstnih pripomb v Kočevju sploh nisem slišal."

Direktorica Zdravstvenega doma Andreja Rako pa je povedala: "Vprašanje se nanaša na paciente specializirane medicine dela, ki ob odhodu v zasebnost in zaradi zelo majhnega števila stalnih pacientov v splošni ambulanti ni mogla dobiti koncesije za delo v njej. Da bi paciente ohranili v glavarini Zdravstvenega doma Kočevje, smo ji z vednostjo Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije omogočili pogodbeno delo, ki prinaša ZD Kočevje finančno korist, pacientom pa še naprej omogoča zdravstveno oskrbo pri izbrani zdravnici. Koncesijske pogodbe so sklenjene z občino Kočevje po vzorcih, ki so enotni in predloženi od zdravniške zbornice ter ministrstva za zdravstvo.

V luči ohranjanja javne mreže so obvezujoče za obe strani. Menim, da lahko služimo kot primer dobrega sodelovanja javnega zavoda in zasebnika v javni mreži."

M. G.

Kaže, da t.i. južna cesta bo

Stala naj bi 120 milijonov, zagotovljenih je šele 30

LOŠKI POTOK - Edina povezava iz potoške občine z občino Loška dolina je v šestdesetih letih zgrajena 11 km dolga gozdna cesta. Takrat sta bili sedanji občini združeni, cesta pa je veliko pomnila gospodarstvu in delavcem iz Loškega Potoka, ki so množično delali v takrat nastajajoči kovinski industriji, Kovinoplastiki.

Nekako v času, ko so nastajale nove občine, je država načrtovala t.i. južno cesto, ki naj bi potekala od Kočevske Reke preko Loškega Potoka, občine Loška dolina in dalje do Ilirske Bistrice. Projekt je bil kasneje opuščen, vendar je medtem potoška občina pohitela in posodobila skoraj 5-kilometrski odsek omenjene gozdne ceste, ki poteka v njenih občinskih mejah. Drugače pa se je odločila sosednja občina in dala prednost oskrbi z vodo, popravilu šole in vrtca ter kanalizaciji. Tako je sodobno zgrajen potoški del ostal brez pravega pomena, zlasti v zimskem času.

Prav te dni pa je potekajo pripravljalna dela na preostalem, kakšnih 5 km dolgem odseku, ki spada v Loško dolino. Po informacijah, ki smo jih dobili na gospodarskem odseku sosednje občine, naj bi investicija stala kakšnih

120 milijonov, trenutno pa razpolagajo z dobrimi 30 milijoni. 15 milijonov naj bi šlo iz občinskega proračuna, 15 pa iz naslova demografije. Na občini sicer pravijo, da iščejo dodatna sredstva, v vsakem primeru pa bo gradnja potekala etapno in nima prioritete, saj trenutno popravljajo šolo v Starem trgu. Po uradnih informacijah, ki so jih dali geodeti, tudi potoški del še ni zgrajen do meje z občino Loška dolina in bo, tako kaže, tudi potoška občina morala seči v žep po dodatnih sredstvih.

Vsekakor pa bo dokončna izgradnja te prometnice izrednega pomena za gospodarstvo in turistične tokove obeh občin in širšega področja Dolenjske in Notranjske.

A. KOŠMERL

Skrb za reko Kolpo

KOČEVJE - Slovenija ima v tem trenutku osem odstotkov zavarovanega območja s parki, sosednja Avstrija pa skoraj dvajset odstotkov, za kolikor se zaveza tudi Evropska skupnost. Prihodnje leto naj bi vlada Republike Slovenije razglasila nekaj novih parkov, med njimi tudi Regijski park Kočevsko Kolpo.

Varovanje naravnih dobrin na širšem kočevskem so lepo sprejeli tudi na Hrvaškem, predvsem vodstvo nacionalnega parka Risnjak, ki ob Kolpi meji na našo državo. Poleg njega imajo sosedje še sedem parkov, a si prizadevajo, da v čim krajšem obdobju razglasijo nekaj novih. Ker se zavedajo, da državne meje ne morejo strogo posegati v določene skupne interese, bodo dali pobudo o meddržavni zaščiti doline Kolpe, od Osilnice navzdol.

Pri tem je treba poudariti, da predvsem v občinah Osilnica in Kostel že dalj časa, morda bolj kot drugje, načrtno bdijo nad čistim okoljem tudi ob reki Kolpi, kar za pristojne v hrvaških občinah na njenem drugem bregu ne moremo pritrditi. Pred morebitnim podpisom akta o zaščiti reke pa v Osilnici in Kostelu od sosedov pričakujejo vsaj enako skrb za Kolpo kot pri njih.

M. G.

Ribniški zobotrebec

BREZ VESELICE NI DEŽJA - Pred leti so gasilci iz Zlebiča pri Ribnici veselice redno pripravljali v prvi polovici julija. A z vremenom niso imeli nikoli sreče. Veljalo je nepisano pravilo, da se je ob pričetku prireditve nebo ne nadomada zaprlo in začelo je deževati kot iz škafe. Ker jim je nalive večkrat prekrizal načrte, so opustili priprave juljskih veselice. Že naslednje leto, ko ni bilo več gasilskega klica "na pomoč", je pripekla, tako kot letos, sprazila posevke in so krajinji tožili po starih časih in navadah. Bila je veselica in padal je dež.

HUDA KONKURENCA - Več prostornih (uporabnih) stavb sredi Ribnice je zamenjalo lastnike zaradi kupne moči suhorobarjev iz Sušja, vasi ob cesti med Zlebičem in Sodražico. Nekateri posamezniki imajo menda tako polne mošnjičke denarja, da bodo kmalu zagospodarili na Škrabčevem trgu, del Ribnice pa bi lahko "priključili" Sušju. Nova lastnica gostinskega lokala (doma je seveda iz tega predmestja Ribnice) je sredi trga razkazala svoje gostoljubnost z dejanjem, ki sicer Ribničanom ni pisano na kožo. Ves dan je namreč stregla pijačo brezplačno, o množici in zidanem vzdušju seveda ni treba izgubljati besed. Trlo se je ljudi, a že drugi dan je gneča usahnila. Kmalu je vrata gostinskega lokala (tudi doma iz Sušja) odprl sosed, ki je poleg pijače poskrbel tudi za glasbo in celo hrano, seveda zastoj.

MRK NA SEMAFORJU - V središču Ribnice, pri gasilnem domu, kjer se križata Kolodvorska in Merharjeva ulica, rado počei. Tam se ne streljajo s pištolami in pestmi ne merijo moškostno postavni lokalni fantje. Pri semaforju, ki ob nedeljah popoldan praviloma le utripa, namesto da bi ob konici zadnjega dne v vikendu "krojil" varno vožnjo skozi naselje, sta v nedeljo proti večeru trčela Dolenjec (oznaka vozila NM) in Posavec (KK). Njuna pločevina se je na nepregledni točki na zalost "zednila", a k sreči brez težjih posledic. Do kdaj bodo takšne prizore opazovali tamkajšnji sosedje oziroma kdaj se bo v glavi odgovornih prižgala ta prava luč?

TREBANJSKI GODBENIKI V LAUINGENU - Med nedavnim srečanjem z godbo v nemškem Lauingenu, s katero sodelujejo Trebanjci okrog 6 let, je z nemške strani prišla pobuda za poglobitev medsebojnih kulturnih in gospodarskih stikov. Na fotografiji (z desne): predsednik godbe Lauingen Gerhard Kapschack, župan občine Lauingen Barfuss, predsednik trebanjske godbe Daniel Metelko, dirigentka godbe Lauingen Ingrid Philipp in dirigent trebanjskega orkestra Igor Teršar. (Foto: Mitja Prijatelj)

Delali za kralje in predsednike

55 let sevniskega Stillesa - Nekdanja Mizarska produktivna zadruga že pod vodstvom Jožeta Durna pridobila sloves vrhunskega izdelovalca pohištva - Boj za vrnitev nekdanjega ugleda

SEVNICA - Sevnški župan Kristijan Janež in direktor območne gospodarske zbornice Valentin Dvojmoč sta na krajišni slovesnosti in srečanju delavcev Stillesa s svojimi najstarejšimi upokojenci pretekli petek popoldne spomnili na izjemen ugled, ki so si ga sevnški mizarji pridobili doma in po svetu z vrhunskimi izdelki, ki so delali za kralje, cesarje, državnike, skratka za imenitne, za katere je dobro le - najboljšo. Zazelela sta 200-članski kolektivi, da bi ohranili tak sloves, in jim čestitali ob jubileju.

Povod za družabno srečanje je bila 55-letnica podjetja. V spomin na ustanovitelja podjetja, Jožeta Durna, ki je z delom pričel že 1. julija 1945, je skupina delavcev odnesla rože na njegov grob. Ko so se na porušene domove po 2. svetovni vojni vrnile izseljene in pregnane družine in posamezniki, je takratni stavbenik Goršek predlagal mizarskemu mojstru Durnu, naj

PARTIZAN - "Enote 2. grupe odredov 1. slovenske brigade so 18.4.1942 tu zmagale v bitki s fašisti." je zapisano na spominskem obeležju na Medvedjeku, ki ga je odkril Odbor 2. grupe 16. aprila 1971. Spomenik vse bolj zarašča grmovje, ob njem ležijo okvir kolesa, platenke in druge smeti. Partizana na posnetku pa so že oskrnili z belo zvezdo in podobnimi "duhovnostmi". Tudi to je del naše zgodovine, podobno kot malo višje spomenik Branilec domovine iz vojne za Slovenijo leta 1991. Tega je pred časom trebanjski svetnik SDS Franc Hribar celo "okrasil" s strankarsko propagandno tablama. Kje so meje (ne)okus in pietete? (Foto: P. P.)

KRUHA IN IGER - Kako malo je potrebno, da so ljudje zadovoljni! Petkov jubilej, ko so se Stillessovi delavci pomerili tudi v vlečenju vrvi (na sliki), kjer so bili najmočnejši Cušnjaderji (na majicah so imeli tudi napise Prirezovalci); bolj strokovno je bilo žaganje morala, kjer so svoje naslednike ocenjevali upokojeni mojstri. Se kozarec pijače, malica in prijetno druženje bi številni radi še kdaj ponovili. Ne šele ob 60-letnici... (Foto: P. P.)

"Ne iščimo Mozartov pri nas!"

Občinski pihalni orkester Trebnje med najboljšimi slovenskimi godbami - Prihodnje leto 75 let godbe - Malo denarja za nove instrumente - Kako do tesnejšega sodelovanja z glasbeno šolo?

TREBNJE - Med nedavnim gostovanjem v Nemčiji je župan Lauingen Barfuss predlagal trebanjskim godbenikom pobratenje z njihovo godbo pa morda še z godbeniki iz Berlina in Seceja, s katerimi imajo Nemci že takšne odnose. Godbeniki naj bi bili ne le ambasadorji dobre volje, temveč tudi navezovanja tesnejših, zlasti gospodarskih stikov med lauingenško in trebanjsko občino.

Priložnost za to bo že od 20. do 22. junija prihodnje leto, ko naj bi trebanjska godba praznovala svojo 75-letnico ob 2. festivalu godbenikov in mažoretnih skupin v Trebnju, kjer pričakujejo okrog 1000 gostov. Ob jubileju naj bi Trebanjci razvili svoj prapor in izdali zgoščenko, za katero imajo polovico materiala že posnetega, na tekmovalstvu godb v Krškem, kjer so se

uvrstili med najboljše orkestre na Slovenskem.

Trebanjski orkester ima veliko prijateljev med godbeniki doma in po svetu. Zelo tesno sodeluje s Trboveljčani, že vrsto let eno najboljših godb pri nas, trboveljski orkester, je bila že celo svetovni prvak. Vzorno je sodelovanje še z godbami iz Metlike, Novega mesta, Šentjerneja in Vevč. Dobro sodelujejo še z zamejskimi Slovenci iz Proseka pri Trstu in z godbo iz bavarskega Lauingena. Navezujejo tudi stike z godbo iz avstrijskega Wiener Neustadta in francoskega mesta Sece.

V KUD Občinski pihalni orkester Trebnje je 62 aktivnih članov in 25 manj dejavnih, v mladinskem orkestru, ki ga vodi Primož Kravcar, je 31 godbenikov, mažoret pod vodstvom Darje Korelec pa je 20. S kakovostjo se uveljavljajo na številnih prireditvah. Za uspešno delo je nujno nenehno izobraževanje, tudi na taborih v Podčetrju in Tolminu, kar pa ni poceni. Še

več stanejo instrumenti, poudarja podpredsednik in tajnik godbe, Borut Kolenc. Vadijo dvakrat tedensko po dve uri. Za vrhunske dosežke orkestra so potrebni tudi temu primerni instrumenti. Samo vrhunska pikolo flavta stane 7 do 8 tisoč mark!

"Ob močnem zavzemanju nekdanjega dirigenta naše godbe Jožeta Teršarja in predsednika godbe Naceta Škode smo v zgodnjih šestdesetih letih dobili v Trebnje oddelek glasbene šole za potrebe takratne godbe. Glasbena šola je zdelo sodelovala z godbo, saj ta ne more brez nje in tudi obratno. Radi bi nekakšno lastno izobraževanje za godbene potrebe. Imamo težave s tolkali in pihali, predvsem s flavto in hornom. Do tesnejšega sodelovanja pa v zadnjem času nikakor ne pride. V Občinskem pihalnem orkestru je mnenje, da obstaja v glasbeni šoli protigodbeno razpoloženje. Tudi zato odhajajo domači strokovnjaki v Ljubljano, kjer jih zelo cenijo. Ustanovili smo mladinski pihalni orkester, zatek ga je ustanovila še glasbena šola. To so isti otroci, in so zdaj preobremenjeni. Ni dovolj, da glasbena šola dela v okviru svojih smernic, ampak mora živeti s krajem, v katerem deluje. To pa je v marsičem odvisno od volje predstojnika oz. v našem primeru direktorice. Ne iščimo Mozartov pri nas! Vsi godbeniki so resda prišli v orkester iz glasbene šole, toda to ni plod tesnega sodelovanja, ampak popularnosti orkestra v kraju, želje otrok in njihovih staršev. Če ima kakšna firma problem, se običajno obrne po pomoč na strokovno institucijo. Podobno razmerje si predstavljam med godbo in glasbeno šolo, kjer so zvečine vsi akademsko izobraženi strokovnjaki," je povedal predsednik občinskega pihalnega orkestra Daniel Metelko.

P. PERC

ŽUPAN PRI DIREKTORICI POŠTE

MARIBOR - Sevnški župan Kristijan Janež se je na sedežu Pošte Slovenije v Mariboru sestal z generalno direktorico gospo Marijo Ribič. Sodelovanje pošte in občine je bilo že od sedaj zelo dobro. Župan je izrazil željo, da bi vodstvo pošte imelo posluh za obnovo njihovih objektov v občini in za druga vlaganja, s katerimi bi dvignili standard storitev za občane. Župan je direktorico tudi povabil na obisk v občino.

RAZVITJE PRAPORA - Ob 75-letnici PGD Čatež pod Zaplazom so preteklo soboto popoldne na Čatežu razvili društveni prapor in odkrili, na gasilskem domu pa je Tone Meserko odkril bakrorez sv. Florjana, zaščitnika gasilcev. Predsednik KS Čatež Ivan Zajc je kronološko orisal delo društva v vseh teh letih. Prapor je razvila in nanj pripela tudi trak Angelca Bele (na posnetku), življenjska družica nedavno preminulega predsednika PGD Čatež Ivana Mikliča. Za Gasilsko zvezo Trebnje je trak pripel predsednik Tone Strah, ki je tudi čestital čateškemu gasilcem ob jubileju. Trak je prispeval še TEM Čatež. Prapor in bakrorez je blagoslovil čateški župnik Slavko Kimovec. (Foto: P. Perc)

TRIO LORENZ V ŠENTRUPERTU - Bratje Lorenz so imeli od leta 1954, odkar so Matija (violončelo), Primož (klavir) in Tomaž (violina) začeli skupaj igrati kot klasičen klavirski trio, že več kot 2000 nastopov doma in po svetu. Preteklo soboto je Trio Lorenz (na fotografiji) v znameniti šentrupertski cerkvi s skladbami Haydna, Rahmaninova in Dvoraka navdušil številno občinstvo, tudi iz drugih krajev, umetniki pa so bili prijetno presenečeni nad izjemno akustičnostjo in primernostjo te cerkve za podobne koncerte. Šentrupert naj bi se prihodnje leto zapisal v uveljavljeni festivalski projekti Imago Sloveniae - Podoba Slovenije kar s štirimi koncerti. Eden od teh bo zanesljivo tudi v baročni cerkvi na bližnji Veseli Gori, ki jo bodo po temeljiti prenovi slovesno odprli konec letošnjega avgusta. (Foto: P. Perc)

mlinu uspelo vozniku fička, ki ga je imel preveč pod kapo in je izgubil oblast nad vozilom, da je takole splezalo na drevo. (Foto: P. P.)

Sevnški paberki

KILOMETRINA - Tajnik bostanske krajevne skupnosti Peter Štanjec ima po mnenju poznavalcev razmer neobičajno veliko kilometrine, potem ko je službeno vozilo Lada Niva šlo "v franže". Ugibajo, ali so naložili Petru preveliko bremena z velikim ozemljem "države Boštanj" ali si je česa naložil na pleča tudi kar sam Peter...

DIMNIKARSTVO - Nekateri stanovalci naselja Pod Vrtačo je zmotilo pisanje o Dimnikarstvu Jelancič v prejšnji številki, češ da ga preveč hvalimo in da naj bi šlo Jelanciču pri sporu s Kadlinikom, ki so mu stanovalci zaupali vgradnjo nerjavečih dimnikov, tudi za denar oz. provizijo od Schiedla, če bi ta dobil posel. To, da mu denar diši, naj bi Dimnikarstvo Jelancič dokazovalo tudi s tem, da jim je že zdaj, ob soglasju za priključek, zaračunalo 9 jurjev za meritve, ki jih bodo opravili šele - jeseni...

ZABIJANJE - Mična gospodinja je na petkovem srečanju ob 55-letnici Stillesa prišla v roko kladivo in skušala zabiti žebelj v leseno tnal. Zabijanje žebeljev pa ji očitno ni najbolj vsakdanji posel, zato je sicer strogi sodnik Andrej Jazbec gospodini le priznal

nekaj, česar nekemu moškemu tekmovalcu niti približno ni hotel. Čeprav ga je on pa kar dobro zabil, resda ne čisto do konca, do glavice... (Foto: P. P.)

Strankarske igre prevarale Senovo?

"Pol leta pred zakonsko določenim zaprtjem premogovnika na Senovem program zapiranja ni izveden do konca" - Kopica problemov glede povrnitve škode - Odslej država, ne več občina

SENOVO - Potem ko se bo 31. decembra letos iztekel zakon o zagotavljanju denarja za zapiranje rudnika rjavega premoga na Senovem, bo postalo jasno, da senovskega rudnika niso zaprli v celoti in da je zmanjkalo denarja za nadaljnje korake. Tako so stvari videti zdaj. Branko Žibret, direktor Rudnika Senovo v zapiranju, priznava: "Danes, pol leta pred zakonsko določenim dokončnim zaprtjem, program zapiranja ni izveden do konca."

Žibret je direktor od nedavnega, pred njim je rudnik zapirala ekipa njegovega predhodnika Hermana Kuneja. Kuneju so iz krajevnih skupnosti Senovo pogosto očitali, da skrbi premalo za to, da bi denar, namenjen zapiranju rudnika, koristno uporabili za razvoj Senovega po zaključku rudarjenja v tem kraju, in da je denarja sploh premalo.

Denarja je na Senovo prispelo manj, kot bi ga država morala poslati glede na sprejeti načrt zapiranja rudnika, kar je potrdil tudi direktor Žibret na četrtkovni seji občinskega sveta Krško. Dejal je tudi, da "smo soočeni s kopico problemov glede povrnitve škode" zaradi rudarjenja na Senovem.

V krški občini se ne morejo zbotati z mislijo, da je zmanjkalo denarja prav za zapiranje senovskega rudnika, medtem ko ga je bilo na voljo več za zapiranje Kanižarice

in Zagorja, drugih dveh v zapiralnem paketu. Za Senovo je očitno zmanjkalo denarja, kot je četrtkovni seji krškega občinskega sveta prepričeval kolega občinski svetnik Danilo Koritnik, ker sta v Sloveniji LDS in ZLSD spretno porabila veliko denarja za zapiranje zagorskega rudnika in s tem izigrala Senovo. Ob tem je dejstvo, da država, kot je dejal Danilo Siter, ni imela volje za izdelavo razvojnih načrtov za Senovo.

Ker načrt zapiranja rudnika nikakor niso uresničili, Senovo po besedah predsednika KS Toneta Petroviča zahteva, da mora država dati za zapiranje premogovnika na voljo še nekaj dodatnih let. V tem krajeno skupnost podpira direktor Žibret, ki predlaga podaljšanje zapiranja do leta 2.003.

V tem časovnem podaljškju naj bi ne le pravilno zaprli celotno rudniško jamo, ampak, če se le da, na-

redili donosno podjetje, ki bi namesto rudnika zaposlovalo domačine. V podaljšnem programu zapiranja naj bi tudi kar najbolj odpravili posledice kopanja premoga.

Kaj vse so resnične posledice 200-letnega rudarjenja na Senovem, je še povsem odprto vprašanje. Nanj odgovarjajo domačini, ki jim zdaj pokajo hiše in drsijo strmi hribi, seizmologi, geologi, politiki, nekdanji rudarji. Jasno pa je postalo, da krška občina ne misli (več) igrati vloge dežurne krivice, ki bo namesto države plačeval zdravljenje raznovrstnih ran, ki nastajajo z zapiranjem senovskega premogovnika.

M. L.

"Denar z meje naj ostane na meji"

Brežiška občina svojo redarsko službo za pobiranje komunalnih pristojbin na mejnih prehodih - Predlagajo delitev pobranega denarja - "Dajte tistim, ki trpijo zaradi mejnih prehodov"

BREŽICE - Brežiška občina bi s spreminjanjem veljavnega odloka o obveznem plačilu komunalnih pristojbin na mejnih prehodih ustvarila red, ko bi komunalne pristojbine pobirala na državni meji tudi občinska redarska služba. Brežice se za tako kasiranje denarja, ki gre v občinski proračun, odločajo, potem ko so podobno pobiranje že uspešno uvedle nekatere obmejne slovenske občine.

Od pobrane komunalne takse na meji bi morali 60 odstotkov nameniti krajevnim skupnostim, ki jih prizadene državna meja, in preostalo pa v občinski proračun, kot je na nedavni seji občinskega sveta prvi predlagatelj svetnik Franc Hedl z Velike Doline, ki ga je podprl tudi Miha Škrlec. Tako predlagana delitev verjetno tudi v bodoče ne bo našla širše podpore, ker se ne bodo mogli sporazumeti, po kakšnih merilih naj presojuje omejeno prizadetost.

Redarjev, ki bi pobirali komunalne pristojbine na meji, bi bilo 8 do 10, kot pravi Bojan Tičar iz gospodarskega oddelka občine Brežice.

Zdaj omenjeni denar za brežiško občino pobirajo na mejnih prehodih štiri špedicijska podjetja, in sicer včasih tudi v skrajno napetem ozračju, ko uslužbenec nekateri vozniki mislijo celo povoziti, da bi se izognili plačilu.

Kljub takim sedanjim razmeram na meji bodo Brežice v tem pogledu težko kaj spremenile. Tako je prepričan Borut Mokrovič, občinski svetnik iz Rigonc, sicer direktor Term Čatež. Kot ugotavlja, mejni prehodi nimajo potrebnega dovoljenja za obstoj, zato bodo Brežice težko organizirale redarsko službo. Če je po Mokrovicem mnenju to težava, je sramota

za občino in državo, da cesta pri mejnem prehodu v Rigoncih poteka po njegovem zemljišču. V Rigoncih je po njegovih trditvah kolona včasih dolga več kilometrov. Za Mokroviča zaradi takih razmer na meji ni vprašanja, komu nameniti pobrano komunalno pristojbino. "Dajte ta denar ljudem, ki trpijo zaradi mejnih prehodov!" pravi Mokrovič.

M. L.

O SOBOTI GOVORILJO V VERZIH

ČATEŽ OB SAVI - Na Čatežu ob Savi Club Termopolis današnji dan zaključuje s poletnim disco večerom. Poslušalcem in zlasti poslušalkam se bosta med ploščami razdajala DJ Bobke in DJ Sale, manjkalo naj ne bi, kot obljublja, presenečen. Jutri zvečer ob klub posebej pozoren do dam, na Lady's night z DJ Matjažem imajo dekleta namreč prost vstop. Sobotno dogajanje v klubu napovedujejo dokaj pesniško, in sicer bo Termopolis žur do jutranjih ur. Iziv za zagotavljanje dobre glasbe je že sprejel DJ Matjaž.

Res ne veste, kje so "ljudske kuhinje"?

Mamila in ljudje

BREŽICE, KRŠKO - Brežice, če bo uvod zvenel kot pridigarstvo ponavljanje večnih resnic ali kot učenje abecede, ampak drugače preprosto ni mogoče začeti. In sicer: če so omamljeni, in v Posavju so po mnenju poznavalcev mnogi omamljeni, so zaužili mamilo. Če so ga zaužili, jim ga je nekdo priskrbel.

Kdo? Nedavna smrt Romunke na Obrežju, povezana s preveliko, čeprav nehoti zaužitjo dozo mamila, govori o tem, da je Posavje na evropskem prepihu, ki pri naša v še dokaj mirni svet med Sotlo in Savo ter med Gorjanci in Lisco ne le belo blago, ampak tudi bele praške za omamo. Tudi igle sumljivega videza v rosnih travi dokazujejo, da ključ od zidanice že dolgo ni več edini ključ za to, da te učinkovito dvigne med oblake.

Zaradi mamila, ki niso vino ali slivovka, včasih kdo na brežiškem območju, če, kot je bil v omenjenem primeru, ne umre, obleži za kakšnim zidom, da se ozaveši sam ali s pomočjo rešilca. In ob tem nihče ne ve, kje so novodobne "ljudske kuhinje", kjer se s svojimi odrešilnimi odmerki oskrbujejo odvisniki, in kdo so njihovi dobavitelji! Dajte, no, dajte!!

M. L.

Tu ni sprehoda, je galop

Slovenecem zmajkuje časa za vinograd in zidanice - Turistična kmetija in današnji človek - Tu nekaj manjka

KRŠKO, BREŽICE - "Tito, vrni se!" Tak grafit se občasno pojavi tu in tam. Kratek in zgornji je. Kot so mali oglasi v nepremičninskih rubrikah: "Vinograd z zidanicami ugodno prodam..." Ljudje preprosto nimajo več časa. Nekdo je namreč veljalo, da sodi k obveznemu družabnemu življenju in še bolj k uspešni karieri slehernika tudi vinograd z zidanicami ali celo z vikendom. Kmetije, polproletarci s povprečno kmetijo 2,5 ha, so prvi spoznali, da jim je vinograd v breme - vsaj na starost.

Avnojska Juga je bila dolgo časa nekakšno izločeno okno Zahoda in baje nikjer drugje na svetu ni bilo mogoče dobiti tako veliko denarja (osebnega dohodka) za tako malo dela kot pri nas. Vikend je bil skoraj nujna pot vlaganja denarja in borbe proti inflaciji. Družabnost so skupaj s čevapčiči prispevali bratje. Ko smo sanjali o blagodatih kapitalizma, kjer "lahko imaš toliko, kolikor delaš in kolikor si zaslužiš", smo seveda vsi videli sami sebe med premožnejšimi. Nihče ni resno jemal sociologov, ekonomistov in drugih, ki so nam zatrjevali, da si je treba v kapitalizmu vsako bogastvo prislužiti s presneto krvavim garanjem od jutra do noči.

Sedaj tudi mi občutimo, da vsaka država skrbi predvsem za to, da drži standard večine svojega prebivalstva tik "nad gladino". Menda nad ravni, ko se še ne plača upreti se. Tiho godrnjaje garaš, da preživiš družino skozi ves mesec. Vse te resnice spoznavamo Slovenčiki že deset let na lastni koži. Garamo, da nam teče od zadnjice, pa se komaj kje pozna v denarnici. Tudi tisti, ki po našem mnenju imajo (obrtniki, podjetniki...), imajo predvsem dolge in zapletene sisteme transakcij. To se lepo pokaže, če katerega pobere Matilda. Ob nenehnem garanju in stresih to ni redek pojav. Upniki spravijo ostanek družine praviloma na boben.

In potem imamo še novo nasprotje. Kmetije, posavski tudi, s premožnejšimi kmetijami, da bi lahko dajale eno ali celo dve plači, iščejo rešitve v dopolnilnih dejavnostih, kar pogosto v turističnih kmetijah! Ob zaledju, sestavljenem iz večinoma preobremenjenih ali brezposelnih Slovencev? Če to ni (samo)zavajanje!? Turizem in gostinstvo sta resnično gospodarski veseleži v svetovnem merilu. A samo tam, kjer se zadeve lotijo strokovno in s profesionalnim pristopom. Profesionalnost pri tem ne pomeni zagotavljanje službe (neko tretjemu), ampak brezhibno delovanje celotnega sistema. Marširajo novepečene turistične kmeti-

je računajo predvsem na reden množičen obisk okoličanov. Tam bo šlo le stežka brez učinkovite mreže. Ljudje imajo preprosto preveč dela sami s seboj in z zagotavljanjem minimalne eksistence. Nimajo več ne časa ne volje za množična pohajanja ali zabave in ne za zapravljanje. To morajo upoštevati tako gostinci kmetije na turističnih kmetijah, muzeji, galerije, skratka vsi, ki so odvisni od obiskovalcev.

Še dobro, da je ob nedeljah Gospodov dan in zapovedan počitek. Da si vsaj malo oddahnejo! Takrat si predvsem pospravijo, se očedijo in naberejo moči za to, da lahko potem spet garajo. Drugače bi se menda marsikdo kar sesul od izčrpanosti. Taki sosedje že niso prava klientela za množico turističnih kmetij, kmetij odprtih vrat, vinskih cest in pohodniških poti. Dokler jih urejajo z nepopravnimi posojili, bo še šlo. Si bodo vsaj kmetije uredile infrastrukturo! Če bo pa kdaj treba vračati posojila, bo treba krepko preračunavati. Sicer bo pel tudi boben. Zato se pod grafitom iz začetka včasih čez noč pojavi pripis: "Ne bom! Nisem nor!"

I. KASTELIC

ŠVIC 2000 V BRESTANICI

KRŠKO - Klub posavskih študentov krško bo v soboto ob 9. uri na igriščih ob osnovni šoli Adama Bohoriča v Brestanici pripravil rekreativni športni dan Švic 2000. Po navedbah organizatorja je namen prireditve popestriti in zagotoviti športno delovanje mladih v Posavju in hkrati mlade "odvrniti od nasilja in drog, ki jih vedno bolj spremljajo v življenju".

JEZERO PRI BORŠTU - Lepo je videti tole jezerce pri Borštu blizu Cekelj ob Krki, ni kaj. Čemu ni komu bo služila nekdanja gramoznica z vodo, je težko napovedati, saj o njeni prihodnosti tudi načrtovalci razvoja verjetno mislijo različno. Slišati je, da se bo v bližino preselilo brežiško komunalno podjetje, znane so želje, da bi na tem ekološko že razvrednotenem območju kopali tudi v bodoče gramoz za posavsko avtocesto in savske elektrarne. Dotlej, ko bo znana končna odločitev, bodo na jezeru lahko še čolni in druga plovila; eno takih sta minuli ponedeljek dala v vodo domačina. (Foto: M. L.)

KOSTANJEVIŠKA NOČ - Kostanjevica na Krki bo kmalu stara 750 let in ima za seboj 21 "Kostanjeviških" noči. Letošnja je bila minulo soboto. Prvorodenhaus, organizator dogodka, v sklopu noči pripravlja kakih 8 let srečanje pustnih skupin iz Slovenije. Na letošnji noči so bili gostje domačih pustnih mask koranti iz Markovcev ter maskare iz Liga in Drežniških Raven. Popoldne sta obiskovalcem godla pihalna orkestra iz Kostanjevice in Senterneja, sredi nočne veselice se je po Krki navzdol pripeljalo 11 okrašenih čolnov (lani so bili samo trije). Ob enih ponoči je nekaj tisoč obiskovalcev noči za zaključek prireditve videlo ognjemet. (Foto: M. L.)

Novo v Brežicah

IGRIŠČE - Simon je na asfaltu pri šoli v Cerkljah ob Krki padel, ko so igrali nogomet, in se opraskal. Ponedeljkovi igralci nogometa se strinjajo, da je "pognil" zato, ker je asfalt grob in za nameček še nevaren. Neprijazni asfalt menda ni edina hiba tega igrišča, ampak je nekaj narobe tudi s koši. Menda so za 10 do 15 centimetrov previsoki. Zato se novi šolski ravnatelj Drago Ivanšek, znani košarkaš, verjetno že veseli dneva, ko bo postavil nove koše.

(NE)PREMIČNO - Če na mejnem prehodu zdaj zaradi pomanjkanja ustreznih dokumentov še ne bodo smeli zidati službenih prostorov za občinsko redarsko službo niti za te uslužbenec postaviti kontejnerjev ali podobnih nepremičnin, nekateri predlagajo elegantno rešitev. In sicer objekt, ki ne bo nepremičnina, čeprav bo na meji praviloma nepremičnina - kamp prikolico.

LETALIŠČE IN LETALCI - Občina Brežice bo imela civilno letališče ob vojaškem aerodromu v Cerkljah ob Krki. Ima pa že vojaške pilote iz nekdanje zvezne armade. Kaj bo z letališčem, še ne ve natančno. Kaj bo z letalci nekdanje zvezne vojske tudi ne. Kot stvari stoji, bo lažje našla odgovor za civilno letališče.

V času od 30. junija do 20. julija so v brežiški porodnišnici rodile: Mihaela Bučar iz Dečnega sela - Urško, Darja Bevc z Gorenje Pirošice - Natalijo, Vesna Germovšek iz Brežic - Matilda, Jožica Pavlovič z Gorenje Pirošice - Jureta, Lilijana Kerin iz Canja - Lariso, Katarina Zinko iz Krškega - Lenarta, Suzana Hervol iz Zuplevca - Jako, Amira Jusufović s Senovega - Saido, Polona Cetin z Marofa - Jakoba, Branka Denžić iz Brežic - Katjo, Jerica Kosem iz Sevnice - Nino, Maja Cedilnik iz Krškega - Lano, Mojca Starina z Libne - Tino, Saša Lupšina iz Krškega - Žano, Nina Ribič iz Brestanice - Brino. Čestitamo!

Središče za samostojno učenje

Šele drugo takšno središče v slovenskem gospodarstvu (za Elesom) - Učni center Lisca vključili v celovito ponudbo Središča za samostojno učenje Lisca - Namenjeno predvsem zaposlenim

SEVNICA - Med najpomembnejšimi dejavniki uspešnosti največjega sevnškega podjetja Lisca in uresničevanja vizije - postati priznan evropski ponudnik z močno blagovno znamko, je zagotavljanje konkurenčnosti z lastnimi strokovnjaki in stalnim dviganjem ravni znanja vseh zaposlenih.

To je pomenilo vedno večji obseg usposabljanja in izobraževanja, hkrati pa tudi iskanja različnih oblik in načinov prenosa znanja in izkušenj, ki so to omogočala. "Iskanje in uvajanje sodobnih načinov pridobivanja znanja je bilo vodilo za oblikovanje t.i. Učnega centra Lisce, namenjenega usposabljanju, ki ga izvajajo vodje organizacijskih enot, in samostojnemu učenju zaposlenih. V tem smislu smo že v letu 1997 v proces usposabljanja po načelu notranjih trenerjev vključili skoraj ves vodstveni kader in zabeležili prve odzive zaposlenih. Izkušnje in zgledi so pokazali, da je ta pristop tudi dobra osnova za višji nivo delovanja, ki je vodil v smer Središča za samostojno učenje, usposobljenost in pridobljene izkušnje sodelavcev kadrovske službe Lisce pa kadrovske temelji za odločitve o realizaciji," je povedal vodja kadrovskega splošnega sektorja Lisce, tudi predavatelj višje šole, diplomirani psiholog Lado Močivnik, ob junijski otvoritvi Središča za samostojno učenje Lisce.

V prid tej usmeritvi govorijo tudi podatki o vključenosti zaposlenih v usposabljanje. Leta 1996 je bilo 66 udeležencev 193 dni na usposabljanju, v letu 1998 pa je že 498 zaposlenih preživel 901 dan na usposabljanju, od tega jih je bilo 105 izven podjetja, 111 v Učnem centru Lisce. Na desetih internih delavnicah je bilo 77 zaposlenih. Lani pa je 275 zaposlenih za usposabljanje odmerilo že 1167 dni (174 jih je bilo izven podjetja, 42 pa v centru Lisce), na 116 internih delavnicah pa je bilo kar 892 zaposlenih.

Že v letu 1999 pridobljeno soglasje Ministrstva za šolstvo in šport za oblikovanje Splošnega središča za samostojno učenje, torej možnost za prebivalstvo izven Lisce, je omogočilo začetek priprav po posameznih fazah, od zasnove središča, lokacije in preureditve prostorov do opreme in učnih pripomočkov ter tudi poskusnega

pouka angleškega jezika po načelih samostojnega učenja (Slovenski English) s profesorico - tutorjem. "Uspešnost pri razpisu Ministrstva za delo v letu 2000, namenjenem sofinanciranju človeških virov, pa nam daje pogum za uspešno delo in razvoj tudi v prihodnje," je poudaril direktor Lisce Vili Glas.

Obstoječi Učni center Lisca so smiselno vključili v celovito ponudbo Središča za samostojno učenje Lisca. Osnovna ciljna skupina so zaposleni Lisce, zlasti t.i. ključni kadri v širšem pomenu besede, vendar pa bo vsak zaposleni lahko našel zanimivo bodisi strokovno ali splošno vsebino, pač v okviru tistega, kar je v začetni stopnji središča na razpolago. Zunanji uporabniki so družinski člani zaposlenih, upokojeanci podjetja, zaposleni v drugih, predvsem povezanih podjetjih, ter študentje in dijaki, iskalci zaposlitve iz ožjega pa tudi

širšega okolja. Strankam oz. uporabnikom središča bodo poleg programov za samostojno učenje ponudili tudi prostor, kjer se bodo lahko učili.

Predvsem zaposlenim in drugim rednim uporabnikom pa bo na voljo tudi redno svetovanje, posredovali jim bodo informacije za učenje in študij, osebni razvoj in odločitve za nadaljnje učenje in izobraževanje. Za redne skupine bodo organizirali tudi konzultacije in preverjanje pridobljenih znanj. Na razpolago so že avdio- in videoprogrami ter literatura s področja prodaje in marketinga, managementa in razvoja kadrov, komuniciranja, kakovosti, računalništva ter zgoščenke za vse stopnje angleškega in nemškega jezika. Ponudbo bodo izpopolnili še z učenjem francoskega, španskega, ruskega in italijanskega jezika, statističnih metod, matematike na srednji in višji stopnji, še nekaterih splošnih programov, v nadaljevanju pa predvidevajo lasten razvoj programov in tudi programe za učenje na daljavo.

P. P.

SREDIŠČE ZA SAMOSTOJNO UČENJE LISCE - Za zdaj je odprto vsak dan od 15. do 19. ure in ob sobotah od 8. do 13. ure in bo prilagojeno predvsem povpraševanju in potrebam zaposlenih. Možna bo tudi vnaprejšnja rezervacija učnega mesta. Na posnetku: direktor Lisce Vili Glas se zahvaljuje Ladu Močivniku za njegov prispevek k otvoritvi središča. (Foto: P. P.)

Namere Nemcev bi škodovale Iskri

Je lastnik skoraj 32 odst. deleža semiške Iskre v resnici Iskri konkurenčna nemška družba AEG K&W

SEMIČ - Ko so v začetku letošnjega februarja v semiški Iskri imenovali novo upravo s predsednikom Milanom Golobičem na čelu, ji je nadzorni svet postavil velike zahteve. Med drugim tudi, da podjetje s 1.210 zaposlenimi proda letos za 52,8 milijona DEM kondenzatorjev ter doseže za 510 tisoč DEM dobička. Zadnji dve leti je namreč Iskra poslovala z izgubo.

Že v prvi polovici leta se je pokazalo, da so pri proizvodnji in prodaji letni plan izpolnili več kot 50-odstotno, medtem ko je bil dobiček skoraj dvakrat večji, kot so ga načrtovali za celo leto. Pri tem ni zanemarljivo, da se povečuje Iskrin delež prodaje v Evropi, še zlasti v Nemčiji, kamor je letos prodala več kot petino proizvodnje. Ne čudi torej, da postaja vse pomembnejša na evropskem tržišču, to pa pomeni, da jo mora temu primerno upoštevati tudi konkurenca. Prav tu pa v Iskri vidijo razloge, da se je zanje začela na poseben način zanimati družba AEG Kondensatoren und Wandler GmbH (AEG K&W) iz Berlina, sicer Iskrin neposredni konkurent pri motorjskih kondenzatorjih.

Kapitalski in odškodninski sklad ter Vizija so namreč svoj 31,81 odst. delež v semiški Iskri prodali podjetju Virti in Ekena iz Ljubljane. Ker pa se je kot lastnik teh deležev predstavljala AEG K&W, v Iskri sumijo, da je delež v resnici kupila nemška družba. Ne nazadnje imata Virti in Ekena le po 2,1 milijona dolarjev ustanovitvenega kapitala, zato se postavlja vprašanje, kako bi lahko kupila za več milijonov DEM Iskrin delnic. To pa je bil tudi njun edini promet.

"AEG K&W se je začela takoj dogovarjati z upravo naše družbe. Prepričani smo bili, da se združujemo za prihodnost ter da bomo skupaj nastopili proti globalni konkurenci. Ne nazadnje smo pripravljene na strateška zavezanstva. A kmalu se je pokazalo, da si nas želijo Nemci podrediti ter nas tako onemogočiti kot njihovo konkurenco. To so namreč v preteklosti že nekajkrat poskušali," je povedal Golobič. Ob obisku predstavnikov AEG K&W v

Semiču pred mesecem dni so namreč od iskrašev zahtevali zaupne podatke o kupcih, cenah, recepturah in še čem, česar pa jim v Iskri niso hoteli zaupati, ampak so z njimi raje zamrzili pogovore.

Po obisku Nemcev v Semiču so začeli iskraši zbirati informacije ter nedavno Agenciji za trg vrednostnih papirjev (ATVP) podali prijavo. Za Iskro namreč veljajo določila o prevzemih, zato bi moral AEG K&W o svojem lastništvu obvestiti ATVP. Glede na to, da imajo Nemci očitno skoraj 32 odst. Iskrinih delnic, bi morali dati tudi ponudbo za prevzem. Vendar niso storili nič od tega. "V Iskri se zavedamo, da po tej prijavi ni mogoče doseči ničnosti pogodb o nakupu naših delnic. Je pa mogoče odvzeti, če bo ATVP odločila v našo korist, glasovalno pravico nad 25 odstotkov. In hkrati zahtevati od Virtija, Ekene in Iskre, d.d., iz Ljubljane, ki imajo skupaj 52-odst. delež, da v 24 urah najavijo prevzem našega podjetja," je pojasnil Golobič.

Po informacijah, ki jih je uspelo dobiti iskrašem, so namere AEG K&W škodljive za Iskro. "Kaže, da želijo Nemci prevzeti naš trg, ukiniti oz. preseliti del naše proizvodnje v vzhodno Evropo, kjer je cenejša delovna sila, pri tem pa bi prišlo tudi do odliva našega znanja. Posledice bi bile tako za Iskro kot za njeno okolico katastrofalne, saj bi se zmanjšalo število zaposlenih, s tem pa bi se nakopičili socialni problemi," se boji Golobič. Hkrati poudarja, da je sedaj njihov poglavitni cilj, da preko družbe pooblaščenke zavarujejo notranje lastništvo, ki bi moralo ostati vsaj 25-odstotno, da bi imeli mali delničarji, med katerimi so predvsem zaposleni, bivši zaposleni in upokojeanci, še vpliv na odločanje v podjetju. "Sedaj imajo notranji lastniki 38-odst. delež, zavedati pa bi se morali, da s prodajo delnic sami sebi spodmikajo stol, na katerem sedijo," opozarja predsednik uprave. Sicer pa je Golobič zagotovil, da poslovanje v Iskri teče po poslovnem načrtu, vendar zaradi zapletov z AEG K&W izgubljajo preveč časa.

M. BEZEK-JAKŠE

KORISTNO SODELOVANJE - Ljubljansko podjetje Agora, d.o.o., organizira v juliju v sodelovanju z Območno obrtno zbornico Novo mesto in Skladom za izobraževanje delavcev Novo mesto računalniške seminarje (36 ur) za delavce zaposlene pri samostojnih podjetnikih. Ker je Območna obrtna zbornica omogočila izobraževanje v svojih prostorih in ob finančni podpori Sklada za izobraževanje delavcev, je računalniško osnovno in tudi dopolnilno izobraževanje zelo poceni. Če bo zanimanje za tovrstno računalniško izobraževanje veliko, bodo s takšnimi seminarji nadaljevali avgusta. Na sliki: bodoči računalniški kadri pri pripravi osnovnega računalniškega programa (Foto: S. Dokl)

AFORIZMI

- Neka italijanska popevka ima naziv "Srce je cigan" - človek bi pomislil, da je avtor mislil na politično srce.
- Eden najbolj negativnih pojmov pri naših politikih je - replikomanija.
- Proračunski denar - političnih afer in gospodarskih grehov vladar.

MARJAN BRADAC

PREHITER ZA SPOLZKO CESTO

NOVO MESTO - Pri naselju Gumberk, na lokalni cesti Otočec-Rateč, je I. M. iz okolice Novega mesta zaradi neprimerno hitrosti vožnje na mokrem in spolzkem vozišču izgubil oblast nad vozilom. Zaneslo ga je čez desni rob vozišča na zemeljsko površino, kjer je nato z levim bočnim delom vozila trčil v drevo. I. M., ki je brez javnega voznškega dovoljenja, pri vožnji ni uporabljal varnostnega pasu in se je v nesreči hudo poškodoval.

Poceni, a kakovostno

Razprodaje čevljev in tekstila - Trgovci obutve zadovoljni, čeprav je prodaja slabša od lanske

NOVO MESTO - Minuli četrtek so se posezonskim znižanjem cen obutve pridružili še tekstilni izdelki. Trgovine, ki so znižale cene, morajo imeti na izdelku napisano novo ceno in prečrtano staro, po najvišjem objavljenem odstotku morajo ponuditi četrtno izdelkov, s svojo objavo pa ne smejo zavajati kupcev. Te tri kriterije preverjajo tudi inšpektorji, ki jih lahko sami opozorite na kršitelje. Na razprodaji ponujajo prodajalci sezonsko kolekcijo, nikakor pa ne manj kakovostnih oblačil ali obutve. Tako pač prodajo izdelke, da dobijo prostor na policah za novo kolekcijo. Nekaj novomeških prodajalcev obutve smo povprašali, kako so zadovoljni z letošnjo razprodajo.

BLANKA NOVAK, poslovodja v trgovini Ars: "Letošnji odziv je slabši od lanskega, saj so lani kupci prvi dan čakali

ker so vsi čakali na razprodajo. Na začetku je bil velik naval, šele 20. julija se je stanje umirilo. Še vedno imamo številke 39, 40, 41. Prodaja je boljše kot lani, pa tudi ponudbo imamo večjo."

FRANC ŠTAMFELJ, poslovodja v Alpini: "Pred razprodajo je prišlo k nam manj strank,

prvi teden znižanja pa smo imeli polno trgovino. Takrat so tudi bile na voljo še vse številke, zdaj pa niso več. Mislim, da imamo manj prometa kot lani, ker ljudje verjetno ne čakajo več na znižanje."

ANTON DEŽELAN, poslovodja v Peku: "Prve dni razprodaje smo imeli zelo velik promet

pred vrati. Očitno vedo za znižanje, saj so bili zadnji dnevi redne prodaje slabši. Kljub temu smo zadovoljni, ker nam že zdaj primanjkuje osrednjih števil." VIDA BLAŽIČ, poslovodja v Planiki: "Zadnje dni redne prodaje je promet močno upadel,

- tudi milijon, milijon dvesto tisoč dolarjev na dan. Zdaj nam že primanjkujejo nekateri modeli številke 38, 39, 40, kljub temu pa mislim, da smo prodali manj kot na lanski razprodaji."

Trgovine z obutvijo bodo drugi teden zaključile razprodajo, tekstilne pa bodo ceneje izdelke lahko ponujale še do sredine avgusta, vendar bodo morale po dveh tednih pocenitve ponovno znižati cene.

M. RAPUŠ

Danfoss se bo širil

Z dograditvijo tudi 200 novih delovnih mest

ČRNOMELJ - Črnomaljski svetniki so se na zadnji seji občinskega sveta strinjali s predlogom odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o zazidalnem načrtu Danfoss Črnomelj - prva faza. Čeprav je minilo šele tri leta, odkar so v črnomaljskem Danfossu odprli novo veliko proizvodno halo, pa se zaradi vse večje proizvodnje prostorska stiska povečuje tako v proizvodnji kot pri skladiščenju, zato je razširitev najuspešnejšega belokranjskega podjetja neizogibna.

Danfoss, ki izdeluje kompresorje za hladilno in zamrzovalno tehniko, ima v Črnomlju 47.500 kv. metrov površin, od tega je 17.300 kv. metrov pokritih, ter okrog 250 parkirnih prostorov. Vse to pa je za podjetje, ki ima 1.050 zaposlenih, že občutno premalo. Zato načrtujejo razširitev proizvodnih obratov za 8.370 kv. metrov. Od tega bo več kot polovica namenjena proizvodnim prostorom, ostalo pa začasnim skladiščem, obratu prehrane in različnim nadstreškom. Na prostoru, ki ga bodo namenili za razširitev, so danes pretežno zelenice, parkirišča ali pa gre za manipulativne površine. V Danfossu poudarjajo, da bodo z dograditvijo tovarne na novo zaposlili 200 delavcev, dodatno delo pa bodo dobila tudi njihova kooperantska podjetja.

M. B.-J.

KAKO KAŽE NA BORZI?

Suša na borznem parketu

Ob spremljanju dogajanj na trgu vrednostnih papirjev, ki je vse prej kot živahno, so se razbili tudi zadnji ostanki upanj po ponovitvi živahnih poletij iz preteklih let. Ne samo drobni posli, usahnili so celo posli s svežnji, tečaj delnic pa ostajajo na bolj ali manj nespremenjenih ravneh. Veliko je apatijske, združene z razočaranji, kot je recimo nedavna napoved novega predsednika uprave Telekoma, da bodo delnice tega podjetja na borzi jeseni. Še tisti redki optimisti, ki so upali, da bodo omenjene delnice že poleti osvežile trgovanje v zdušje na borzi, so ponovno doživeli hladen tuš in poduk, kako raztegljiv je pojem "skorajšnje kotacije".

Izjalovila so se tudi pričakovanja, da bodo prejete dividende pospešile nakupovalne odločitve vlagateljev, prav tako so negotova pričakovanja, da bo tečaj delnic rasel oziroma držal vsaj do dne, ki je pogoj za pridobitev dividende. Lep primer so denimo delnice Krke, katerim kljub dejstvu, da delnicam le še nekaj dni pripada dividenda, tečaj vztrajno drsi navzdol.

Zadovoljni so pravzaprav le delničarji, ki imajo v lasti "vroče" delnice družb, ki so tarča prevzemov. Ledino je pred leti zaoral predsednik uprave Mercatorja in drugim pokazal, kako se to počne. Čeprav se v slovenskih podjetjih načeloma zavedajo, da se bodo morali kapitalsko povezati z drugimi podjetji zaradi zaostrovanja konkurence, se na koncu v večini podjetij čutijo ogrožene zaradi nezaželenega prevzema.

Zaradi boja za večinski delež je v letošnjem letu že izredno zrasla delnica Gorenjskega sejma. Na začetku leta je bila vredna 700 tolarjev, do aprila se je cena podvojila, sedanja cena pa je preseгла 6.000 tolarjev za delnico, saj si dva trgovca (Mirko Tuš in Živila Kranj) na vso moč prizadevata pridobiti večinski delež.

Prav tako so večji nakupni interesi Pivovarne Union po delnicah Fructala spodbudili strmo rast slednjih, saj se je njihova cena povzpela prek 2.600 tolarjev. Kljub prvotnim izjavam, da se upravi obeh družb dogovarjata o načinu povezovanja obeh družb in da ne gre za nikakršen poskus sovrznega prevzema, ampak za željo po hitrejšem razvoju dveh enakovrednih podjetij, zadnje izjave predsednice Fructalove uprave ne govorijo v prid prostovoljnemu povezovanju. Medtem ko namerava Pivovarna Union še naprej kupovati Fructalove delnice, vendar ne za več kot po 2.600 tolarjev, se obrambna reakcija prevzemane družbe kaže v nakupih s strani Primorskih skladov po bistveno višjih cenah. Od borbe imajo koristi le delničarji, medtem ko je po drugi strani škoda tako velikih naložb Fructala zgolj zaradi obrambe pred prevzemom oziroma bistveno večjih izdatkov Uniona za doseg istega cilja, ki bi ga lahko dosegli s pametnim dogovorom.

MARJETKA ČIČ

Dolenjska borznoposredniška družba, d.o.o.

Glavni trg 10, Novo mesto
Tel.: (068) 371 8221, 371 8224

KMETIJSTVO

Z NOVOMEŠKE TRZNICE

V ponedeljek se branjevke na novomeški tržnici ponujale: česen po 500 tolarjev kilogram, čebulo po 200, zelje po 80 do 100, bučke po 200, stročji fižol po 600, suh fižol v zrnju po 500 in svežega po 1000, špinačo po 600, solato po 300 do 350, rdečo peso, koren in kolerabo po 200, papriko za vlaganje po 150, papriko po 180 do 200, paradižnik po 200, kumare po 100 do 200, kumarice za vlaganje po 300, krompir po 80 do 100, jurčke po 3000 in dežnikarice po 1000 tolarjev. Šopek peteršilja, pehtrana in šetrja je stal 50, žajblja in tavžentroz 200, kozarec borovnic 700, košarica robid 500, kilogram jabolč 80 do 160, hrušk 120 do 200, slive 160, breskev 140 do 150, nektarine 250, ringloja 100, smokev 600, lubenice 80, orehov 1200, liter sadjevca 800, slivovke 1000, liter in pol domačega kisa 200, kilogram medu 900 do 1000 in steklenička propolisa 300 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 82 do 3 mesece starih prašičev, 53, starih 3 do 5 mesecev, in 8 starejših. Prve so prodajali po od 340 do 370 tolarjev kilogram, kar je 9.000 do 11.000 tolarjev za žival, druge po 280 do 330, kar je 13.000 do 24.000, in tretje po 200 do 220 tolarjev kilogram, kar pomeni 20.000 do 22.000 tolarjev za kilogram.

kmetijsko svetovanje

Pridelava in proizvodnja hrane

Iluzija je verjeti, da je možno z raziskavami in izumi ustvariti kaj boljšega, kot daje narava. Z njimi človek lahko kvečjemu bolj spozna, kako obsežna je nepojmljivost narave. Znanje, ki ga je dala znanost, je ustvarilo občutek, kot da živimo izključno od ogljikovih hidratov, maščob in beljakovin, rastline pa od dušika, fosforja in kalija. Zato ni nič čudnega (čeprav je napačno), če mnogi govorijo o kmetijski proizvodnji.

Koliko časa se nas bode težave, ki se stopnjujejo morale opominjati, da je rast in asimilacija oziroma nastajanje organske snovi proces v živo, na katerega vpliva ogromno dejavnikov hkrati. Na odločilne od njih nimamo pomembnega vpliva (sončna energija in voda). Če so posamezni dejavniki v nesorazmerju določa obseg rasti ravno tisti, ki ga je najmanj na razpolago!

Res je, da v nekaterih ponogah živinoreje (perutninarstvo in prašičereja) pa tudi v rastlinjakih (zlasti hidroponi in aerosoli) ni več možno govoriti o pridelavi, ker je vse vnaprej določeno in nadzorovano ter je onemogočen naravni potek dogodkov.

Pristojnih ne moti ponarejenost takšne hrane. Ne, na prvem mestu je zahteva, kako pridelati cenejše, kot da bi bili lačni, namesto zahteve naj se za hrano porabi le četrtina družinskih prihodkov. Kako in koliko vplivajo razlike v temperaturi, valovni dolžini svetlobe, količini vlage ali delovanje naravi tujih kemičnih snovi na potek življenjskih procesov, to lahko ugotovljamo le na podlagi posledic. Kaj pomeni presežek dušika za potek presnove in za občutljivost rastline na bolezni? Kako izločki mikroorganizmov (koristnih ali škodljivih) vplivajo na sprejem hranil in nadaljnjo presnovo ter kakšne so zaradi tega spremembe v sestavi živil? Se zavedamo, da bolezni nastopijo prej zaradi presežka škodljivih snovi kot pa zaradi pomanjkanja koristnih?

Ali je prava pot zdraviti bolezni, ali jih z uživanjem pristne, naravno pridelane hrane preprečevati? Kako razložiti vse pojave novih bolezni in "vrnitev starih"? Kako resen problem so alergijska stanja, virusi in mikoplazme? Človek ne bo nikoli razkril vseh naravnih skrivnosti, lahko pa srečno živi, če jih spoštuje. Dednostnim zahtevam je potrebno zadostiti in dolgoročno izmikanje tej nalogi pomeni vedno težji izhod iz težav, ker je vedno bolj ogroženo zdravje rastlin, živali in ljudi.

Vsak kmetovalec ima mozdno odločiti se za naravno pridelavo ali industrijsko proizvodnjo. Prav bi bilo, da ima vsak človek pravico in možnost pridelave in uživanja pristne (neponarejene) hrane. V industrijski proizvodnji hrane ne bomo mogli konkurirati tujcem. S pomemom naravne pridelave pa moramo seznaniti naše porabnike, da bodo dojemali bistvo in razliko. Ko se čutijo posledice v zdravju, smo namreč že veliko zamudili.

Prisenečljivo je, da je oblasti tako malo mar za zdravje občanov. Vlagamo v tuje tehnologije, namesto da bi skrbeli za pridelavo zdrave hrane! Rad bi, da se vsi zavemo razlik med pojmom pridelava in proizvodnja hrane ter jih pravilno uporabljamo, da bi porabnik vedel, za kaj se je ali se bo odločil.

JOŽE MALJEVIČ

Država naj podpre razvoj podeželja

V škocjanski zadrugi enoti morajo za svoje kooperante uvažati teleta iz vzhodne Evrope - Franc Zalokar si je zgradil lastno sušilnico za žito - Letošnja suša je skoraj elementarna nesreča

ŠKOCJAN, VINICA PRI ŠMARJETI - Med kooperanti škocjanske zadruge enote KZ Krka Agrooskrba prevladujejo živinorejci, prireja mesa in mleka pa predstavlja okoli 85 odst. delež vsega trženja. Tako so lani od 160 kooperantov, od tega je 30 večjih živinorejcev, odkupili 2 milijona 200 tisoč litrov mleka, kar je za 4 odstotke več kot leto poprej, in 600 ton mladega pitanega goveda.

"Največja težava je trenutno pomanjkanje mladih telet na domačem trgu, ki so sposobna za pitanje, zato jih uvažamo iz vzhodnoevropskih držav. Naša enota mora tako uvoziti od 400 do 500 telet, namenjena pa so večjim kmetom," je povedal vodja škocjanske zadruge enote Agrooskrba Franci Smrekar. Za uvožena teleta mora imeti kmet posebne karantenske hleve. Meseč ali dva namreč morajo biti ločena od ostalih domačih živali, medtem pa se opravijo preiskave pod posebnim veterinarskim nadzorom. "Naslednja težava je odkup mesa pod realno ceno. Zaradi uvoza pitancev za klanje namreč naši pitanci ostajajo v hlevu ter postajajo pretežki in zamašeni. Težko je razumeti, zakaj država uvaža tisto, česar imamo dovolj doma," je menil Smrekar. V zadnjem obdobju v enoti Agrooskrba odkupujejo tudi konje za klanje, nekatere kmetije pa so se iz živinoreje že preusmerile v pridelavo vrtnin.

Med večje kooperante enote Agrooskrba sodi tudi Franc Zalokar iz Vinice pri Šmarjeti. V urejenem hlevu ima ob menjavi živine tudi do 100 glav mladih pitanih goved, sicer pa navadno polovico manj. Pri Zalokarjevih so s sodelovanjem s škocjansko zadrugo enoto KZ Krka

zadovoljni, saj zagotavlja dolgoročno varnost in plačilo v roku. "Če hočemo imeti podeželje kultivirano in obdelano, moramo domačo pridelavo podpreti in spodbujati," je o odnosu države do podeželja menil Franc. "Naj pristojne institucije statično natančno izračunajo, koliko

• **Letošnja suša bo po oceni vodje zadruge enote Francija Smrekarja pri zgodnjem krompirju terjala izpad okoli 40 odst., pri poznem krompirju do 80 odst., koruzi do 70 odst., prvi odkos travinje bo manjši za 40 odst., drugega odkosa pa skoraj ni bilo. Prizadeta je tudi pšenica, za 50 odst. bo slabši donos, čebula pa je pri nekaterih kooperantih tako zaostala v rasti, da ni primerna za trg. Suša je vplivala tudi na tekoče pomanjkanje krme, kar so skušali nadomestiti z nakupom pivskih tropin iz Pivovarne Laško. To bo vplivalo na pomanjkanje krme tudi v zimskih mesecih.**

mleka je potrebno in koliko mesa. Gre za ustvarjanje pogojev in temeljev pridelave ter razvoja, da slovensko podeželje ostane poseljeno."

Lani je Zalokar po lastni zamisli postavil svojo sušilnico za žito in seme, kar sodi med posebnosti slovenskih pridelovalcev, ter si izredno pocenil sušenje žit brez fosilnih

spremljati tudi razvoj kmetijstva," pove Franc. Bili so eni prvih na tem območju, ki so v začetku 70-ih let začeli preurejati kmetijo, in gradnjo novega hleva, vseskozi pa se tudi dodatno izobražujejo. Naj povemo še to, da je napredno kmetovanje na tej domačiji doma že stoletja. Tu se je 1792 leta rodil Janez Zalokar, župnik v Škocjanu, gospodarstvenik, jezikoslovec, pisatelj in dober kmetovalec. Napisal je knjigo o kmetijstvu pod naslovom "Umo kmetovanje in gospodarstvo" pa tudi 14 000 gesel za kasnejši Wolfov nemško slovenski slovar.

M. ŽNIDARŠIČ

Veliko zanimanje za minimelioracije

V semiški občini za sofinanciranje 2,4 milijona tolarjev

SEMIČ - Semiška občina je od leta 1995 sofinancirala minimelioracije na podlagi pravilnika, ki ga je prevzela od črnolajške občine. Takrat je občina s sofinanciranjem krila 40 odst. stroškov, za hektar pa je priznala največ 110 tisoč tolarjev stroškov. Pred dvema letoma so Semičani sprejeli svoj pravilnik, po katerem so za hektar minimelioracij priznali 140 tisočakov stroškov.

Po danes veljavnem pravilniku pa občina krije 50 odst. stroškov minimelioracij, prizna pa 200 tisoč tolarjev stroškov na hektar. Zanimivo je, da so iz semiškega občinskega proračuna leta 1995 odšteli za minimelioracije dobrih 200 tisoč tolarjev, v naslednjih dveh letih po okrog 300 tisočakov, leta 1998 skoraj 800 tisoč tolarjev, lani pa 426 tisočakov. V prvem polletju letošnjega leta pa so imeli na občinski upravi že za skoraj dva milijona tolarjev popolnih vlog za sofinanciranje minimelioracij. A vseh subvencij ne morejo izplačati, čeprav so letos v proračunu namenili za te namene milijon tolarjev, kar je za 134 odst. več denarja, kot so ga porabili lani.

Zato so občinski svetniki na seji v začetku julija še pred rebalansom letošnjega občinskega proračuna sprejeli sklep, da za sofinanciranje minimelioracij namenijo dodatnih 1,4 milijona tolarjev. Pričakujejo namreč, da bo ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano tudi letos tako kot doslej objavilo razpis za sofinanciranje ukrepov za pospeševanje kmetijstva, med katere štejejo tudi minimelioracije, ter bo tako občini povrnilo izplačani denar.

M. B.-J.

Karantena za uvožene živali

Deluje že desetletje - Predvsem za uvožene breje telice črno-bele pasme - Kupci so večinoma zadovoljni in se vračajo

KOČEVJE - Na Smuku pri Kočevju že 10 let deluje karantena za uvoženo plemensko živino, ki jo uvažajo podjetje Moj ključ, d.o.o., s sedežem v Ljubljani. V zadnjih nekaj letih se je na slovenskem trgu precej povečalo povpraševanje po telicah črno-bele pasme, v Prekmurju tudi po rdečem holsteinu, zato se podjetje sedaj ukvarja predvsem z uvozom brejih plemenskih telic iz Danske in Nemčije ter nekaterih drugih zahodnoevropskih držav; uvoz iz drugih držav, npr. iz Nizozemske, pa so zaradi pojave bolezni BSE prekinili.

Podjetje, ki ga zadnje leto vodi Jurij Kobe, ima v najemu dva hleva za karanteno. Pomožni hlev je na Verdu pri Vrhniki in ga uporabljajo predvsem v primerih, ko je povpraševanje po telicah zelo veliko. Drug objekt je na Smuku pri Kočevju in ga imajo v dolgoročno najemu od podjetja M-KG Kočevje. V tem hlevu je prostora za 60 do 70 živali, ki jih uvažajo vse naenkrat, vendar iz različnih rej. Ker je med živalmi različnih rej. veliko prenos bolezni, dajo zato veliko na preventivno zdravljenje. Cepijo proti trihinfiji in vitaminizirajo z AD3, kajti ob izbruhu bolezni je škoda (tudi finančna) dosti večja.

Telice, breje 6 do 8 mesecev, so nato mesec dni v karanteni. Oskr-

bujejo jih z vodo, mrvo, travno silažo in krmijo. Zaradi karantene živali ne pasejo. Vso krmo dokupijo od znanih prodajalcev, s katerimi že dolgo sodelujejo. Na leto se v hlevu zvrsti 4 do 5 rund živali, v vsaki se zgodi, da katera od telic abortira. Prevoz, drugačen način uhlevitve in spremenjena prehrana so za živali precej stresni. Včasih katera tudi teli, za kar imajo urejen poseben porodni boks. Za vsako rundo hlev razkužijo. Po koncu karantene začnejo s prodajo živali. S kupci se dogovorijo za predplačilo, prodajajo pa na samopostrežen način. Cena vključuje tudi dostavo živali na dom. Lani so tako prodali okoli 500 telic, večina kupcev pa se vrača k njim.

BARBARA ŽAGAR

Jurij Kobe

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

S podatki o grozdju načrtovati predelavo

Kmalu se bo začelo v vinogradih uradno spremljanje razvoja grozdja, a tudi vestni vinogradniki bodo opazovali stanje v svojem vinogradu. Kakovost vina je namreč odvisna od kakovosti grozdja. Samo iz odličnega grozdja je možno pridelati odlično vino. Škoda si je delati utvare, da bo možno nadoknaditi v kleti to, kar nam ni uspelo v vinogradu. Sedaj je še možno vplivati na kakovost grozdja. Če imamo namen pridelovati vino višje kakovosti, lahko še kaj storimo s trto in grozdom. Pri tem ne mislim na redna opravila v vinogradu, kot je škropljenje ipd., temveč na uravnavanje količine pridelka na posamezni trti.

Podatek o stopnji sladkorja v grozdju nam je nekoč zadostoval za določanje oziroma načrtovanje predelave grozdja. Danes, ko želimo in zmoremo storiti v kleti več za dvig kakovosti vina, potrebujemo več podatkov. Pri tem so nam v pomoč večletni podatki o zrelosti in zdravstvenem stanju grozdja kakor tudi večletni podatki o kakovosti vina, ki smo ga pridelali. Ali nam je vedno uspelo iz odličnega grozdja pridelati odlično vino? Do trgatve imamo čas, da razmislimo, zakaj smo imeli probleme. Včasih se nam preračunavanje sladkorja v grozdju ni izteklo z alkoholom vina. Nevarnost tiči v neizenačenosti vzorca grozdja ali mošta, v katerem smo določali sladkor. Prvi curki belega mošta iz preše so slajši od povprečja, kajti zrele jagode prej spustijo sok. Tudi popravljanje sladkorne stopnje mošta zahteva točen izračun, natančno tehtanje sladkorja in natančen podatek o količini mošta ali drozge, ki ju sladimo.

Temperatura grozdja oziroma mošta v preši je zelo važen podatek za natančno kletarjenje. Ne moremo pa se zaneesti le na občutke, zato je potopni termometer obvezen pripomoček v vsaki zidnici! Razsluzenje belega mošta takoj po prešanju težko uspe ob majhni dozi žvepla, če je temperatura mošta že 18° C. Pri 18° C se namreč zelo hitro razmnožujejo mikroorganizmi, hitreje slabi (divje kvasovke in bakterije cika) kot zlahtne kvasovke. Zato je normalno povprečje mošta, če nam "pobegne", večinoma redek primer. Naša želja pa je, da bi uporabili pred začetkom alkoholnega vrenja čim manj žvepla. Čim nižja bo temperatura mošta na preši, tem bolje se bodo odvijali procesi v moštu. Zato ni odveč natančno načrtovanje trgatve, z dovolj ljudmi, v hladnih urah dneva, da se nam belo grozde ne ogreje. Pri trgatvi rdečega grozdja pa si želimo višjo temperaturo, da bi imelo grozde oziroma drozga po pecljanju okrog 18° C. Toda tudi pri trgatvi rdečega grozdja se lahko ujamemo v past, če nismo dovolj budni. Za kakovost rdečega vina je zelo pomembno zdravstveno stanje grozdja. Do sedaj nam še ni uspelo varovati grozdja pred gnilobo. Vinarska znanost pa tako hitro napreduje, da je težko slediti novostim, ki so dragocene za prakso. Zato je letos potrebno več znanja kot lani. Rezultati mnogih raziskav opozarjajo na nevarnost gnilobe grozdja za kakovost vina, predvsem rdečega. Ni mogoče reševati moštov iz gnilega grozdja samo z žveplanjem v kleti, pač pa lahko zmanjšamo težave in zagotovimo višjo kakovost vina z odbiro gnilega grozdja v vinogradu in z ločeno predelavo zdravega in gnilega grozdja.

(Nadaljevanje sledi)
DR. JULIJ NEMANIČ

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Varnost industrijskih živil

Nemalokrat se ob nakupovanju živil vprašamo, ali je izdelek varen zaradi različnih dodatkov. V živilski industriji so dodatki potrebni za izboljšanje hranilne in senzorične vrednosti živila, kot sladkor, sol, kis, vitamini, minerali in amino kisline, ki vplivajo na večjo okusnost in hranilno vrednost ter podaljšajo obstojnost živilu. Izboljšanje stabilnosti in podaljšanje obstojnosti živila povzročajo antioksidanti, ki preprečijo porjavljenje živila in žarkost maščob. Nitriti in nitriti se dodajajo kot stabilizatorji rdečega mesnega barvila-mioglobina.

Pri proizvodnji čokolade, margarine in kremnih sladoledov pa se uporabljajo emulgatorji lecitin. Za izboljšanje okusa in večjo energijsko vrednost se živilom pogosto dodaja sladkor in sladkorne nadomestke ali sladila. Na voljo je še vrsta različnih dodatkov, s katerimi živilska industrija želi vplivati na izrazitejši okus in videz živila. Zdravju škodljive učinke imajo lahko nekontrolirano uporabljena zdravila in hormoni za vzrejo živine, pesticidi, če ni upoštevan karentni čas, težke kovine, radioaktivne snovi in kancerogene snovi, ki lahko pridejo iz tal, vode in zraka v rastlinske in živalske izdelke.

Brez dodatka konzervansov pa podaljšamo obstojnost živila s tradicionalnimi postopki konzerviranja

nja živil, med katere prištevamo hlajenje (4-8° C), zmrzovanje (-40° C), pasterizacijo (80 do 100° C), sterilizacijo (100 do 120° C) ter sušenje in koncentriranje, ko živilom odvzamemo vodo. S tradicionalnimi postopki onemogočimo delovanje mikroorganizmov v živilu. Sodobna tehnika in tehnologija pa prinašata nove postopke za pridelavo živil, ki temeljijo na vzpostavljanju ravnotežja med naravo in načinom pridelave, to je integrirano ali okolju prijazno in biološko.

Dandanes se vse več uporablja nove tehnike konzerviranja živil. To so integrirani postopki, pri katerih ene metode konzerviranja nadomeščajo kombinacije hlajenja, znižanja kislinosti stopnje in s pakiranjem v spremenjeni atmosferi; ionizirajoče sevanje, ki na živilu ne povzroča sprememb, ter nove tehnike pakiranja in uporaba novih embalažnih materialov. Važno je, da tudi v domačem gospodinjstvu suha živila (sladkor, moko, riž, zdrob) shranjujemo pri temperaturi do 20° C, vrtnine in krompir do 6° C, maslo, sir, jajca pri 2 do 8° C in zmrznjena živila od -18° C. Pri nakupu živil moramo biti še posebno pozorni na deklaracijo, iz katere so razvidni vsi podatki o poreklu živila in njegovi kakovosti od surovine do končnega izdelka.

Zgodba o treh poljskih hotelih

V Galeriji Krka odprli razstavo o treh arhitekturnih projektih dipl. inž. Jelke Kupec - Arhitektura skozi objektiv fotografske kamere Gregorja Bernarda

NOVO MESTO - Na naših likovnih razstaviščih poredkoma naletimo na priložnost, da si lahko ogledamo razstavo, posvečeno arhitekturi, čeprav nam ustvarjalcev s tega področja ne manjka. Težava je najbrž v tem, da je arhitekturno razstavo težko dobro zasnovati in pa seveda v sami naravi arhitekturnih del, ki polno živijo le na kraju samem. Če je to daleč od nas, potem je razstava toliko zanimivejša in najbrž edini način, da se seznanimo z njimi.

Prav to je najbrž vodilo dipl. inž. arhitekture Jelko Kupec (doslej smo jo na razstavah spoznali le kot slikarko), da je v sodelovanju s fotografom, študentom arhitekture Gregorjem Bernardom, pripravila razstavo, na kateri je pod naslovom Zgodba o treh hotelih predstavila tri projekte, ki jih je v okviru sodelovanja nekdanjega novomeškega gradbenega podjetja Pionir in Imos inženiringa iz Ljubljane izvedla na Poljskem. Razstavo so odprli v četrtek, 20. julija, zvečer v Galeriji Krka. Na otvoritveni slovesnosti, ki jo je vodila Maja Oberstar Falkner, je o svojih treh arhitekturnih projektih na kratko spregovorila avtorica, violinistka Petra Božič pa je poskrbela za glasbeno popestritev večera, ki je v galerijske prostore pritegnil precejšnje število obiskovalcev.

Hotele, predstavljene na razstavi, je Pionir gradil v Krakovu na Poljskem v začetku devdesetih let. Posel je prevzel "na ključ", se pravi, da je podjetje prevzelo kompleten inženiring od projekta do pogrinjka na mizi in ga tudi uspešno v zelo kratkem času izvedlo. Jelka Kupec je bila vodja projekta in odgovorni projektant za arhitekturo, interier in opremo pri Grand hotelu in hotelu Demel, medtem ko je bila za hotel Piast odgovorni projektant za interier in opremo. Kako ji je delo uspelo, je mogoče videti na razstavi s pomočjo barvnih in črno-belih fotografij, ki jih je posnel Gregor Bernard, zanimiv dodatek pa so avtoričine arhitekturne risbe. Iz več deset filmov, posnetih v Krakovu letošnjega maja, je Bernard izbral nekaj več kot 60 fotografij ter jih s pomočjo

Dipl. inž. arh. Jelka Kupec in fotograf Gregor Bernard.

digitalne tehnike smiselno razvrstil na 24 panojev tako, da je kombiniral zunanjsčino hotelov in interier z detajli opreme, ljudmi in okoljem v zgovorne fotografske kolaže.

M. MARKELJ

• **Industrializem in racionalizem pospešujeta razkroj kulturnih vrednot.** - J. ZALOKAR
• **Kultura je človekova vez med preteklostjo in prihodnostjo. Človeku daje življenjski smisel in moč, da preživi.** - P. BIBIČ
• **Kultura majhnega naroda je draga kultura.** - M. KMECL

Filmski dodatek festivalu

Retrospektiva britanskega filma popestrila festival

BREŽICE - Vsebinske razširitve, ki jih je prinesel letošnji Festival Brežice, so se razveselili predvsem ljubitelji filma, saj se je sedma umetnost letos prvič pojavila v festivalnem programu. V breziškem kinu so od 17. julija do večera vrteli izbor britanskih filmov (Velika Britanija je namreč država - festivalska partnerica, kar je tudi novost letošnjega festivala). Pregled britanske filmske ustvarjalnosti je pripravil Miha Zadnikar, ki je svoje delo po mnenju poznavalcev filma zelo dobro opravil. Med drugim je brežiška retrospektiva "vsaj malce razbila mit in stereotip o britanskem filmu kot kinematografiji družbenokritičnih dram in kostumskih melodram", kot je zapisal Simon Popek.

V Brežicah se je v devetih dnevih zvrtilo deset filmov, večine jih pri nas še nismo videli, čeprav gre za pomembna dela britanske in evropske filmske proizvodnje. Retrospektiva je bila urejena kronološko. Ljubitelji filma so si v zaporedju lahko ogledali deset filmov, od nemega filma "Hindle se zbudi" režiserja Mauricea Elveyja iz leta 1927 in vrhunskega kratkega animiranega filma "Pekel režiserjev" Helen Biggar in Normana McLarna iz leta 1936 do "Krvave nedelje" režiserja Johna Schlesingerja iz leta 1971 in Konca Anglije režiserja Dereka Jarmana iz leta 1987 oziroma 1991, ko je bila narejena barvna kopija. Žal so bili vsi filmi brez slovenskih podnaslovov, ker je pač šlo za enkratno predvajanje.

ŠTUDENTSKI FESTIVAL

V torek, 1. avgusta, se bo ob 20.30 s koncertom na gradu Bogenšperk začel študentski del Festivala Brežice, namenjen predstavitvi mladih talentiranih interpretov stare glasbe. V prvem ciklu bodo nastopili: flavtistka Jasna Nadles (slovenska predstavnik), čelist Milan Vrsajkov in čembalist Richard Ormrod. Kot solisti v duu in triu bodo zaigrali več Bachovih skladb ter skladbe Haydna, Telemanna in de Boismontiera. Po Bogenšperku bodo koncerti še na gradu Rajhenburg, Otočec in Pišce, in sicer 2., 3. in 4. avgusta.

FLAVTA IN HARFA

ŠMARJETA - Drugi koncert Novomeškega glasbenega festivala bo v nedeljo, 30. julija, ob 20.30 v župnijski cerkvi v Šmarjeti. Nastopila bosta Karolina Šantl Zupan na prečni flavti in Pavla Uršič Kunej na harfi.

DUŠAN POVH 1921 - 2000

Minuli teden je v Ljubljani nenadoma preminil novomeški rojak Dušan Povh, ki se je s svojim plodnim in ustvarjalnim življenjem zapisal v slovensko kulturno zgodovino kot filmski organizator, režiser, scenarist in montažer, karikaturist in športni organizator. Še nekaj dni pred smrtjo se je z novomeškimi znanci pogovarjal o sodelovanju pri opremljanju neke knjige s karikaturami, pa mu je usoda za vedno prekrizala ta in vse ostale načrte, ki jih je, dejaven, kot je vedno bil, morda še snoval.

Rodil se je 27. marca 1921 v Novem mestu v podjetni Povhovi družini. Ljubezen do filma, ki je zaznamovala vse njegovo življenje, se je razgorela v gimnazijskih letih, ko je bil nadvse dejaven mladenič. Vodil je atletski klub, strelsko družino, igral v jazz orkestru, deloval pri sokolih in v lutkovnem gledališču, ob vsem tem pa je še našel čas, da si je ogledal prav vse filmske predstave v Malovičevem kinematografu Meteor (v sedanji Dalmatinovi ulici) in v Sokolskem domu. Ob zbiranju odrezkov filmskih trakov je sanjari, da se bo tudi sam nekoč ukvarjal s filmom. Leta 1936 je dobil za sošolca fotografsko in filmsko bolj izkušenega Ivana Marinčka, ki je imel preprost ročni kinoprojektor, za katerega je sam izdelal enostaven risani film, najbrž sploh prvi slovenski animirani film. S Povhom sta postala vseživljenjska prijatelja in sodelavca.

Prva priložnost za filmanje se jima je ponudila 1940. leta, ko sta od bratov Miklavcev (kasnejša dramska igralca) dobila na posodo filmsko kamero in z njo zabeležila prizore iz Novega mesta in Ljubljane na filmski trak. Skupaj z Nikom Pavličem in Božidarjem Küsslom sta osnovala Gangster film studio v kleti Pavličeve hiše. Mladi novomeški filmski navdušenci so posneli več trminutnih osemminutskih filmov. Žal je bila večina filmov med prvim bombardiranjem Novega mesta uničena. Vojna je za nekaj časa prekinila filmske načrte. Italijani so Povha leta 1942 z večjo skupino studentov in profesorjev aretirali in deportirali v taborišče Monigo pri Trbižu. Po kapitulaciji Italije se je vrnil domov in odšel v partizane, kjer je deloval v centralni tehniki, sodeloval pa je tudi pri ustanovitvi časopisa Pavliha in partizanskega lutkovnega gledališča.

V prvih dneh po osvoboditvi je postal vodja tehničnega oddelka slovenske podružnice Državnega filmskega podjetja (kasneje Triglav filma), kjer so se mu pridružili še Marinček kot snemalec ter Pavlič in Küssl kot

Dušan Povh (Foto: MIM)

laboratorijska tehnika. Vsi so delali vneto tudi v pozne nočne ure, sodelavci pa so jim rekli kar novomeška klapa, ki je tako bila med orači ledine slovenskega povojnega filma. Leta 1947 je Povh z Marinčkom in Galetom ter skupino drugih Jugoslovancev odšel na prakso v filmske ateljeje na Češkem. Z izkušnjami, ki so jih dobili pri čeških filmskih mojstrih so potem vsi trije sodelovali pri snemanju prvega slovenskega celovečernega filma Na svoji zemlji. Sledilo je še več manjših in večjih filmskih projektov, omenimo predvsem legendarni celovečerni film Kekec, ki ima kar močan novomeški predznak. Direktor filma je bil Povh, direktor fotografije Marinček, glasbo pa je napisal Marjan Kozina.

Povh je režiral več kot dvajset dokumentarnih filmov in večja za enega najpomembnejših ustvarjalcev kratkih filmov pri nas. Odlikujejo ga predvsem dokumentarni filmi s športno tematiko (Naši najboljši), filmi o grozotah vojne (za Tri spomenike je dobil nagrade na treh mednarodnih festivalih) in kritično-ironične filmske etude o sodobnosti (Requiem, Nova maša, Dve koračnici). Ustvaril je tudi več lutkovnih filmov, bil direktor filma pri 11 in montažer pri 9 slovenskih igranih celovečercih, kot scenarist pa je bil najuspešnejši v slovenski animirani uspešnici o mačku Bojanu, ki so jo prodali v kar 26 držav. Za svoje delo je prejel tudi Bloudkovo nagrado. Najodmevnejši uspeh je kot filmski ustvarjalec dosegel leta 1960 z veliko nagrado festivala v Leipzigu.

S kratkim filmom Moja najljubša pesem, ki so ga maja letos predvajali v tekmovalni kategoriji trminutnih filmov v Hamburgu, je Dušan Povh zaznamoval 60-letnico svojega in Marinčkovega filmskega ustvarjanja ter ustanovitve filmskega studia Gangster v Novem mestu. Vrnil se je v začetek in zaključil krog.

MILAN MARKELJ

Organistka Angela Tomanič

Bachu v spomin

Orgelski koncert Angele Tomanič v Dobličah

DOBLIČE - V podružnični cerkvi sv. Janeza Evangelista v Dobličah pri Črnomlju je bil v petek v okviru kulturnih prireditev "Poletje v Črnomlju" orgelski koncert Angele Tomanič. Posvetila ga je Bachovemu orgelskemu ciklusu, s tem pa so se Črnomlajci poklonili 250-letnici smrti Johanna Sebastiana Bacha.

Angela Tomanič je diplomirala iz orgel leta 1969 ter šest let pozneje magistrirala. Izpopolnjevala se je na visoki šoli za glasbo v Gradcu in na mnogih tečajih po Evropi. Poleg koncertov doma in v tujini veliko snema za radio in televizijo, bogata je tudi njena diskografska bera. Skoraj 30 let poučuje na orglarski šoli v Ljubljani, vodi tečaje v Sloveniji in na tujem, izdala je tudi prvo slovensko Šolo za orgle v treh zvezkih.

Organizatorji kulturnega poletja so se odločili pripraviti koncert v Dobličah tudi zato, da prenesejo del kulturnega dogajanja iz občinskega središča na podeželje. Da so naredili prav, je dokazal velik obisk ljubiteljev resne glasbe iz vse Bele krajine. Ob tem se je duša prireditev Ksenija Khalil še posebej zahvalila Milku Bizjaku, ki je usposobil dobličke orgle in pripravil koncert, črnomaljskemu župniku Petru Slevcu, ki pomaga pripravljati prireditev po cerkvah in v pastoralnem centru, občini Črnomelj ter ministrstvu za kulturo, ki je omogočilo, da je bil tokratni koncert brezplačen.

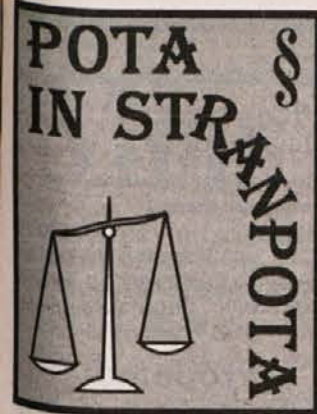
M. B.-J.

• **Kultura, to pomeni predvsem izoblikovati zavest, dati dostojanstvo tistemu, ki se oblikuje.** - S. PERTINI
• **Edina prava in resnična zgodovinska veda sta kultura in umetnost.** - B. ŠTIH

Z BACHOM IN ARIJAMI - Tretji iz niza koncertov ob svečah, ki potekajo v Domu glasbene dediščine v Srednjem Globodolu, je v soboto, 22. julija, zvečer izzvenel v znamenju Bachove orgelske glasbe, ki so jo s toplino človeškega glasu lepo dopolnile stare italijanski arije. Gosta organizatorja in vodje koncertnega cikla Milka Bizjaka sta namreč bila organisti Dimitrij Rejc in sopranistka Tanja Kuštrin, oba diplomanta ljubljanske Akademije za glasbo. Dimitrij Rejc je svoj solistični del v celoti posvetil Bachu, Rejčeva pa je ob spremljavi orgel zapela arije Caccinija, Tostija, Gilardija in Francka. Na sliki: ob zaključku koncerta je Milko Bizjak umetnika obdaril s kompletom zgoščenek Glasbena dediščina Slovenije. (Foto: M. Markelj)

M. MARKELJ

POTA IN STRANPOTA

dežurni poročajo

OMAHNIL S STREHE - Samostojni podjetnik J. P. iz okolice Dolenjskih Toplic je 14. julija s svojimi delavci opravljal krovsko in kleparka dela na poslovnem objektu v Dolenjskih Toplicah. Pri zaganjanju deske z motorno žago je stopil na zadnjo strešno letov, ki se je pod pritiskom zlomila. J. K. je s približno osmih metrov višine padel na tla in se pri tem hudo poškodoval.

NEDOVOLJEN LOV - V okolici Budjanje vasi pri Žužemberku je neznanec 17. julija okoli 23. ure z neznanim strelnim orožjem ustrelil divjad, najverjetneje tele. Ustreljeno žival je nato naložil v vozilo in se odpeljal. Lovsko društvo Plešivica je tako oškodoval za 40 tisočakov.

UKRADEL BLAGAJNO - Neznanec je najverjetneje v noči na 18. julij v eni izmed pisarni podjetja CBT v Krškem odprl zaklenjen mižni predal in vzel zaklenjeno kovinsko blagajno, v kateri je bilo preko 636 tisočakov, bančna kartica NLB-Evcard, plačilna kartica Magna in čekovna knjižica.

ZASEGLI GUMIJEVKA - Pri vstopu v Slovenijo je na mejnem prehodu Rigonice 19. julija policist v avtomobilu 23-letnega Hrvata T. V. našel gumijevko. T. V. se je srečal s sodnikom za prekrške.

ČEZ MEJO KAR TAKO - V bližini naselja Rakovec so policisti v petek, 21. julija, zalotili dva hrvaška državljana, ki sta državno mejo prestopila izven mejnega prehoda.

NAŠLI PLINSKO PIŠTOLO - Pri državljani Turčije so na mejnem prehodu Obrežje minuli petek zasegli plinsko pištolo. Obiskal je sodnika za prekrške.

SOBOTNI ZASEGI NA OBREŽJU - Na mejnem prehodu na Obrežju so državljani Turčije zasegli kovinsko palico, pri državljani Italije pa so našli 1500 lovskih navojev, ki jih je pozabil prigrasiti ob mejni kontroli.

PONAREJENA BANKOVCA - Iz agencije za plačilni promet so obvestili policijo, da so pri številu denarja iz kasete odkrili dva ponarejena bankovca po 10.000 tolarjev, ki sta bila vnovčena v eni od trgovin v Krškem.

UKRADLA KANADSKE DOLARJE - Dva Roma sta starejši krajanji v Kostanjevici ukradla 400 kanadskih dolarjev. Policisti so storilca izsledili na območju Sentjerneja in našli tudi ukraden denar.

STRELJAL PROTI BRATU

NOVO MESTO - Brata R. B. in B. B. iz okolice Novega mesta sta se 20. julija okoli četrte popoldne sprla. Po posredovanju policije se je B. B. odpeljal od doma in se vrnil okoli 22. ure. Med bratoma je ponovno prišlo do prepira. B. B. je nato odšel po pištolo in proti bratovi hiši izstrelil 3 do 4 naboje. Sledi kazenska ovadba zaradi povzročitve splošne nevarnosti.

domačih gasilcev na čelu s predsednikom Vinkom Levstikom izdala knjigo o njihovi prehojeni poti. Desetim gasilcem so podelili plakete veteranov, plakete treje stopnje je prejelo enajst in plakete druge stopnje štirje gasilci, PGD Sveti Gregor pa je od GZS dobilo priznanje za zasluge v gasilstvu. (Foto: M. G.)

Prometna nesreča! Kaj lahko storimo?

Naši vozniki o prometnih nesrečah vestno obveščajo regijski center - Pomagati le v okviru svojih zmognosti - Letos manj nesreč, a s hujšimi posledicami - Ob nesreči pokličite 112 ali 113!

NOVO MESTO - Kaj storiti in kako reagirati, ko prvi prideš na kraj nesreče, je vprašanje, ki si ga v svoji vozniki dobi gotovo zastavlja vsak voznik. V 122. členu zakona o varnosti cestnega prometa je zapisano, da mora vsakdo nuditi pomoč pri prometni nesreči, če je potrebno rešiti človeška življenja, preprečiti ogrožanje drugih in preprečiti ali omiliti ekološko nesrečo.

"Vsak udeleženec v nesreči, če le lahko, ali njen očividec je ne le zakonsko, temveč tudi moralno obvezan, da pomaga sočloveku. Po hitrem ogledu kraja nesreče in grobi oceni poškodb naj bi vsak poklical številko 112 - regijski center za obveščanje. Ta pa nato obvesti reševalno službo, policijo in gasilce," je povedala dr. Alenka Simonič iz urgentne službe Zdravstvenega doma Novo mesto. "Težave nastanejo le pri nujnosti prve pomoči poškodovancem pred prihodom naše službe. Moje in izkušnje mojih kolegov so, da ljudje v večini primerov stojijo ob strani in se bojijo pomagati, ker ne znajo oz. se bojijo, da bodo stanje še poslabšali. Seveda mora biti pomoč poškodovancu v mejah njihovega znanja, da stanja ne poslabšajo." Vsi vozniki pred opravljanjem voznškega izpita opravijo tudi tečaj nujne prve pomoči, ki pa po besedah dr. Simoničeve po nekaj letih ne zadostuje več za kakovostno pomoč. Meni, da bi bilo laike morda potrebno še dodatno izobraževati, da bi sem jim povečalo znanje in s tem tudi samozavest pri pomoči ponesrečenecem.

Vsa udeležena v nesreči mora po nesreči ustaviti svoje vozilo, varovati in označiti kraj nesreče, pomagati poškodovanim, če je za to usposobljen, in obvestiti najbližjega policista ali policijsko postajo. "Zavarovanje kraja nesreče je izredno pomembno pri hujših nesrečah. Z vožnjo okoli se namreč lahko uničijo sledovi, kar oteži nadaljnje delo ali pa celo privede do napačnih ugotovitev. Na splošno so ljudje premalo seznanjeni z dolžnostmi v prometnih nesrečah," je povedal Aleksander Rešeta, komandir postaje prometne policije Novo mesto.

Pri nesrečah z manjšo materialno škodo (nesrečah I. kategorije) ni obvezno obvestiti policijo. Pomembno je, da se čim hitreje umakne vozilo z vozišča, udeleženca pa se lahko sporazumeta sama,

si izmenjata podatke in izpolnita Evropsko poročilo o prometni nesreči. Če na kraju nesreče ni osebe, ki je bila oškodovana (npr. pri nesrečah na parkirišču), pa mora udeleženec pustiti obvestilo s svojim imenom in naslovom. Nesreče II. (z lažjimi telesnimi poškodbami), III. (s težjimi telesnimi poškodbami) in IV. kategorije (s smrtnim izidom) pa zahtevajo prisotnost policije. Pri teh nesrečah pa vozilo premikamo le, če s tem pomagamo poškodovancem. Ob tem je komandir Rešeta posebej poudaril, da udeleženci v prometni nesreči od trenutka nesreče do konca ogleda policije ne smejo uživati alkoholnih pijač, mamil, psihoaktivnih zdravil ali drugih snovi, ki zmanjšujejo njihovo sposobnost za udeležbo v prometu. "Z razvojem mobilne telefonije se je čas obveščanja o nesreči in s tem tudi čas prihoda policije, reševalcev in gasilcev na kraj nesreče

VKLENILI SO GA

NOVO MESTO - Policist, ki se je 19. julija v svojem privatnem avtomobilu vozil iz Stranske vasi proti Novemu mestu, je petnajst minut pred sedmo zvečer na OKC PU Novo mesto sporočil, da pred njim vozi neregistriran avto. Voznik je očitno pod vplivom alkohola vozil zelo hitro in po celotnem vozišču, skoraj trčil v tri nasproti vozeča vozila in prehitel v nepreglednem ovinku. Ko se je ustavil pred trgovino, ga je policist zadržal do prihoda policijske patrulje. Vozniku M. H. iz okolice Novega mesta je elektronski alkotest pokazal 2,3 promila alkohola v izdihanem zraku, ugotovili so tudi, da je večkrat kršitelj predpisov, poleg tega si je istega dne popoldan na bencinskem servisu v Ločni kar zastoj natočil gorivo. Med postopkom je kršil tudi javni red in mir, zato so ga po opozorilih policisti vklenili. Zoper M. H. so dali predlog sodniku za prekrške, ga pridržali do sodniških uradnih ur in zasegli njegovo vozilo.

Stoletje svetogregorskega gasilstva

Predsednik Gasilske zveze Ribnica očita občini, da je pozabila nanje - Ob častitljivem jubileju razvili novi društveni prapor in blagoslovili avtocisterno - Priznanja zaslužnim gasilcem

SVETI GREGOR - Praznovanje 100-letnice Prostovoljnega gasilskega društva Sveti Gregor je letošnja največja tovrstna prireditev v ribniški občini, priprave nanjo pa so skrbno potekale že dalj časa. V nedeljo so pred številnimi krajanji pripravili paradno vozilo, opreme in enot. Skupaj je sodelovalo kar 260 gasilcev in trideset vozil iz ribniške in sosednjih občin, med gosti pa so bili tudi člani pobratene gasilskega društva Šmarje pri Jelšah. Ob častitljivem jubileju so slavljenec voščili predsednik Gasilske zveze Slovenije Ernest Eöry, direktor republiške uprave za zaščito in reševanje Bojan Žmave, ribniški župan Jože Tanko ter predstavniki sosednjih gasilskih zvez. Denar

za novi društveni prapor je zagotovila krajevna skupnost Sveti Gregor, za nabavo sodobnega kombiniranega vozila (avtocisterne), ki jo je blagoslovil domači župnik, pa so največ prispevali sami krajanji in gasilci ter občina Ribnica.

Janez Žuk, predsednik Gasilske zveze Ribnica, je povedal, da je tehnika in oprema pri vseh društvih dotrajana, za posodobitev, ki jo narekuje čas, pa nimajo denarja. Županu je očital, da v zadnjih letih gasilec namenja manj sredstev kot prej. Predsednik PGD Sveti Gregor Vinko Levstek je pohvalil prizadevne člane, ki so kljub različnemu prepričanju in navadam vedno uspešno opravljali svoje poslanstvo: pomagati ljudem. Že v začetku prejšnjega stoletja so se Slemenci (udomačeno ime za ta kraj ribniške občine) zavedali nevarnosti "rdečega petelina", saj so ognjeni zublji pogoltnili več lesenih in slamatnih hiš.

Društvo se je po drugi svetovni vojni vnovič postavilo na noge. Po nakupu motorne brizgalne in druge opreme so pred dvajsetimi leti zgradili nov dom, ki je postal središče kulturnega in družabnega dogajanja. Brez prostovoljnega dela bi težko uresničili svoja hotenja, kar se je pokazalo tudi pri zbiranju denarja za novo cisterno. Slemenci so kot tolikokrat že prej ponovno stopili skupaj in kljub nekaterim črnogledim napovedim presenetili: vozilo je zdaj v njihovih rokah in v službi občanov pa tudi botre za novi prapor so kmalu našli.

M. G.

močno zmanjšal. Tako lahko hitreje ukrepamo in rešimo marsikatero življenje več," je povedal komandir Rešeta. O želji nekaterih očitancev nesreče, da ne bi dajali osebnih podatkov, pa komandir pravi, da lahko oseba ostane anonimna, če izrecno želi, bistven je klic o nesreči.

M. ZNIDARŠIČ

PRI FRANCOZU NAŠLI DESET PIŠTOL IN MAMILO

OBREŽJE - V popoldanskih urah je na vstopno carinsko kontrolo prispel francoski državljani C. P. L. v osebnem vozilu citroen AX. Cariniku mobilne carinske enote ni prijavil ničesar, carinik pa izkoristil priložnost za klepet v francoskem jeziku. Izmikajoči odgovori so carinika napotili na podoben pregled vozila, v katerem je mobilna ekipa v prirejenih prostorih našla 10 avtomatskih pištol znamke Škorpion, kal. 7, 65 mm. Pod stropno oblogo so našli tudi cenik raznovrstnega vojaškega orožja in eksplozivov, v armaturnem predalu pa še 18 kapsul DI-ANTALVIC ADULTES. Te vsebujejo psihotropno substanco dekstopropoksifen, ki spada med prepovedane droge. Po zbranih obvestilih je osumljeni orožje nabavil v Prijedoru v srbski republiki. Delavci carine so C. P. L. zasegli vozilo, orožje izročili delavcem Policijske uprave Krško, preiskovalni sodnik pa je zanj odredil pripor.

Vse več ilegalcev

Prevladujejo Iranci

POSAVJE - Na območju policijske uprave Krško so v prvem letošnjem polletju pri ilegalnem prehodu državne meje med Hrvaško in Slovenijo prišli 710 oseb oz. za kar 50 odst. več kot v enakem obdobju lani. Med ilegalnimi prebežniki prevladujejo Iranci (316), in Romuni (140), medtem ko so v prvem polletju leta 1999 večino predstavljali državljani ZRJ (285), Iranec pa je bilo le 11.

Tudi prejšnji teden je bil za posavske policiste pester. V noči na 18. julij so v bližini Rakovca mejo prestopili 4 Iranci, v noči na 20. julij so v okolici Dobove policisti zalotili tri Romune. Naslednjo noč pa je v Rigonah državno mejo prestopil Iranec in na območju Planine skupina 17 Iranecv in Maročan, med njimi je bilo tudi pet otrok. V nedeljo so brežiški policisti v Priplah zalotili tri Romune, ki so bili zaradi ilegalnega prestopa državne meje med ZRJ in Hrvaško že kaznovani pri sodniku za prekrške na Hrvaškem. Na železniškem mejnem prehodu Dobova pa so odkrili v stropu vagona vlaka, ki je vstopal v Slovenijo, dva Romuna in dva Moldavca. 24. julija so v Dobovo prispeli še trije Romuni, ki so ponoči v bližini Škoflj ilegalno prestopili državno mejo med Italijo in Slovenijo, isti dan pa sta na črno mejo v Rakovcu prestopila še dva državljana Hrvaške.

KRIVO OVADIL

NOVO MESTO - D. H. iz okolice Metlike je konec junija letos na PU Novo mesto naznanil, da je P. H. iz okolice Metlike med prepričim s pištolo zagrozil, da bo ubil njegovega brata. Pri zbiranju obvestil so policisti ugotovili, da P. H. v času prepira ni imel nobenega orožja, s katerim naj bi grozil z ubojem. Zaradi krive ovadbe bodo policisti zoper D. H. podali kazensko ovadbo na pristojno tožilstvo.

PRIDRŽALI DO IZSTREZNITVE

NOVO MESTO - V Mačkovcu so policisti ustavili voznika S. M. iz Novega mesta. Ker je kazal znake vinjenosti, je moral opraviti preizkus alkoholiziranosti in ta je pokazal, da ima 1,60 g/kg v izdihanem zraku, zato so mu odvzeli vozniško dovoljenje in prepovedali nadaljnjo vožnjo. Kmalu zatem so ga policisti ponovno ustavili in ga tokrat pridržali do streznitve.

LETOS MANJ NESREČ - Na območju novomeške policijske uprave vozniki vestno obveščajo o prometnih nesrečah. V prvem letošnjem polletju so od 623 imeli 53 nesreč s pobegom, in sicer šest s telesnimi poškodbami, ostale pa z materialno škodo. V primerjavi z enakim obdobjem lani je nesreč za okoli 17 odst. manj, vendar imajo te hujše posledice. (Foto: I. V.)

Dolgoprstneži na delu

Več tatvin

DOLENJSKA IN POSAVJE - Kljub številnim opozorilom policistov in previdnosti naših občanov vsak teden ukradejo kakšno vozilo ali kolo, pogosti pa so tudi vlomi v vozila in stanovanja. Tako so 17. julija Trebanjcu A. K. iz parkirišča v Bršljunu v Novem mestu ukradli kombinirano vozilo fiat fiorino, ki so ga policisti našli naslednji dan na parkirišču v Ločni. Dva dni kasneje pa je ob gorsko kolo, ki je bilo na dvorišču hiše na novomeškem Glavnem trgu, bila M. V.

Vlomili so tudi v nekaj avtomobilov. Izpred stanovanjskega bloka v Novem mestu je neznanec Novomeščanu iz avtomobila R-4 vzel 52 kosov polo majic in 5 kompleto prevlek za posteljino. D. O. je oškodovan za 90 tisočakov. V Krškem je v noči na 20. julij neznanec na parkirišču vlomil v tipa.

Ukradel je avtoradio in zvočnika ter lastnika oškodoval za 50 tisoč tolarjev. Nato je vlomil še v petko in vzel avtoradio, šest zgoščenk, sončna očala in zvočnika. Lastnik ima 100 tisočakov škode. Na Čatežu so pretekli vikend iz avtomobila ukradli denarnico, iz vozila M. T. iz Novega mesta, ki je bilo na parkirišču pred stanovanjsko hišo, pa je neznanec ukradel vozniško in prometno dovoljenje, prenosni telefon, poslovni kovček in kovček z oblačili. M. T. je oškodovan za okoli 300 tisočakov.

RAZGRAJAL IN GROZIL

ČRNOMELJ - A. P. iz okolice Črnomelja je 22. julija sredi belega dne v vinjenem stanju razgrajal, kričal in svoji ženi grozil s pretepom. Opozorilo policistov, naj preneha, ni upošteval, temveč je začel zmerjati in kričati še na policiste, ob tem pa je še vedno grozil tudi ženi. Ker je kazalo, da bo z nedopustnim ravnanjem nadaljeval, so ga pridržali do streznitve.

Skrivala kokain in umrla

Romunka z ponarejenimi dokumenti umrla ob prihodu v Slovenijo - Vsaj 1,5 kokaina

OBREŽJE - Na mejni prehod Obrežje se je 16. julija ob 10. uri z osebnim avtomobilom italijanske registracije pripeljal 43-letni italijanski državljani. V vozilu je bila sopotnica, ki je imela italijansko osebno izkaznico. Policistom sta se voznik in sopotnica zadržala sumljiva in pri natančnejšem pregledu osebnih dokumentov so ugotovili, da ženska ne pozna "svojih" osebnih podatkov in da fotografija v osebni izkaznici v resnici ni njena. Izkazalo se je, da sopotnica v italijanskem avtomobilu ni 32-letna Italijanka, ampak 26 letna državljanka Romunije, zato so jo skupaj z Italijanom prijavili sodniku za prekrške v Brežicah.

Na postopek pri sodniku za prekrške sta čakala v prostorih mejne policije na Obrežju. Ob 12.45 je možki začel klicati in pomoč, prihiteli so policisti in medicinski delavec, ki je bil ravno takrat na meji na Obrežju, in ugotovili očitne znake epileptičnega napada pri ženski. Oživ-

po dolenjski deželi

V SAVI IZGUBIL KOMPAS - Na hitri cesti v bližini Mokric so policisti v petek, 21. julija, prijeli državljana Jugoslavije, ki je na črno prečkal mejo. Vse to ne bi bilo nič nenavadnega za to območje ob državni meji, če ne bi bila nenavadna pot njegovega ilegalnega prestopa. Kot kaže, je manjkal pri kakšni uri zemljepisa, pa tudi pri tabornikih ni bil. V Slovenijo je prišel peš že dan poprej, ker pa ni bil prepričan, da je že v naši državi, se je odločil preplaviti še Savo. Zaradi nepoznavanja terena pa je plaval v napačno smer in prišel nazaj na Hrvaško. Naslednji dan je skušal napako popraviti in se je spet pognal v Savo. Tokrat so ga v Sloveniji zalotili policisti.

PRIPRAVE NA ZIMO - Čeprav smo še sredi poletja in nam po glavi rojijo predvsem misli ali pa že spomini na dopustniško poležavanje na soncu ob morju, neki ali bazenu, nekateri že razmišljajo, kako bo pozimi, ko se bodo temperature spustile tudi pod ničlo. Med njimi so tudi neznanec, ki so v državnem gozdu na Bohorju minuli konec tedna posekali in odpeljali sedem smrek, ki so bile vredne 600 tisočakov.

ZASEGLI UKRADENO VOZILO

OBREŽJE - V noči od petka, 21. julija, na soboto so policisti na mejnem prehodu Obrežje na izstopu iz države pri kontroli italijanskega voznika osebnega avtomobila Audi A4 ugotovili, da je bilo vozilo maja letos ukradeno v Avstriji. Kot je povedal voznik, je za prevoz vozila prejel 500 nemških mark plačila, še 500 pa bi jih dobil, če bi vozilo varno pripeljal na Hrvaško. Zoper voznika so podali kazensko ovadbo, vozilo pa zasegli.

M. L.

SOLA!
HAUGH!

Polni Pivovarna Union d.d.

STUDIO
103.0 MHz

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

Verjemite ali ne...
RADIO OGNJIŠČE
Krvavec 104,5 Kum 105,9

LERAN, d.o.o.

Novo mesto
Lebanova 24

http://www.nepremicnine.net/leran/
e-mail: leran@siol.net

telefon: 07/33 79 940
07/33 79 941
faks: 07/33 22 282
mobitel: 0609/633 553
041/633 553

Prodamo:

• **HIŠE:** na Ajdovcu (okolica), v Brezovici pri Šmarjeških Toplicah, na Bučki, v Črnomlju, Dobindolu (Uršna sela), Dol. Ponikvah (pri Trebnjem), Krškem, na Malem Vrhu pri Brežicah, Malem Slatniku, v Metliki, Mokronogu (in okolici), Novem mestu (in okolici), na Otočcu, v Semčju, Sevnici (okolica), Straži, Šentjerneju (okolica), Škocjanu, Viru pri Domžalah, Žužemberku;

• **STANOVANJA:** v Črnomlju, Kostanjevici, Krškem, Ljubljani, Novem mestu, Smolenji vasi, Straži, Šmarjeških Toplicah in drugod;

• **VIKENDI:** v Brestanici (okolica), na Bučki (okolica), v Dol. Kotu pri Dvoru, Gabrju, Metliki (okolica), Mirni (okolica), Novem mestu (okolica), Podbočju (Šentški Vrh), Straži, Šentjerneju (okolica), Škocjanu (okolica), Tolstem Vrhu;

• **GRADBENE PARCELE:** v Črnomlju (Tušev Dol), Mirni Peči, Mokronogu, Novem mestu (in okolici), Šentjerneju (Grobje), Šentrupertu (Vrh), Šmarjeških Toplicah;

• **POSLOVNI PROSTORI:** v Črnomlju (picerija, diskoteka), Dolenjskih Toplicah, Novem mestu (Glavni trg, Novi trg, Šolski center), Straži in drugod;

• **POSLOVNO-STANOVANJSKI OBJEKTI V OBRATOVANJU:** v Šentjerneju - Dol. Vrhpolje (bife in stanovanje), Novem mestu (gostilna);

• **KMETIJE:** v Beli krajini, Jagodniku, Šentrupertu (okolica), Trebelnem (okolica).

Oddamo:

• poslovne prostore in stanovanja v Novem mestu.

Oglasite na sedežu podjetja ali nas pokličite.

RADIO UNIVOX
107.5 MHz
e-mail: info@univox.si

NAJHITREJŠI IZBEREJO NAJHITREJŠE

Sint.net
HITRE POVEZAVE S SVETOM INTERNETA

Ljubljanska cesta 26
8000 Novo mesto
tel: 07/33 81 000
fax: 07/33 81 010
E-mail: info@sintec.si

Če želite vsak četrtek v letu prejeti vsebinsko bogat in oglasno odmeven časopis, ki ga bere blizu sto tisoč ljudi, izpolnite naročilnico in jo pošljite na naslov:
Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Germova ulica 4, p.p. 212.
Za vse drugo bomo poskrbeli mi, vi pa pazite, da si ne bo ob četrtkih sosed iz vašega poštnege nabiralnika pred vami "izposodil" vašega Dolenjskega lista.

Naročilnica za DOLENJSKI LIST

S to naročilnico naročam DOLENJSKI LIST za:

Ime in priimek: _____ Upokojenec: _____ da _____ ne _____

Naslov (kraj, ulica, hišna številka): _____

Pošta: _____

Naročnik izjavlja, da naročilo res velja zanj, dokler naročnine ne bo pisno odpovedal, sicer pa bo naročnino plačeval osebno ali s posebno položnico, ki mu jo bo poslal Dolenjski list.
Naročnik bo časopis začel prejemati od prve številke dalje v mesecu: _____ 2000

Kraj: _____ Datum: _____ Podpis: _____

Ponudba na višini ...

ŽIVILA
Ponudba velja od 20. julija do 2. avgusta za izdelke v zalogi v ŽIVILA Hipermarketu Brežice.

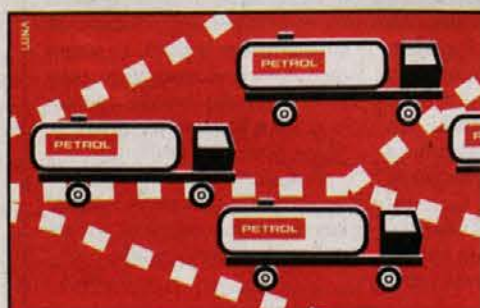
PIVO PUNTIGAMER, iz uvoza, v pločevinki, 0,5 l **119,-**

KIS ZA VLAGANJE, Šampionka Renče, 1 l **129,-**

SOLA COLA, Pivovarna Union, 1,5 l **99,-**

ŠOLSKI ZVEZKI, 10 kosov, A4, 52 listov, črtni ali visoki karo, različni motivi za različne generacije, **850,-**

... cene na dnu.

ČEKI ŠE NISO REKLI ZADNJE BESEDE!

Pri Petrolu smo poskrbeli, da boste kurilno olje lahko plačevali s čeki tudi v prihodnje! Odločite se lahko za takojšnje plačilo, plačilo na tri ali šest obrokov. Informacije o natančnih cenah, dostavi in prodajnih mestih dobite na najbližjem bencinskem servisu, olje pa lahko naročite tudi po internetu:

www.petrol.si

PETROL

Skladišča:
Brežice 07 496 11 88
Ljubljana Zalog 01 586 34 00
Novo mesto 07 332 38 14

Bencinski servisi:
BS Črnomelj 07 305 60 70
BS Kočevje 01 895 14 61
BS Trebnje 07 346 04 20

Mlini in žage so, žal, že umrli

Čeprav vse življenje živim le dober streljaj od reke Kolpe, če odštejem kratkotrajno „križarjenje“ s čolnom od slovenskega do hrvaškega brega reke na Primostku in v Gribljah, nikoli nisem čolnarila po Kolpi. A ne zato, ker za to ne bi bilo priložnosti. Takšnih ali drugačnih spustov je po Kolpi vse več in lahko bi se pridružila čolnarjem. Pravijo namreč, da za začetnike ni najbolj priporočljivo, da se sami podajo na pot po reki. Toda do Kolpe sem vedno čutila strahospoštovanje. Preprosto: bala sem se je. A ne toliko same vode kot jezov, ki jih je, čeprav so nekateri že močno načeti, v Kolpi na desetine in nekateri znajo biti kar zahrbtni.

Letošnje poletje pa sem le zbrala dovolj poguma za čolnarjenje po delu Kolpe. Priznam, da me je prebrical Črnomaljec Stane Lozar, znani ribič, opazovalec ptic in človek, ki je z vsem srcem predan varstvu okolja. Odločilno pa je bilo dejstvo, da Stane dobro pozna Kolpo z vsemi njenimi pastmi in da bo pot z njim zagotovo varna. Celo toliko sem mu zaupala, da sva v čoln vzela tudi mojo hčerko Tino. Seveda pa naše poslanstvo ni bilo zgolj mahanje z vesli nekoliko po zraku ter nekoliko po vodi. Nasprotno, veslanje je bilo le postranskega pomena.

Čolni kot smetarska plovila

V Damlju, na skrajnem jugu Slovenije, smo se sončnega jutra na prvo julijsko nedeljo zbrali na začetku ekološkega spusta, ki ga je pripravilo Turistično društvo Kolpa iz Zilja. Cilj spusta je bil, kot je, preden smo odrinili od brega, dejal predsednik društva Jože Čemas, pobrati čim več smeti iz reke in z njenih dveh bregov, slovenskega in hrvaškega. Res je, da tovrstnega čolnarjenja po Kolpi že dolgo ni bilo, zato je Čemas tem bolj poudaril, da bi moralo postati pobiranje smeti iz reke tradicionalno, če hočemo ohraniti red v krajinskem parku Kolpa, dokler se ni prepozno. Črnomaljski podžupan Andrej Kavšek pa je bil prepričan, da bi bilo dobro, če reke ne bi čistili le pred sezono, temveč tudi po njej. Hkrati je hudomušno pripomnil, da bi bilo najbrž boljše, če bi na cilju nagrade dobili tisti, ki bodo nabrali najmanj in ne največ smeti, kajti lahko se zgodi, da se bodo v veliki smetarski vnevi še stekli za odpadke.

Stane Lozar, predsednik organizacijskega odbora spusta, pa je že na startu vizionarsko napovedal, da so ponosni, ker imajo najlepšo mejo. Na cilju v Žuničih se je namreč izkazalo, da je imel še kako prav, saj so „kolpoplovci“, kot jih je rad poimenoval, v prelepi nedelji na okrog štirinajst kilometrov dolgi poti nabrali precej manj smeti, kot je marsikdo pričakoval. Kolpa in njena bregova so bili torej dokaj čisti, za kar gre zasluga tudi mnogim čistilnim akcijam, ki so jih imeli ljudje na bregovih Kolpe. Takrat so pobirali smeti tudi z vej, ki se sklanjajo nad reko, ter iz vode marsikaj potegnili na breg.

Okrog pol desetih smo torej zabredli v Kolpo, ki je bila, četudi se v zgornjem delu toka, zelo topla. In ker je bil ves junij vroč in suh, tudi temu primerno nizka, a izredno čista. Že kar na začetku poti smo morali najprej potegniti čoln čez jez pri nekdanjem mlinu pod

Damljem, ki je še dokaj dobro ohranjen, čeprav ne dela več. Domačini so ob njem uredili kopaljšče, ki je zlasti v tako vročih poletjih, kot je bil letošnji začetek, polno kopalcev, saj postane Kolpa v spodnjem toku že pretopla.

Novi čas nezadržno uničuje

Čeprav na ekološkem spustu nisem imela nikakršnih privilegijev in sem tako kot drugi budno oprezala za smetmi na obeh bregovih Kolpe ter na rečnem dnu, sem kdaj pa kdaj le prepustila veslo Tini. Prijela sem namreč za fotoaparati ali svinčnik in si zapisala opažanja. Moja pozornost je bila namenjena predvsem mlinom in žagam ob Kolpi in jezovom. A ko sem pozneje prebrala knjižico prof. Jožeta Dularja z naslovom Mlini ob Kolpi umirajo, v kateri je opisal čolnarjenje pred šestindesetimi leti po delu Kolpe, ki oblika Belo krajino od Laz v Poljanski dolini do izliva Kamenice, sem prišla do spoznanja, da so mlini že umrli. Bore malo je ostalo od nekdanjega življenja v njih, in ob njih. In kaj bi danes dejal prof. Dular, če bi še živel in videl razvaline mlinov, katerih mlinška kolesa so se pred desetletji še vrtela, če je že takrat za zaključek v knjižici žalostno zapisal: „Voj naša zemlje je v teh mlinih, v onj žitnih zrn, kmečkih dlani in težkih žitnih skrinj. Ali naj res vse to zalije voda, mar naj res vse to uniči novi čas, ki tako nezadržno hiti skozi naše življenje?“

Zob časa je bil pri mlinih in žagah na Kolpi zares neusmiljen. Z razdiralno močjo pa so mu izdatno pomagali še mrz, veter, nalivi, narasla reka. Stane Lozar je, ko smo veslali od hrvaškega brega reke proti slovenskemu in nazaj, kajti na začetku naše poti je bila reka še dokaj ozka in vrecke in drugo navlako, ki je visela z vej, je bilo zlahka opaziti, povedal marsikaj zanimivega o Kolpi. Na 68 kilometrih reke, ki oblika Belo krajino, je kar 33 jezov, a jih je večina precej podrtih, od nekaterih pa je ostalo le še nekaj po reki razmetanih kamnov, ki bolj spominjajo na brzice.

Nekaterim nekdanjim mlinom pa se le pišejo boljši časi, četudi mlinški kamni v njih ne bodo nikoli več drobili zrnja. Eden takšnih je mlin v Krivcu, ki ga je kupil Ljubljčan, na novo prekril in temeljito prenovil. Obljubil je, da se bo lotil še jeza. Takrat, ko so mimo veslali prof. Dular, njegov sin Janez ter prof. geografije Zvonko Rus, so v Krivcu se mleti in žagali. Toda optimizem me je kaj hitro minil ob pogledu na razvaline mlin na Otoku. Ko sem pogledala v

SMETARJI ZA ZGLED - Med počitki na dolgi in zahtevni poti po Kolpi so si Belokranjci, ki so jim priskočili na pomoč tudi člani Eko društva Barilovič iz Hrvaške, predvsem ogledovali, kaj je uspelo komu potegniti iz vode. Smeti so bile za nekatere celo najbolj dragoceni tovar, in če se je čoln prevrnil, so hiteli po Kolpi najprej loviti vrečo s smetmi.

POZOR, POZOR! - Predsednik organizacijskega odbora ekološkega spusta po Kolpi Stane Lozar si je pri obveščanju čolnarjev pomagal s pripravo, ki je nekakšen križanec med megafonom in lijakom za pretakanje vina.

knjižico prof. Dularja, sem ugotovila, da je leta 1964 še mlet, delila pa sta si ga stric in nečak Ivan in Slavko Flajnik. Večina mlinov ob Kolpi je imela po dva ali tri kamne in prav toliko lastnikov. Tudi ta jez je bil tako podrt, da bi najbrž, če bi bila gladina Kolpe višja, s čolnom kar zdrseli čezeni. Tako pa smo morali izstopiti, potegniti čoln po suhi travi, ki prerasča kamne, in se pod jezom zopet vkrcati.

Vse večja ekološka osveščenost

Četrti jez, čez katerega smo se previdno plazili, je v Vukovcih, nekdanji mlin ob njem pa je obnovljen. Toda mlinških kamnov, ki so ob popotovanju prof. Dularja še mletli, najbrž ni več v njem. Na hrvaški strani se iz Kolpe dviga strma skalnata stena, na kateri je bila zarisana sled gladine Kolpe ob normalnem vodostaju. A ko smo se peljali mimo, smo lahko na oko ocenili, da je bila reka vsaj za 70 centimetrov nižja od sledi. Seveda smo pridno polnili vrečo s smetmi, a ker smo bili od okrog petindesetih čolnov med zadnjimi, smo v glavnem pobirali le še drobtinice. Straniščne školje, avtomobilske gume, kolesa od biciklov in celo plinsko-električni štedilnik so pobrali že drugi. Zato pa je Tina v enem od razpadajočih mlinov našla volan, za katerega so avtomehaniki ugotovili, da je nekdanji pripadal fičku. Zataknili smo ga na kljun čolna, zato pa vse do cilja poslušali nemalo skoraj zavistnih pripomb ostalih „kolpoplovcev“ in kopalcev, kako smo si z volanom olajšali krmarjenje po reki.

Sicer pa so se poleg plastičnih vrečk v našo vrečo nabirale predvsem pivske pločevinke. Najprej smo ob hrvaškem bregu pobirali le procevinke Osiječkega piva, in ko smo ob slovenskem bregu pobrali prvo pločevinko piva Union, se je izvil iz nas: „Torej smo packi tudi Slovenci“. A kot rečeno, smeti ni bilo veliko in Lozar je bil zadovoljen z osveščenostjo ljudi, bodisi tistih, ki živijo ob Kolpi, se pridejo k njej osvežit ali po njej čolnarijo. Žal je naletel tudi na ljudi, ki so smeti, namesto da bi jih odvrgli v smetnjak, zakopali pod travno

rušo. A ko je reka prvič poplavlila, je nesnago odnesla s seboj.

Kaj bo z obljubami o obnavljanju jezov?

Peti jez, čez katerega smo lezli, in mlin ob njem sta v Učakovcih, a oba klavno propadala. Pred tremi desetletji in pol pa je tam mlet - za spremembo od drugih mlinov - le en mlinar, Ivan Papa, ki je imel vse tri kamne. Šesti jez ali slap, kot mu pravijo Belokranjci, pa je bil prvi na naši poti, ki je obnovljen. Lani so ga prenovili in samo upamo lahko, da mu bodo kmalu sledili še drugi. Obljub o tem, kako naj bi na Kolpi vsako leto obnovili po en jez, je bilo namreč v zadnjih letih veliko. Žal je pri obljubah v glavnem tudi ostalo. A Belokranjci in še kdo, ki jim ni vseeno, kako bo s Kolpo, opozarjajo, da je skrajni čas za obnovo, sicer se lahko zgodi, da bo reka postala hudournik. Ob tem jezov so nekdanji Prokšji imeli mlin in žago, a danes dela le še slednja.

Vendar se ne ustavljamo, kajti Lozar je po telefonu izvedel, da nas v kampu Katra v Vinici že čaka lovski golaž. Z viniškega mosta, katerega ograja je pobarvana z dvema barvama, da je že od daleč očitna meja med dvema državama, nam je pomahal policist in že smo spuščali čoln čez prvi hrvaški jez v Pribanjcih. „Pri spodnjem Prokšlju“ mu pravijo, vendar po Lozarjevih besedah v nekdanjem mlinu in žagi sicer še živijo ljudje, a je vse obstalo. Mlin je stal že ob Dularjevem popotovanju, le žaga je še šla.

Morda le še ni prepozno

Po kosilu v viniškem kampu so tisti, ki so jim čolne obremenjevali kapitalni primerki smeti, „trofeje“ zložili na rečni breg. Stane Lozar pa se je prelevil v Staneta Krstnika in v veselje starih kolpskih mačkov z veslom mlatil po zadnjicah tistih, ki so se prvič podali na čolnarjenje po Kolpi. In že smo se odpravili na drugi, za spoznanje daljši del poti od prvega. Drugi in hkrati zadnji jez na naši poti, ki je zelo dobro vzdrževan, je jez ob Benetičevem mlinu v Vinici, ki očitno še melje, vendar sta dve veliki kolesi stali, ko smo šli mimo. Benetičevi imajo tudi žago. Vsi ostali jezovi, ki smo jih do Žuničev še prečkali, propadajo, kot tudi ne-

KRST - Ob krstu v Vinici so vzdržale vse zadnjice. Veslo tudi, čeprav je Stane Lozar s takšnim veseljem udarjal z njim, da je nežnim dušam še kako prav prišla tolažba izkušenih „kolpoplovcev“.

kdanji mlini ob njih, ali pa razvalin sploh ni mogoče več zaznati. Tako je v hrvaških Zubrincih, kjer so mlinška kolesa obstala pred približno štirimi desetletji. Zato pa je jez ob njem, ki mu pravijo tudi kačji jez, saj se tam menda pogosto sončijo kače, precej nevaren za čolnarje in marsikdo je že razbil plovilo.

Pred ziljskim jezem smo iskali dovolj globoko vodo med kamenjem, ki je dalo slutiti, da je bil tam v davnim časih najbrž jez. Mlin pod Ziljami in njegovo okolico ureja turistično društvo Zilje, ki si želi, da bi obiskovalcem njihove vasi lahko ponudili tudi prijetno kopanje. Potem ko smo zdrsnili čez tri preceje dotrajane jezove, vode pa je bilo v strugi tako malo, da ponekod niti veslanje ni bilo več mogoče, ampak smo jo mahnili kar peš, čoln pa vlekli za seboj, smo nad reko opazili debelo jekleno vrvo. Domačini so povedali, da je nekdanji med Jakovini in Gornjim Priliščem vozil brod, ki ga je pred nekaj desetletji uredil domačin, ko se je vrnil z dela v Ameriki. Broda že dolgo ni več, vrvo pa je še ostala. Ivanušičev mlin pri Vidinah kaže podoben, kakršnih smo bili na poti najbolj navajeni. Ima sicer še pol

strehe, a je obstal, medtem ko je pred petindesetimi leti še mlet. Še jez med Srednjim in Dolnjim Priliščem, nekaj kritik na račun Hrvatov, ki so si na rečnem bregu postavili vikende, ki bi še najbolj sodili v Alpe, in že smo se kopali v mlačni Kolpi za jezem v Žuničih. Okrog sedemdeset „kolpoplovcev“ pa je po osemurni „plovbi“ hitelo ponosno zlagati na kup smetarsko bero.

Delo je bilo, po njihovih obrazih sodeč, dobro opravljeno. Očitno so bili zadovoljni, da so brez večjih brodolomov opravili svoje poslanstvo. V meni pa je le kljuvalo. Res, da smo očistili del najdaljše slovenske obale, kot Belokranjci radi imenujejo Kolpo. Toda kaj bo s propadajočimi mlini, žagami, jezovi? Je mar res dovolj, da se zgolj sprijaznimo s tem, da so, razen redkih izjem, umrli? Ali nas bi morali po reki valeči se kamni s podrtih jezov in razvaline mlinov, ki kot skrbasti zobje štrlijo z zaraslih bregov Kolpe, opomniti, da je še zadnji čas, da povrnemo v življenje vsaj delček tistega, kar je ob Kolpi živel dolga stoletja?

Zapisa in fotografirala: MIRJAM BEZEK-JAKŠE

NA CILJU V ŽUNIČIH - Tako smo po osmih urah z našim čolnom, ki se je razlikoval od drugih po tem, da je imel volan, pristali pod jezem v Žuničih. Kar sedemnajst jezov smo prečkali, a sta le dva med njimi takšna, kakršni bi morali biti (skoraj) vsi, če ne želimo, da Kolpa postane hudournik.

iz slovenske lirike

Kukavica lepo kuka tam v zelenem bukovji, prepelica prepeluje na zelenem travniku.

Ljubček moj pa koso brusi na zelenem travniku. Mrzla rosa, ostru kosa rada travco pokosi. (Ljudska)

MISLI

- Branje je užitek, počasno branje še večji. (Emile Faguet, francoski kritik)
- Knjige so najboljši prijatelji, vedno na uslugo, nikoli nadležni, uče nas živeti in umirati, odganjajo dolg čas, razveseljujejo in ne zahtevajo drugega kot majhen kotiček v moji sobi. (Francesco Petrarca, italijanski pesnik)
- Četudi bi bil z eno nogo že v grobu, bi še hotel študirati. (Dante Alighieri, največji italijanski pesnik)
- Če izobraženec tri dni nič ne bere, se ne pogleda več rad v ogledalo. (Huang Šanka, kitajski pesnik)
- Povej mi, kaj bereš, in povedal ti bom, kdo si. (Tomaž Garrigue Masaryk, češki filozof)

Spet zanimanje za jame v Velikih Laščah

Koncert v jami Konjšci in voden obisk v Zajčevi jami

VELIKE LAŠČE - V juliju sta Velikolaška vokalna skupina in Parnas, zavod za kulturo in turizem Velike Lašče, priredila koncert v jami Konjšci oz. Dolšinatovi jami. Jama je nazadnje uporabljala Mlekarna Velike Lašče za zorenje sirov, vendar je bila sedaj že desetletja opuščena, vhod in betonske stopnice pa je bil prekrit s skoraj meter debelo plastjo zemlje. Priprave za koncert so zato terjale veliko fizičnega dela, ki so ga rade volje opravili osnovnošolci in okoličani. Jama sicer ni zelo velika, ima pa kapnike in jamske prebivalce - netopirje. Pred koncertom je ob diaprozitivih o jamah spregovoril Tomaž Planina, starosta slovenskega jamarstva. Z usposobitvijo te jame bodo Velike Lašče dobile nov kulturni prostor.

Dan pred tem je zavod Parnas pod vodstvom jamarjev organiziral enourni ogled jame Predvratnice oz. Zajčeve jame, ki je s 685 metri najdaljša od štirih jam, ki so v samem centru Velikih Lašč. Ogled sta vodila Viktor Uhan in Tomaž Planina iz JD Ljubljana, znan po tem, da je do delal vravno tehniko spuščanja v brezna. Jama se razcepi v več rogov. Tako je moč videti sifonsko jezero, veliko število kapnikov in t.i. špagetov, po katerih se imenuje tudi ena manjših dvoran. Jama je primerna tudi za turistične ogledke, ki pa morajo biti vodeni.

B. ŽAGAR

PRIPRAVE NA ODHOD V DAMLJU - Čeprav je bil za turistično društvo Kolpa iz Zilja to prvi ekološki spust, so se dobro pripravili nanj. Med drugim so poskrbeli, da so imeli vsi „kolpoplovci“ enake majice, ki so jih skupaj z boni za kosilo in večerjo razdelili na začetku poti. Nikomur ni bilo za vse skupaj odveč odšteti podruzi tisočak, čeprav je vso nedeljo opravljal še kako koristno delo.

PREHODNI POKAL KS ŠMARJETA GRMOVLJU

VINICA - Nogometni klub Vinica - Granit je v nedeljo, 23. julija, pripravil turnir v malem nogometu za prehodni pokal krajevne skupnosti Šmarjeta. Nastopilo je deset moštev, zmagalo je Grmovlje, drugo je bilo moštvo organizatorjev Vinice Granita, tretje mesto pa je osvojila Gotna vas. Najboljši igralec turnirja je bil domačin Dušan Udovč, najboljši vratar pa Andrej Luzar iz moštva Gotna vas. Turnir so s svojim nekoliko manj spretnim branjem popostrili novomeški občinski in šmarjetški krajevni svetniki. Z zadetkom v zadnji sekundi tekme so zmagali Novomeščani.

Štangelj že na pragu stoterice

Gorazd Štangelj je na lestvici mednarodne kolesarske zveze UCI najvišje uvrščen slovenski kolesar do sedaj - Med mladinci je Tomaž Nose med najboljšimi 100

NOVO MESTO - Na zadnji lestvici svetovne kolesarske zveze UCI je med slovenskimi kolesarji najvišje uvrščen Novomeščan Gorazd Štangelj, član italijanskega poklicnega moštva Liquigas - Pata. Gorazd je s 393 točkami na 120. mestu na svetu, kar je najvišja uvrstitev slovenskega kolesarja vseh časov. Je tudi edini Slovenec med najboljšimi 200 na svetu, medtem ko je njegovo moštvo po končanem Touru s 17. mesta zdrnilo na 20. mesto.

Med posamezniki je prvi Italijan Francesco Casagrande iz moštva Vini Caldirola - Sidermec, ki je v enem letu zbral 2.468 točk, drugi je Nemec Jan Ullrich (Deutsche Telekom ARD), tretji njegov rojak in moštveni tovariš Erik Zabel, zmagovalac letošnjega Toura American Lance Armstrong (US Postal Service) pa šesti, čeprav je bil pred Tourom še četrti. Do 100. mesta Gorazdu manjka 60 točk. V trenutnem vrstnem redu je UCI upoštevala tudi točke z v nedeljo končane največje etapne dirke na svetu Tour de France.

Drugi najvišje uvrščeni slovenski kolesar je Martin Hvastija na 210. mestu, tretji pa je Tadej Valjavec na 265. mestu. Uvrstitve kolesarjev Krke Telekom: 351. Martin Derganc, 393. Vladimir Miholjevič, 486.

Uroš Murn, 645. Boris Premužič, 841. Sandi Papež, 1018. Boštjan Mervar, 1740. Milan Eržen. Na lestvici prvič ni več Bogdana Finka, ki je prestopil med trenerje, nazadnje pa je bil na 1463. mestu. Novomeščan Branko Filip, ki tekmuje za nemško moštvo Gerolsteiner, je s 685. mesta zdrnil na 1256. mesto, Brestaničan Igor Kranjec, član ljubljanskega moštva PP&RR, pa je 544.

Med moštvi v tako imenovani prvi ligi (TTI), v kateri je 22 poklicnih moštev, je do sedaj vodilno italijansko moštvo Mapei - Quick Step po Touru na vrhu zamenjal nemški Team Deutsche Telekom, novomeška Krka Telekom Slovenije pa je z 38 točkami na 43. mestu v skupini TTII. Med državami vodi Italija pred Španijo in Belgijo, Slovenija pa je med 70 na lestvico uvrščenimi državami na 22. mestu.

JAKLIČ ZMAGAL NA DVORU

DVOR - Na sedmem nočnem turnirju v malem nogometu je na Dvoru sodelovalo 18 moštev iz Dolenjske, Ljubljane in kočevskega konca. Zmagalo je moštvo Jaklič z Dvora, drugi je bil Veselček iz Birčne vasi in tretji Kurirček iz Novega mesta.

Gorazd Štangelj komaj čaka na naslednje tekme, kjer bi se z novimi točkami UCI lahko kot prvi Slovenec prebil med najboljših 100 kolesarjev na svetu.

Od kolesarjev Krke Telekom je na lestvico UCI visoko uvrščen tudi Tomaž Nose, ki je med mladinci s 6 točkami na 65. mestu. Točke je dobil na dirki Juniores Driedaape van Axel na Nizozemskem.

besedo imajo številke

ATLETIKA

Državno prvenstvo za starejše mladince in mladinke, Ravne na Koroškem, 21. in 22. julij - moški, 100 m: 4. Matej Kralj (Sentjerne) 11,21; 5. Kim Zelič (Krka Telekom) 11,81; 200 m: 7. Matej Kralj (Sentjerne) 22,91; 9. Matija Kraševac (Krka Telekom) 23,47; 400 m: 12. Jure Derganc (Krka Telekom) 53,33; 800 m: 10. Jure Derganc (Krka Telekom) 2:13,82; 1500 m: 5. Dejan Ambrožič (Krka Telekom) 4:21,71; 3000 m: 1. Borut Veber (Sevnica) 8:53,95; 5. Matjaž Berus (Krka Telekom) 9:18,68; 5000 m: 3. Peter Kužnik (Krka) 15:58,54; 110 m ovire: 1. Ilija Trajkovski (Brežice) 14,72; 400 m ovire: 4. Luka Lužar (Krka Telekom) 1:00,15; 2000 m zapreke: 2. Dejan Ambrožič (Krka Telekom) 6:19,01; 4 X 400 m: 6. KRKA TELEKOM (Kokalič, Derganc, Lužar, Premrl) 3:46,43; troskok: 1. David Smukovič (Brežice) 14,37 m; 4. Marko Kovač (Krka Telekom) 12,79; višina: 4. Sašo Rebernik (Krka) 194; 6. Janez Jeralič (Krka) 194; skok ob palici: 4. Primož Jeralič (Krka Telekom) 390 cm; disk: 1. Robert Meglič (Krka) 47,08 m; krogla: 3. Robert Meglič (Krka) 14,60; kladivo: 1. Krunoslav Heraković (Brežice) 53,42 m; 2. Iztok Drobnič (Brežice) 51,74; 3. Borut Sever (Krka Telekom) 47,22; 4. Sevin Lipovšek (Brežice) 46,14;

ženske, 100 m: 1. Maja Nose (Sentjerne) 11,90; 8. Jasmina Salopek (Krka) 13,05; 200 m: 1. Maja Nose (Sentjerne) 24,43; 10. Jasmina Salopek (Krka Telekom) 27,60; 400 m: 8. Damjana Peterlin (Krka Telekom) 1:00,91; 100 m ovire: 3. Maja Kranjčič (Krka Telekom) 17,06; 400 m ovire: 4. Damjana Peterlin (Krka Telekom) 1:06,71; 4 X 100 m: 5. KRKA TELEKOM (Peterlin, Dragišič, Kranjčič, Salopek) 53,30; višina: 7. Gordana Dragišič (Krka Telekom) 160 cm; daljina: 1. Maja Nose (Sentjerne) 571 cm; 8. Maja Kranjčič (Krka Telekom) 501 cm; troskok: 1. Manja Praznik (Dolenjske Toplice) 12,30; 3. Polona Bukovec (Krka Telekom) 11,19; kladivo: 3. Sabina Imamović (Krka Telekom) 29,98.

MOTOKROS

6. dirka za državno prvenstvo, Lemberg: 125 ccm: 1. Marko Jaušovec (Fortuna Trebnje) 40; 2. Jaka Može (Mel Novo mesto) 28; 4. Sebastijan Eder (Fortuna) 25; skupno (po šestih dirkah): 1. Može 206; 2. Jaušovec 189; 3. Kern 142; 250 ccm: 1. Sašo Kragelj (AMD Orehova vas) 40; 4. Andrej Čuden (Fun Sport Krško) 24; 5. Janez Juhant (Fortuna) 24; skupno (po šestih dirkah): 1. Kragelj 200; 2. Gajser 185; 3. Čuden 157; 5. Juhant 130.

Jaka Može kljub težavam še vodi

Novomeški motokrosist Jaka Može je na zadnji dirki za državno prvenstvo dvakrat padel in potem lovil vodilne - Tudi Brežičan Andrej Čuden ni imel sreče

Na dirki za državno prvenstvo v motokrosu v Lembergu je v razredu do 125 ccm Jaka Može iz novomeškega kluba MEL kljub težavam, ki jih je imel, obdržal vodilni položaj v skupnem vrstnem redu. V prvi vožnji je takoj v prvem zavoju skupaj s še nekaterimi tekmeči padel, tako da so vodilni ušli daleč naprej, preden je zlezal izpod motorja in je lahko nadaljeval dirko. Kljub prizadevanju, da bi jih ujel, je bil na koncu šele peti. V drugi vožnji se je še enkrat zapletel in spet je moral loviti vodilne, na koncu pa je po padcu Roka Sitarja zasedel drugo mesto in bil tudi v skupnem vrstnem redu dirke drugi, z novimi 28 točkami pa se je obdržal

na prvem mestu skupnega vrstnega reda državnega prvenstva. V obeh vožnjah je tako zmagal Marko Jaušovec, Mariborčan, ki vozi za Fortuna motoklub Trebnje, vozil pa je s poškodovanim prstom in se z novimi 40 točkami Možetu približal za 17 točk, na lestvici pa je po šestih dirkah drugi. Njegov klubski kolega Sebastijan Eder je osvojil četrto mesto, v drugi vožnji pa je bil tretji. V tej kategoriji je nastopil tudi Primož Jazbar, član AMD Brežice, ki je bil v prvi vožnji tretji, v drugi pa je nesrečno padel in odstopil, vendar brez hujskih posledic, tako da je bil skupno sedmi. Marko Špehar iz semiškega NIX-a pa je osvojil osmo mesto.

Na dirki v Lembergu je v razredu 250 ccm nastopil tudi Andrej Čuden, ki spet ni imel sreče. Takoj po startu prve vožnje ga je skupaj z Boštjanom Kampušem zbil eden od tekmovalcev, tako da je padel, takoj zaostal za pol kroga in se je spet moral prebijati naprej. Uspelo mu je priti do petega mesta. V drugi vožnji je bil previdnejši in je brez padcev in težav osvojil četrto mesto. Skupaj je zbral 24 točk, enako kot Janez Juhant iz trebanjskega kluba, in osvojil četrto mesto, Juhant pa je bil peti. Njegov klubski kolega Alojz Fortuna je bil osmi, Igor Pancar pa trinajsti. Po šestih dirkah državnega prvenstva je Čuden zdaj v skupnem vrstnem redu še vedno tretji.

Lep uspeh Katane iz Globokega

Mednarodni seminar ju-jitsua - Slovenski sodniki med najboljšimi na svetu - Kostevc in Kink, člana DBV Katana Globoko 2. na velikem turnirju na Krfu, Vita Preskar in Sandi Hotko zmagala v Nemčiji

SEVNICA, GLOBOKO - Preteklo nedeljo se je z mednarodnega ju-jitsua seminarja v Grčiji, ki je potekal od 15. do 22. julija na otoku Krfu, vrnila petčlanska slovenska odprava. Seminarja so se udeležili Stane Preskar iz Globokega, direktor državne reprezentance, Martin Jazbec iz Ljubljane, mednarodni sodnik z A-licenco, ter trije tekmovalci iz kluba DBV Katana Globoko. Stane Preskar je opravil osvežilni seminar za mednarodnega sodnika z B-licenco, Martin Jazbec pa je kot eden od sodnikov z najvišjo licenco v svetu s kolegom iz Danske vodil mednarodni

sodniški seminar za sodnike. Lep uspeh sta dosegla tudi člana Društva borilnih veščin Katana iz Globokega, Goran Kostevc in Dejan Kink, saj sta na mednarodnem Grand Prix turnirju ob zaključku seminarja v prikaznih tehnikah ju-jitsua osvojila drugo mesto za parom iz Francije in pred parom iz Nizozemske. Zaključnega turnirja se je udeležilo 9 držav izmed udeleženk seminarja, naš par je finalno borbo s Francozi izgubil z rezultatom 99 proti 93.

Stane Preskar se je kot podpredsednik zveze udeležil tudi pogovorov ob pripravah na organizacijo med-

narodnega zimskega kampa, ki ga bo v februarju 2001 organizirala Ju-jitsu zveza Slovenije, nam je sporočil Robert Perc, sekretar Ju-jitsu zveze Slovenije, ki ima od maja letos sedež v Sevnici.

Tekmovalci in del slovenske državne reprezentance v ju-jitsu pa so se v začetku julija udeležili mednarodnega open turnirja za pokal Goldstadta v mesu Pforzheim v Nemčiji. Turnirja, ki velja v panogi za enega najmočnejših v Evropi, se je udeležilo poleg vseh držav udeleženk tudi 6 državnih reprezentanc vključno s Slovenijo. Ekipa Slovenije je zasedla 3. mesto, zmagala je ekipa Nemčija, druga pa je bila ekipa Francije. Posamezne boljše slovenske uvrstitve: borbe do 69 kg: Peter Petrovič, 1. mesto, član Policijskega kluba borilnih veščin iz Celja (PKBV), proglasen tudi za najboljšega borce turnirja; do 85 kg: Peter Bevc, 1. mesto, član PKBV iz Celja, do 62 kg: Primož Manojlovič, 3. mesto, član PKBV iz Celja; do 62 kg, ženske: Urška Terzan, 3. mesto, članica PKBV iz Celja, 5. mesto: Blaž Ploj (Ju-Jitsu klub Maribor; do 62 kg), Danijel Lipar in Peter Gregl (oba Društvo borilnih veščin Katana Top Ten Globoko) do 77 kg; Jože Kežman, Aleš Šetinc (oba DBV Katana Top Ten Globoko) do 85 kg; duo sistem - prikazne tehnike: 1. mesto mladinci in absolutno: Vita Preskar in Sandi Hotko (oba DBV Katana Top Ten Globoko); 5. mesto med člani, mešani pari: Dejan Bahč in Maja Ferencak (oba DBV Katana Top Ten Globoko).

Tekmovalce sta spremljala trenerja reprezentance Tine Bratanič iz Brežic in Marko Gaber iz Celja ter Vidko Lezjak iz Celja in Ivo Ermenc iz Gornjega Grada.

P. P.

MLADI REPREZENTANTI NA OTOČCU - Takole sta najboljša novomeška igralca tenisa Tomaž Kastelec (prvi z leve) in Blaž Turk (drugi z leve) med pripravami mladinskih državnih reprezentanc v teniskem centru na Otočcu v družbi vrstnikov in vrstnic prisluhnili trenerju Marku Poru, ki pa je tedaj že določil igralce in igralke, ki v teh dneh zastopajo Slovenijo na posamičnem in ekipnem mladinskem evropskem prvenstvu. Obeletnih Novomeščanov ni uvrstil v svoj izbor, saj je po pravilih moral dati prednost državnim prvakom in na lestvicah višje uvrščenim igralcem, kljub temu pa sta Tomaž in Blaž med treningom reprezentance pridobila dragocene izkušnje, ki jima bodo prišle prav na naslednjih turnirjih, ko bosta poskušala osvojiti tudi prve točke za svetovno lestvico. (Foto: I. V.)

S Cvičkom gre Martinu še bolje

Martin Strel je zaplaval že krepko v drugo polovico svojega največjega podviga - Belo vino mu je šlo v glavo, cviček pa ga okrepi - Za sprostitve poskrbela slovaška maserka

Minuli teden Martin ni počival, ampak je v primerjavi z načrtom pridobil še en dan, tako da je že v soboto priplaval na madžarsko-hrvaško-jugoslovansko mejo, kjer so ga v svoje spremstvo prevzeli hrvaški policisti in specialci, ki so nanj budno pazili vseh 130 km, ko je plaval ob hrvaški obali, z drugega brega pa so ga pozdravljali vojvodinci. V Jugoslavijo je priplaval v ponedeljek in za njim je bilo že več kot 1600 km oziroma 170 km več od polovice dolžine Donave, danes pa naj bi ga pozdravili Beograjčani.

V nedeljo proti večeru je priplaval v Vukovar, kjer so med vojno na Hrvaškem divjali najhujši boji. Tam so mu pripravili večji sprejem, ki se ga je udeležilo tudi več slovenskih in hrvaških politikov, med drugimi slovenski zunanji minister Lojze Peterle, ki je tudi častni predsednik organizacijskega odbora Strelovega podviga Donava 2000, in slovenski veleposlanik na Hrvaškem Boštjan Kovačič, od hrvaških veljakov pa Ivice Mastruko in odposlanka hrvaškega zunanjega ministra. Še bolj kot slovenskega zunanjega ministra Lojze Peterleta in našega veleposlanika na Hrvaškem dolenjskega rojaka Boštjana Kovačiča se je naš ultra vztrajnostni plavalec Martin Strel v od tragične jugoslovanske vojne razrušenem in zdaj že nekoliko obnovljenem Vukovaru razveselil več kartonov z buteljki cvička, ki mu jih je, kot je obljubil, poslal trsnicar Stane Jarkovič. Slovenski veljaki so Vukovarčanom prinesli darila in nekaj pomoči, vsi skupaj pa so si z zanimanjem ogledali, kako poteka obnova

šlo preveč v glavo, cviček pa mu da moč v roke in noge. Gostitelji, s katerimi ga je povezal eden vodilnih funkcionarjev rokometnega kluba Trebnje, nekdanji predsednik trebanjske občine in direktor Trima Ivan Gole, so Martina pogostili kot kralja, za sprostitev njegovega utrujenega telesa pa je poskrbela slovaška maserka, ki sicer skrbi za rokometnaš Sintelona. Tako je bil prvič po štirih tednih plavanja zmisan.

Ko je Martin v parku čakal na Slovakijo, nam je povedal, da so ljudje, ki jih je srečal v Vojvodini, zelo prijazni in gostoljubni, kar ga je, kljub temu da je to pričakoval, presenetilo. Tudi v Jugoslaviji ga kot prej na Hrvaškem, Madžarskem, Slovaškem, Avstriji in Nemčiji spremljajo številni novinarji, kar Martinu še posebej godi. Najbolj se veseli spremstva Reuterjevih novinarjev in fotoreporterjev, ki skrbijo, da gre beseda in slika o njegovem plavanju po celem svetu. Pravi, da mu gre dobro in da ni preveč utrujen. Bolj kot utrujenost ga je v soboto in nedeljo mučila zastrupitev želodca, za katero pa ni kriva Donava, saj je voda še naprej presenetljivo čista, ob bregovih pa vidi vse več kopalcev. Če gre vse po načrtih, bo Martin danes priplaval v Beograd.

I. V.

Šport iz Kočevja in Ribnice

Pred novo rokometno sezono Gramiz ostaja brez igralov - Odbojkarice Kočevja za drugo ligo v Fari

KOČEVJE - Rokometniška Gramiza iz Kočevja bodo več kot dva meseca na zasluženih počitnicah. Ze proti koncu lanske sezone so nekatere starejše igralke napovedovale slovo od rokometu, saj naj bi bile nezadovoljne, ker jim vodstvo Gramiza ni izplačalo obljubljenega denarja. Seveda ne gre za zaslužek, ampak zgolj za povračilo stroškov. Nekaj tednov pred začetkom priprav pred novo sezono v Gramizu še ne vedo, katere igralke bodo oblekle kočevski dres. Ker ekipi že več let primanjkuje denarja celo za golo preživetje kluba, se lahko zgodi, da bodo v naslednji sezoni igralle le mladinke. Te dni naj bi se odločili o prestopu vratarke Barbare Gorski k Olimpiji, ostala dekleta pa bi radi

pridobili za nadaljnjo zvestobo domačemu klubu. Tudi v prihodnji sezoni bo trener Gramiza Ciril Andoljšek.

KOČEVJE - Odbojkarice Kočevja, članice druge državne lige, z veseljem čakajo nastope v višjem rangu ligaškega tekmovanja, še bolj pa si želijo, da bi sproščeno začele tudi priprave pred novo sezono. Za nemoteno delo so izbrale bližino domačega kraja, saj se bodo sredi avgusta odpravila v Faro oziroma v tamkajšnje osnovno šolo, ki skupaj z centrom za šolske in obšolske dejavnosti nudi lepe razmere za priprave. Dekleta se zavedajo močne konkurence v drugi ligi. Potegovale se bodo za uvrstitev v zgornji del lestvice.

MILAN GLAVONJIČ

Primož Kozmus

Kozmus nadaljuje z dolgimi meti

Na atletske steze se je vrnil tudi Rovnan

BREŽICE - Državni rekorder v metu kladiva Brežičan Primož Kozmus je še naprej v izvrstni formi in na vsakem tekmovalnem prestopu preseže mejo 70 m. Na atletskem mitingu v Budimpešti je z metom 72,75 metrov osvojil četrto mesto.

Tudi na atletskem mitingu v Trstu je nastopil vrsta slovenskih atletov in atletinj, za nas pa je bil najzanimivejši nastop Brežičana Jureta Rovana, rekorderja v skoku ob palici, ki je v Trstu nastopil prvič po operaciji Ahilove tetive. Preskočil je pet metrov in zmagal, kar je dobra spodbuda pred naslednjimi tekmovalji, na izpolnitev olimpijske norme pa je ob poškodbi že pozabil.

• Zdrževanje strank ali združevanje komolcev? - to je zdaj vprašanje!
• Seje v parlamentu so že dolgo časa podobne gibanju skozi pušča-vo z zavezanimi očmi.
• Z Italijo kar tekmuje v vladnih krizah in mafijki politiki.

MARIAN BRADAC

Vzšla je nova zvezda atletike

Šentjernejska Maja Nose je na mladinskem državnem prvenstvu v atletiki zmagala na 100 in 200 m ter v skoku v daljino - Zlato za vse klube z našega konca

Mlada šentjernejska atletinja Maja Nose je nase večkrat opozorila že v pionirski konkurenci, minul petek in soboto pa je na mladinskem državnem prvenstvu s tremi zmagami dala jasno vedeti, da slovenska atletika z njo dobi-va novo vrhunskega tekmovalko, ki gre po stopinjah Alenke Bikar in Brigite Bukovec, ki sta slovensko žensko atletiko že postavili ob bok atletsko najbolj razvitim državam. Zelo verjetno bo Maja Nose nastopila tudi na olimpijskih igrah, čeprav bo tudi prihodnje leto lahko še nastopala med mladinkami.

Maja je bila z zmagami v teku na 100 in 200 m ter v skoku v daljino prav gotovo prva zvezda mladinskega prvenstva. V teku na 100 m je z osebnim rekordom 11,90 dosegla tudi drugi najboljši mladinski izid vseh časov v Sloveniji, obenem pa je to tudi hitreje, kot je Brigita Bukovec na 100 m tekla kdajkoli v svoji izjemno uspešni karieri. Od lanskega leta je Maja svoj najboljši izid popravila za 36 stotink sekunde, je zanesljiva potnica na mladinsko svetovno prvenstvo, skoraj zagotovo pa bo nastopila v štafeti 4 X 100 m na olimpijskih igrah, s tem da morajo naša dekleta skupaj z Majo in Alenko Bikar na čelu na enem izmed nasled-

njih tekmovalj še potrditi normo. V teku na 200 m je časom 24,43 za sekundo in 23 stotink izboljšala svoj lanski izid in le še za dve desetinki zaostaja za mladinskim državnim rekordom Andreje Bačnik.

Nekoliko v senci šprinterske skakalne simulanke Maje Nose so se tudi vsi drugi klubi z našega konca veselili naslovov državnih prvakov.

POLETNA ŠOLA JU-JITSUA

FIESA - V prvem tednu julija je potekala tradicionalna poletna šola ju-jitsua, tokrat že drugič v Fiesi pri Piranu. Šole, ki je potekala v obliki seminarja s praktičnimi treninji in sodniškim seminarjem se je udeležilo nekaj čez 70 tekmovalcev, trenerjev in sodnikov slovenskih ju-jitsu klubov. Zahtevne izpite za višje stopnje pasov v ju-jitsu so opravili Elvis Podlogar in Marko Kranjc, oba člana Ju-jitsu kluba Shinto iz Ljubljane, za mojstrski pas 2. dan ter Aleksander Krebl iz Slovenj Gradca za mojstrski pas 3. dan.

KONČNO JE ZMAGAL TUDI LUZAR

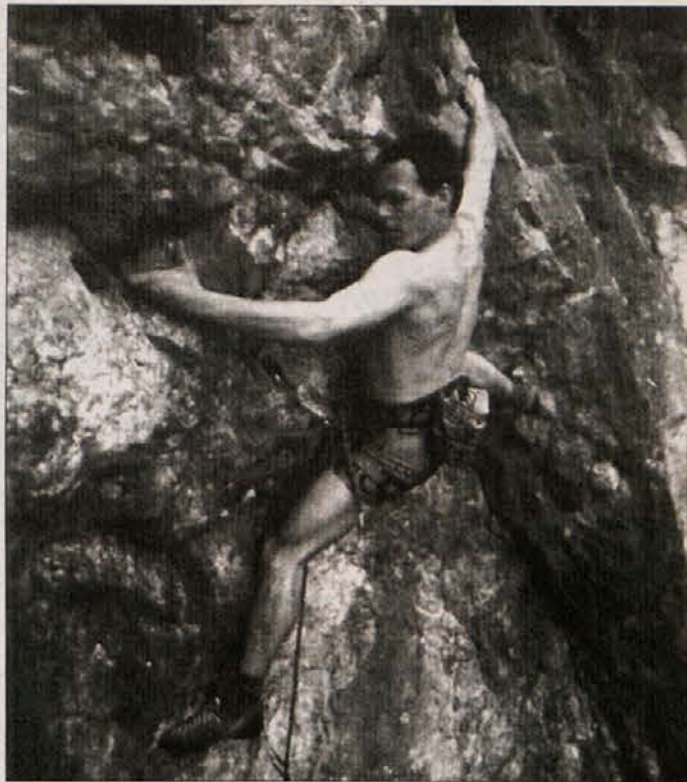
NOVO MESTO - Na julijemskem mesečnem hitropoteznem turnirju šahovskega kluba Novo mesto je serijo zmag vodilnih v skupnem vrstnem redu Marjana Kastelca in Roberta Rudmana prekinil Emil Luzar. Marjan Kastelic je bil tokrat drugi, tretji je bil Igor Šitnik, Rudman četr- ti in Jože Pucelj peti. V skupnem vrstnem redu vodi Kastelic, Rudman je drugi in Luzar tretji.

Brežičani so jih osvojili tri. Ilija Trajkovski je bil z izvrstnim izidom 14:72 najhitrejši na visokih ovirah, David Smuković je bil s 14,37 m najboljši v trokoku, lanskima naslovoma državnega prvaka med mlajšimi in starejšimi mladinci pa je Kruno Heraković dodal tudi letošnje zlato, za katerega pa se je moral potruditi bolj kot lani.

Sevničan Borut Veber je z zmago v teku na 3000 m samo še enkrat potrdil, da je najbolj obetaven mlad slovenski dolgoprogaš, Manja Praznik pa je z zmago v troskoku zagotovila primat v tej tradicionalni disciplini topliških atletov vsaj med mladinkami, saj med fanti tokrat niso imeli skalca, ki bi posegel v vrh.

Krka Telekom se je morala zadovoljiti z eno samo zlato medaljo, v metu diska pa jo je osvojil Robert Meglič, varovanec državnega rekorderja v vseh kategorijah Igorja Primca. Zmago v disku je Robert zaslužil še z bronom v suvanju krogle.

I. V.

TUDI V LUKNJI - Kadar nima časa, da bi se podal v Alpe, najboljši dolenjski alpinist za plezalno kondicijo skrbi v plezalnem vrtcu v Luknji pri Preč- ni, kjer so se s plezalnimi veščinami spoznavali vsi novomeški alpinisti. Takole se je lotil smeri Gorjanski skrat.

Domače stene dobra šola za Himalajo

Najboljši dolenjski alpinist Andrej Markovič se na jesensko slovensko himalajsko odpravo na še neosvojene vrhove v Nepalju pripravlja v domačih gorah in v Franciji - Spomladi smučal s Triglava in plezal najtežje smeri - Tudi Breščak

NOVO MESTO - Osrednja alpinistična odprava planinske zveze Slovenije bo letos slovenske alpiniste vodila v nepalsko Himalajo na še nepreplezane sedemtisočake severno od tretje najvišje gore na svetu Kančendzenge. V odpravi bosta sodelovala tudi Novomeščana Andrej Markovič (alpinistični odsek Novo mesto) in Neje Breščak (alpinistični odsek Akademik iz Ljubljane). Najboljši dolenjski alpinist Andrej Markovič bo v Himalajo odšel že tretjič, nekateri še nepomenovanih vrhov pa se bo lotil skupaj s soplezalcem Urbanom Ažmanom, s katerim se je pozimi in spomladi skupaj pripravljaval v domačih gorah in v Franciji, kamor gresta spet naslednji teden. V Himalaji bodo naši alpinisti preživeli cel september in oktober.

Drugi del letošnje zime in pomlad je Andrej Markovič dobro izkoristil, za zahteven podvig v Himalaji pa se je pripravljaval v domačih gorah, kjer je v zimskih razmerah preplezal nekaj zelo zahtevnih smeri, navdušil pa se je tudi nad alpinističnim smučanjem. Andrej meni, da so slovenski alpinisti, predvsem tisti, ki se udeležujejo odprav v Himalajo in Južno Ameriko, skoraj povsem opustili plezanje v domačih gorah, kar ni dobro. Na Himalajo se pripravljajo v telo-

vadnicah na umetnih plezalnih stenah, v fitnesu in v plezalnih vrtcih, pozimi pa s plezanjem po zaledenelih slapovih. S plezanjem v pravih gorah alpinist med drugim dobi tudi občutek za orientacijo, kar je v prostiranih himalajskih gorah predvsem ob slabem vremenu zelo pomembno, s plezanjem v zimskih razmerah pa se prilagodi tudi na mrz in veter, ki sta v Himalaji še precej hujska kot v domačih gorah.

Z Urbanom Ažmanom, s katerim bo Andrej jeseni odpotoval v Himalajo, sta bila najbolj dejavna med velikonočnimi in prvomajskimi prazniki. Skupaj sta smučala z Malega Triglava, sam pa je presmučal najbolj strmo melišče v slovenskih gorah med martuljsko Ponco in Oltarjem med skalnimi pregradami po smeri Kačji jezik, ki jo je prvi presmučal legendarni Neje Zaplotnik. Andrej pravi, da je smuk po Kačjem jeziku tako strm, da si je moral na smučarsko palico navezati cepin, s katerim bi se v primeru padca takoj ustavil, saj bi bil vsak daljši zdrs lahko usoden.

Z Ažmanom sta v Kamniških Alpah ponovila nekaj najtežjih smeri Tomaža Humarja. Medtem ko je ta

čas najboljši slovenski alpinist leta 1993 za smer Nirvana v južni steni Kogla potreboval tri dni, sta Andrej in Urban 240 m visoko steno z 8-metrskim previsom, ki sta ga morala premagati s prostim plezanjem, porabila le 12 ur. Smer je ocenjena z VIII A3+. V južni steni Skute sta prosto preplezala smer Tomaževa skušnjava, kar je prva ponovitev smeri, ocenjene s VII A2, ki jo je Humar preplezal na tehnični način. V Južni steni Rušice v Julijskih Alpah sta ponovila smer Mimo strehe, ki jo je prvi preplezal legenda slovenskega alpinizma Franček Knez.

Poleg tega je v že poletni razmeh junija z Nejcem Breščakom prosto ponovil najtežjo smeri plezalno

• Ker jeseni ne bo imel časa, se je Andrej to pomlad še posebej potrudil tudi pri študiju in že izpolnil pogoje za vpis v četrti letnik ljubljanske fakultete za šport, julij pa je s svojo spremljevalko Manco Furlan izkoristil za kolesarsko popotovanje po Dalmaciji, na ta način pridobljena vzdržljivost pa mu bo tako kot plezalna spretnost še kako prav prišla tudi v Himalaji.

smer v Koglu Amonit, ocenjeno z VIII. stopnjo, za katero so značilni prehodi, kjer je zelo malo možnosti za varovanje. S soplezalcem Blažem Germekom iz Ljubljane je preplezal tudi najtežjo tehnično smer v Stajerski Rinki nad Okrešljem, spominsko smer Miša Nerata, ki jo je prvi preplezal Novomeščan Armand Polegk - Luka, označena pa je z A3.

I.V.

SREČKO GLIVAR O SVOJIH VAROVANCIH

Naši kolesarji lahko zmagajo na Touru

Trener poklicnega kolesarskega moštva Krka Telekom Srečko Glivar meni, da so njegovi fantje letos izpolnili načrte - Martin Derganc ne more na olimpijske igre

Ste kot trener poklicnega moštva Krke Telekom zadovoljni s prvim delom sezone?

Glavne cilje, zmagi na dirki Po Sloveniji in na Veliki nagradi Krke, smo izpolnili, le na državnem prvenstvu, nismo dosegli, kar smo si potihem želeli, a je zmagal Novomeščan, kar je po svoje tudi naš uspeh. Na najmočnejših dirkah v tujini smo dosegli nekaj dobrih uvrstitev, saj so se naši kolesarji večkrat uvrstili med najboljših deset, manjka pa nam kakšna odmevna zmaga. Največji uspeh na tujem je četrto mesto Uroša Murna na Veliki nagradi Miguela Induraina v Španiji in njegovo tretje mesto v etapi dirke Po Avstriji.

Kar je Krka Telekom poklicno moštvo, so v njem tudi tujci, med katerimi pa nihče razen Ivana Qurante nihče ne dosega vrhunskih izidov. Kako to?

S tujci le popolnomo moštvo in od njih ne pričakujemo vrhunskih rezultatov. Večina naših domačih kolesarjev bi lahko brez težav vozila za italijanska poklicna moštva. Če bi bili italijanski kolesarji, ki jih vključimo v naše moštvo, sposobni dirkati v svojih domačih moštvih, bi tam tudi dirkali in ne bi prišli k nam. S tem ko jih vzamemo v moštvo, si pridobimo ugodnosti pri italijanskih pokroviteljih in pri organizatorjih dirk v Italiji. Poleg tega so to mladi kolesarji, ki z nami sklenejo svojo prvo poklicno pogodbo in upajo, da jih bodo opazili. Vsi so slabši od naših.

Kaj vas čaka v drugem delu sezone? Kolesarji so menda sedaj na dopustu.

V soboto (22. julija, op. p) je za- nje konec dopusta. Najprej naj bi nastopili na dirki v Italiji, v nedeljo pa gremo v Nemčijo na dirko Po Saskem. V posebno slabem spominu ima to dirko Bogdan Fink, ki si je tam med padcem v sprintu zlomil stegnenico in zaradi tega letos tekmovalno kolo obesil na klin in zdaj dela kot trener. Iz Nemčije nas bo pot vodila naprej v Italijo, Avstrijo, Poljsko. Program dirk, na katerih nameravamo nastopiti, nam dela veliko preglavic, saj je na dirke z visokega razreda, ki prinašajo veliko točk

UCI in na katerih kljub temu konkurenca ni premočna, zelo težko priti. Poklicnih moštev je veliko in organizatorji izberejo boljše, zanimivejše ali pa dajo prednost domačim ekipam.

Pred sezono ste govorili o sodelovanju s Španci in verjetnem nastopu na Vuelti.

O tem se niti govori ne več. Po tej varianti naj bi cel avgust preživel na etapnih dirkah v Španiji. Sam sem računal na to, a ne vem, kje se je zataknilo. Če bi hoteli nastopiti na Vuelti, bi morali biti na teh dirkah res dobri, tako pa možnosti nastopa na tretji največji dirki na svetu ni več.

Kaj pa olimpijske igre?

Čakamo na odločitev selektorja. Za štiri mesta v moštvi, ki bo nastopilo v Sydneyju se poteguje sedem kolesarjev.

Kateri kolesarji imajo največ možnosti, da bodo izbrani?

Zanesljiva udeležena olimpijskih iger sta le Gorazd Štangelj in Martin Hvastija. Ostali so precej izenačeni, tako da je težko reči, koga bodo izbrali. Mislim, da računajo na Tadeja Valjavca, vendar menim, da mu proga v Sydneyju sploh ne ustreza. Za ostala mesta kandidirajo predvsem Uroš Murn, Igor Kranjec in Andrej Hauptman.

Kaj pa Martin Derganc? Letos je zmagal na dirki Po Sloveniji in dobil tudi Veliko nagrado Krke.

Derganc sploh ni kandidat za nastop na olimpijskih igrah.

Zakaj ne, saj zelo obetaven in tudi dober?

Kolesarstvo je nekoliko specifičen šport, zato udeležencem olimpijskih iger ni treba izpolniti posebnih kriterijev, ampak mednarodna kolesarska zveza le določa število udeležencev iz posamezne države, moštvo pa vsaka reprezentanca določi sama, vendar je treba spisek kandidatov predložiti leto dni pred tekmo. Derganc niso prijaviili in ne more nastopiti na olimpijskih igrah.

Ko smo že pri Martinu, čemu gre pripisati tak uspeh, kot ga je doživel že prvo sezono med profesionalci?

Martin je bil v vseh kategorijah do sedaj med najboljšimi in velja za

Srečko Glivar

enega izmed najbolj nadarjenih kolesarjev na svetu. To je njegova raven, čeprav menim, da je svoje prispevala tudi zamenjava moštva. Ponavadi menjava moštva zelo dobro vpliva na kolesarje.

Nekateri slovenski kolesarji že dokaj uspešno nastopajo tudi na največjih dirkah poklicnih kolesarjev, a prav v vrh ne morejo. Bi komu to lahko uspelo?

Mislim, da naši fantje še niso dosegli maksimuma. Ko pridejo v tuje moštvo, so v slabšem položaju od domačih tekmovalcev. Najprej se morajo izkazati, da sploh dobijo sebi primerno mesto v moštvi. Če bi imeli srečo, bi komu lahko tudi uspeli veliki met, a ne vem kakšnega šampiona kova Pantanija, Ulricha ali Armstronga, ki bi se bil sposoben uvrstiti med najboljših deset na Tour de France, mi nimamo. Imamo pa kolesarje, ki bi lahko dobili etapo na tej največji dirki na svetu: Štangelj, Derganc, Murn; ne takrat, ko o zmagovalcu odloča sprint glavine, ali ko se odloča o zmagovalcu dirke, ampak kadar razplet etape ne vpliva na skupni vrstni red. Za kaj takega so naši kolesarji dovolj dobri. Seveda morajo biti v pravem moštvi in imeti tudi nekaj sreče.

I. VIDMAR

Nik Rovnan na koncu drugi v državi

Končano državno prvenstvo motokrosističnega podmladka

KRŠKO - Z dirko v Lembergu se je letošnje državno prvenstvo podmladka zaključilo. Za štiri mlade člane Fun športovega Bence MX teama je bilo leto zelo uspešno, saj so se kar trije uvrstili med prvo polovico uvrščenih, Nik Rovnan pa je bil celo drugi.

V prvi vožnji kategorije podmladka do 85 ccm je bil Nik Rovnan v Lembergu šele četrty, saj je slabo štartal in potem še padel, v drugi pa se je po slabšem štartu vseeno prebil na drugo mesto in osvojil dvajset točk, enako kot tretjeuvrščeni Rok Čajzek, ki se je na koncu moral zadovoljiti s pokalom za tretje mesto. Nik pa je bil drugi. Nikov klubski kolega Denis Dolinšek je v obeh vožnjah zbral 16 točk in osvojil četrto mesto, enkrat je bil peti in enkrat tretji, Tomaž Salobir pa je bil zaradi padca v drugi vožnji šele sedmi, zbral je devet točk, medtem ko je bil Domen Janc s petimi točkami deveti.

Na sedmih dirkah državnega prvenstva je bil Nik Rovnan kar dvajsetkrat drugi, enkrat tretji in enkrat četrty, zbral pa je 162 točk in v skupnem vrstnem redu osvojil odlično drugo mesto. Za prvouvrščenim Matevžom Irtom, ki je bil letos nepremagljiv, je Nik zaostal za 33 točk. Denis Dolinšek in Tomaž Salobir sta zbrala po 84 točk, vendar je imel Denis več boljših uvrstitev in je tako osvojil peto mesto, Tomaž pa šesto, Domen Janc pa je s 34. točkami osvojil deveto mesto. Nik in Denis bosta naslednjo sezono že tekmovala med člani, medtem ko bosta Tomaž in Domen še naprej tekmovala med podmladkarji.

JURE TEKMUJE ZA GRAND PRIX - Novomeščan Jure Grubačević (na sliki), član konjeniškega kluba Krka, v preskakovanju ovir uspešno nastopa na domačih turnirjih in tudi na tujem. Tako je pred kratkim na Dunaju nastopil celo na turnirju za grand prix turnirju, kjer se je med 120 tekmovalci uvrstil med najboljših 30, medtem ko na domačih prireditvah celo zmaguje. Na zadnjem turnirju v preskakovanju ovir v Velenju je v kategoriji A2 s 5-letno toplokrvno kobiljo slovenske reje Jaso zmagal, v isti kategoriji pa je s 7-letno toplokrvno kobiljo avstrijske reje Labambo osvojil drugo mesto. Obe kobilji je Jure, ki v klubu dela tudi kot trener, sam ujahal na domačem vadišču v Češči vasi. Pred tem je bil v Venušah v kategoriji A2 drugi, v skupnem vrstnem redu tekmovalja za slovenski pokal pa je po treh tekмах četrty.

Tržijo ga kot pomlajevalni napoj

Jemanje ravnega hormona je tvegano dejanje - Igračkanje z naravo

Zdravnik Ronald Klatz se hvali s podobo svojega telesa, ki si ga je "popravil" z injekcijami človeškega hormona rasti. "Za 5 cm se mi je zmanjšal obseg pasu, za prav toliko se mi je zvečal obseg prsnega koša in počutim se bolj živahneja," pravi. "Rastni hormon sem si vbrizgaval zato, da bi iz prve roke zvedel, kaj se godi s telesom, če mu ga umetno dodajam."

Obetom, ki se uresničujejo z večjimi mišicami, vitkejšo telesno zgradbo in večjo vzdržljivostjo, se je težko upreti. Rastni hormon ali somatotropin je namenjen samo ljudem z zdravstvenimi motnjami, npr. otrokom, ki bolehalo za pritlikavostjo, ali bolnikom s poškodovano hipofizo. In vendar v rastnem hormonu vedno več ljudi vidi zdravilo za celo vrsto težav in njegova raba sega daleč onkraj zgolj terapevtskega.

Trgovci, ki somatotropin in podobne proizvode (včasih nelegalno) prodajajo preko interneta, zdravilo imenujejo "napoj mladosti". Dogaja se celo, da ga starši dajejo otrokom, ki so samo malce manjši od povprečno velikih otrok iste starosti.

Vendar je morala ameriška družba Genetech, ki izdeluje sintetični somatotropin in ga imenuje Somatotropin, plačati 50 milijonov dolarjev kazni, ker je zdravilo neprimerno tržila med "bolniki", ki ga glede na svojo bolezensko sliko niso potrebovali. Vrsta športnih zvez in Mednarodni olimpijski komite so somatotropin razglasili za doping; kljub temu je znano, da so ga jemali (in ga še jemljejo) mnogi znani športniki.

Privlačnost ravnega hormona je samoumevna. Nastaja v hipofizi in pospešuje rast v otroštvu, v odraslosti pa igra pomembno biološko vlogo. Pri proizvodnji energije pospešuje izogorevanje maščob, kar je avstralsko družbo Metabolic spodbudilo, da dela raziskave s somatotropinom kot možnim sredstvom za zdravljenje debelosti.

Kako pomemben je ta hormon, lahko vidimo pri bolnikih, ki jim ga manjka. Ljudje, katerih hipofiza je poškodovana - zaradi sevanja ali poškodbe - trpijo zaradi potrtosti, brezvoljnosti in pretirane debelosti. Bolj jih tudi ogrožajo srčne bolezni in imajo krajšo življenjsko dobo. S staranjem človeško telo proizvaja vedno manj ravnega in tudi drugih hormonov. Leta 1990 je strokovna revija New England Journal of Medicine objavila, da se

staramo tudi zato, ker se koncentracija ravnega hormona v krvi s staranjem zmanjšuje. Druge raziskave ga povezujejo z mehanizmi, ki zavirajo staranje. Prodajalci trdijo, da je rastni hormon eliksir mladosti, ki bo poskrbel za vse, od izgubljenosti gub do povrnjene moške spolne moči.

In vendar so tveganja v zvezi z jemanjem ravnega hormona kar precejšnja. Nasprotniki nemedicinske uporabe ravnega hormona menijo, da je enako nevaren kot drugi steroidi in da ga ne bi smeli nikoli uporabljati kot sredstvo za povečevanje moči ali zaviranje staranja. Ameriško zvezo za klinično endokrinologijo so zlorabe ravnega hormona tako zaskrbele, da je lani izdala nova zelo stroga navodila o uporabi.

Ker pospešuje razmnoževanje celic, somatotropin povezujeje z različnimi vrstami raka. Pretirana uporaba ravnega hormona povzroča visok krvni tlak, srčne bolezni in bolečine ter slabi mišice zapestja in dlani. "Bolezen, pri kateri v telesu naravno nastaja preveč ravnega hormona, se imenuje gigantizem," pravi zdravnik Dean Edell, ki na internetu svetuje v zvezi z uporabo ravnega hormona. "Zame je skrivnost, zakaj so ljudje pripravljani z rastnim hormonom postavljati svoje zdravje na kocko."

Rastni hormon so odkrili leta 1956. V naslednjih tridesetih letih so z njim zdravili pritlikavost. Vendar je bila preskrba z njim zelo pirla. Ker ga ni bilo mogoče izdelovati, so ga pridobivali iz hipofiz trupel. Zato je bil redek in silno drag. Leta 1985 ga je družba Genetech začela pridobivati sintetično in prvič ga je bilo na trgu dovolj.

Rastni hormon s ceno okrog 100.000 dolarjev za celoletno individualno uporabo v obliki injekcij še vedno ni poceni. Vendar je že samo zato, ker ga je mogoče dobiti, postal izvedljiva možnost za

veliko več bolnikov. V osemdesetih letih so ga častili kot čudežno zdravilo, ki je kakim 20.000 otrokom v ZDA in Evropi pomagalo, da so zrasli do normalne velikosti. Čeprav ga v mnogih deželah legalno ni mogoče dobiti za kozmetično rabo, uporabniki obidejo zakon tako, da se obrnejo na podzemlje.

Spiske zdravnikov, ki so ga pripravljali predpisati, najdemo na internetu. Da bi okrepili njegovo delovanje, nekateri jemljejo tudi druge hormone, med njimi estrogen, progesteron in DHEA. Najdražja, a tudi najmočnejša vrsta zdravila je v obliki injekcij. Tablete so cenejše in jih je lažje dobiti.

Večina znanstvenikov se strinja, da rastni hormon lahko škodi, in ljudem, ki imajo dovolj naravnega hormona, odsvetujejo dodatne odmerke. Toda medtem ko nekateri menijo, da ga lahko upravičeno jemljemo le v izjemnih primerih, kakršna je npr. pritlikavost, so drugi prepričani, da sodi v prakso preprečevanja staranja.

"Človek si ne bi smel želeli igrati z materjo naravo," pravi Klatz. "Mislim, da ljudem, ki imajo normalno veliko ravnega hormona, tega ne bi smeli dodajati umetno. Toda hormona ima premalo več ljudi, kot nam je za zdaj znano. Zato bi moral vsak na preiskavo, s katero bi ugotovili, koliko ga ima v krvi. Večini ljudi ga do starosti 60 let začne primanjkovati. Ne tako davno tega so menili, da je umetno vnašanje estrogena v telo tvegano. Danes je to razširjena praksa. Mislim, da bo tudi rastni hormon stopil na isto pot."

Klatz meni, da bi morali ljudem dati majhne odmerke hormona in spremljati njegovo koncentracijo v krvi. "To bi moralo biti zdravilo zmernosti," pravi, "nevarno postane, ko ga imaš ali preveč ali premalo."

Po Financial Times pripravil
JANEZ PENCA

Vasem naj vrnejo imena!

Pavlini, Dejani in Grduni so pred časom postali Balkovci, zaradi česar imajo vaščani in tudi drugi ljudje velike težave

Pred časom so ob oštevilčenju hiš vasem Pavlini, Dejani in Grduni odvzeli njihova imena. Začeli so v vasi Balkovci, v kateri sta sedaj le dve naseljeni hiši, ter pod tem imenom nadaljevali z oštevilčenjem še v naslednjih treh prejemljenih vaseh. O tem se je takrat le malo govorilo, kot najstarejši prebivalec pa se bom zavzemal, da Pavlini, Dejani in Grduni dobijo nazaj svoja imena.

Zaradi tega, ker so naše vasi stlačili pod eno ime, so nastale ne-ljube posledice na katastru, v zdravstvu, socialni in drugod. Kakšne težave so imeli šele tisti, ki so morali po uradni dolžnosti poiskati naslovnik! Zgodilo se je, da je uslužbenec prišel v Balkovce celo po trikrat, a željene osebe ni našel. Nič manjših problemov ni imel novi pismonoša.

Naše tri vasi ležijo v bližini Kolpe, kjer so se ljudje naseljevali prav zaradi bližine vode. Imena njihovih naselij niso nastala kar tako. V pavlinskem bregu je nekoč stal mlin, ostanki jeza pa so vidni še danes. Starejši se še spominjajo tudi bližnjega močnega izvira vode. V bližini Dejanov je na hrvaški strani stal mlin, ki je mletel še po drugi vojni. Med NOB je na jezcu utonilo več borcev, ki so se umikali pred sovražnikom. Nad vasjo je hriček Dejanski gaj, na katerem je po legendi nekoč stala cerkva, posvečena boginji Diani, po kateri naj bi vas dobila ime. V krajinskem parku Kolpa pa so kot znamenitost označene grdunske Loke, v bližini katerih raste smrekov gozd, ki bi ga lahko poimenovali grdunski park. Blizu je tudi težko dostopna jama Školji, v kateri so med drugo svetovno vojno hrvaški partizani skrivali orožje.

Zaradi vsega tega prebivalci treh vasi pričakujemo oz. zahtevamo, naj dobijo naša naselja nazaj stara

imena. Sami smo tudi napisali in postavili smerokaze v naše vasi, ker na občini za to očitno ni denarja.

JOŽE GRDUN
Balkovci (Dejani)

PENDOLINO DO DOBOVE?

Te dni je pripeljal sodoben vlak "Pendolino" podjetja Fiat-Ferovana do Maribora. Zal druge slovenske regije nimajo te sreče, da bi bile deležne tega sodobnega načina prometa. Ob razpadu bivše Jugoslavije smo bili potniki na progi Dobova-Ljubljana deležni številnih ukinitev vlakov (od znanih gomolk do mednarodnih vlakov, celo ekspresov). Če bo Pendolino že vozil od Maribora do Ljubljane in nazaj, naj bi vsaj za minuto postal v znanem železniškem križišču v Zidanem Mostu, da vanj lahko prestopimo ali izstopimo. Eno minuto gor ali dol proti 145 minutam do Ljubljane ne bo takšna zamuda. Tu nastaja v zimskem času droben problem, namreč čiščenje snega na parkiriščih pri postaji v Zidanem Mostu. Kakšnem marljivemu progovnemu delavcu bi kupili snežno frezo ali ravnalno desko za odstranjevanje snega, pa bi bil problem rešen. Mnogo poslovnih in drugih ljudi bo rado uporabilo ta prevoz namesto nevarnega prevoza po obstoječih slabih cestah do prestolnice. Na ta način bo železnica mnogo pripomogla k regionalizmu in sodobnejšemu prometu v novi državi.

ALFRED ŽELEZNIK
Boštanj 56

ODLIČEN SPOMIN

Vlado Fabjanič - Pubi živi že domala trideset let v Ameriki. Zadnja leta prihaja poleti v Metliko dopustovat in obujat spomine, kako je bilo takrat, ko so ga zaradi vztrajnega pitja piva skorajda razglasili za manekena štajerske pivovarne. Toda to, kar je doživel te dni v Semiču, presega meje dobrega spomina. K mizi, kjer je Pubi čakal na postrežbo, je pristopil natakar, in čeprav gosta ni videl tri desetletja, ga je vljudno vprašal: "Laško, gospod Fabjanič, ali ste morda prešaltali na unio?"

T. G.

Zadovoljni gosti najboljša reklama

Matkovičevi z Gornje Lokvice so se potem, ko so se usmerili v prašičerejo, odločili še za dodatno dejavnost na kmetiji: sprejemajo goste, ki jih pogostijo z belokranjsko hrano

GORNJA LOKVICA - Nekaj let po poroki je Duška Matkovič z Gornje Lokvice pri Metliki pustila službo, saj ni bila več kosu delu v tovarni, na kmetiji in z družino. Ta njena odločitev se je kmalu pokazala za dobro, saj so, tako kot je bila navada na mnogih belokranjskih kmetijah, prej pridelovali vsakega po malem.

Pred trinajstimi leti pa so se Matkovičevi preusmerili v rejo odojkov in pitanih prašičev, za katere so zgradili sodoben hlev. Res, da je v povprečju v svinjarih po 40 prašičev, vendar je njihovo število odvisno od ciklusov, tako da jih je marsikdaj tudi 100. Vso hrano za te živali pridelajo sami. Seveda pa ne bi bili pravi Belokranjci, če ne bi imeli ob hiši še vinograda z okrog 1.300 trtami.

Pred tremi leti so se Matkovičevi povsem po naključju odločili še za dodatno dejavnost na kmetiji: začeli so sprejemati goste. "Začetek je bil zelo skromen. Ko je pri-

šla k nam prva skupina, ki se je najavila kar sama, smo si morali sposoditi mize in prte. Zadovoljni obiskovalci pa so bili tisti, ki so nas spodbudili, da smo k hiši dogradili prostore, v katerih lahko sprejemamo nekaj deset gostov. Nikoli si nismo delali nikakršne reklame in celo kašipota ob cesti nismo postavili. Pač pa so reklamo za nas naredili kar gosti, ki so se pri nas počutili tako prijetno, da je šel glas o nas od ust do ust," pravi gospodinja Duška. Zanje torej še kako velja, da dober glas seže v deveto vas.

Sicer pa Janez in Duška Matkovičeva že na pragu sprejemata goste s prijetno dobrodoščico: gospodar s frakeljski domačega žganja, gospodinja pa v metliški narodni noši z belokranjsko pogačo. Njihova kmetija je sedaj sicer še registrirana kot vinotoč, a pridobivajo dovoljenja, da bodo na kmetiji lahko ponudili prav vse dobrote, ki jih znata Duška in Janez tako imenitno pripraviti. To pa so poleg zna-

čilnih belokranjskih jedi, kot so pogača, prosta in orehova potica ter šarkelj še odlična gobova juha pa jagenjčki in odojčki na raznju ter še marsikaj slastnega. Potrditev, da je Duška zares dobra gospodinja, je prišla tudi z letošnje ptujske razstave "Dobrote slovenskih kmetij", na katero jo je prijavila kmetijska svetovalka Mojca Črnič. Matkovičeva je, čeprav je sodelovala prvič, v veliki konkurenci dobila zlato priznanje za orehovo potico. "Že sedaj skoraj vse jedi in tudi vino, ki ga ponudimo gostom, pridelamo doma. Seveda pa tako pri obdelovanju kmetije kot pri sprejemanju gostov sodelujemo vsi, tudi 16-letna hčerka Jerneja in 14-letni sin Jani," pohvali Duška. Ne zaman, saj bi bila lahko prav njihova domačija za vzor družinskih kmetij, ki jih velikokrat omenjajo tudi kmetijski strokovnjaki, ko imajo v mislih vstopanje Slovenije v Evropsko unijo. Delo pridnih rok štirih Matkovičev se namreč na izredno urejeni domačiji pozna na vsakem koraku.

Matkovičeva kmetija z gozdom vred meri le 10 hektarjev. Zato je Janez tudi v službi, Duška pa je prepričana, da se na ta način da preživeti s pridnostjo, slogo med družinskimi člani, dobro voljo in seveda skromnostjo. In slednje so še kako navajeni, saj so vse, kar so zgradili, postavili brez posojil ali nepovratnih sredstev, zgolj z lastnim delom in denarjem. A četudi je življenje na kmetiji še tako garaško, si ga znajo Matkovičevi popestriti in popestriti. Prav s takšnim veseljem, kot sprejemajo goste na domačem pragu, Janez poje v metliškem oktetu Vitis, Duška, Jerneja in Jani pa sodelujejo v metliški folklorni skupini Ivan Navratil. Duška pa vodi še folklorni podmladek na metliški osnovni šoli.

M. BEZEK-JAKŠE

PRISRČEN SPREJEM - Duška in Janez Matkovičeva (prva in drugi z desne) se dobro zavedata, da je pri sprejemu gostov še kako pomemben prvi vtis. Zato Duška, ki se je po poroki iz mestnega dekleta prelevila v odlično kmečko gospodinjico, v narodni noši že pri vratih postreže goste z belokranjsko pogačo, Janez pa s frakeljski žganja. (Foto: M. B.-J.)

Tudi Fata si je privoščila dopust

Lucija Čirovič je Fata iz nadaljevanke TV Dober dan - Poldrugi mesec križarjenja po Indoneziji - Delo z otroki je vendarle njena največja ljubezen

RIBNICA - S pričetkom letnih dopustov je šla na počitnice tudi zelo priljubljena domača nadaljevanke TV Dober dan. Zagnana ekipa sicer ne preveč znanih, a zelo pristranih humoristov je v "bunkerju" shranila pet posnetih delov, ki jih bodo predvajali jeseni. Skupaj torej 29 obrazov nadaljevanke, s Fato, bosansko begunko, sicer poslovenjena, ki je v deželo pod Alpami prišla že v rajni Jugi. Kljub sli po porušenem domu in zvestem možu Muju se je lepo vživela v novo okolje, povrh ji gre služba (metla) zelo dobro od rok. Fata bo zanesljivo, tako kot vsi drugi junaki serije, na malih zaslonih gostovala do novega leta. Potem pa...

"Sprva me je malce zbegalo. Zakaj morajo biti vse Bosanke Fate, a se mi je preblisnilo. Naj vzamem to vlogo? No ja, zakaj pa ne! Sicer sem podoben lik že igrala v tragični komediji I mirna Bosna. V nekaj trem beguncem življenju rešuje obilica humorja; a na koncu se ne morejo izogniti kruti resnici," pravi Ribničanka Lucija Čirovič, študentka pedagoške fakultete v

Kopru. Vloga ji je pisana na kožo, težav pri bošnjaško-slovenski govorici sploh nima, saj se ji po žilah preteka tudi "balkanska kri" (oče iz Črne gore, učitelj na ribniški šoli). Priljubljenosti, zlasti med mladimi v Kopru in v Ribnici, se ne more izogniti tudi zaradi nastopa v Šimkovi Paradi humorja, vide-na je bila tudi v reklamnih spotih.

Lucija Čirovič

Tako je tudi za Fato dela čez glavo. Malce zamuja z izpiti v Kopru, a ve, da bo tudi z "faksom" kmalu pomela: Nekaj fickov od honorarja je zbrala v potovalno malho in začetku tedna s prijateljicami odšla na poldrugi mesecni potovanje po Indoneziji. Obiskala bo teto, ki tam živi več let, seveda pa ne bo pozabila na Fato.

"Vse moči bom napela za končanje študija. Malce se je zavleklo, a sem vesela, da nisem počivala. Vsa leta sem bila dejavna okrog in v gledališču. Počasi, a vztrajno so se v meni zbirale modrosti tega sveta, zaradi tega sem najbolj vesela. Enako sta ji pri srcu bodoči poklic in odrske deske. Obe bom skušala peljati skupaj, seveda če bo slo. Ker sem po naravi vztrajna (ne, nisem trmasta), verjamem, da bo slo," pravi.

Najraje bi delala z lutkami, z njimi pa bi se lahko znašla tudi v gledališču, saj tako ne bi izgubila stika z otroki, ki vendarle ostajajo njena največja ljubezen. Tudi kakšni novi vlogi, lahko v bolj resni nanizanki, se ne bo odpovedala.

M. G.

Belokranjska enotnost

Metliški župan Slavko Dragovan je za enotno Belo krajino. Črnomaljski župan Andrej Fabjan se prizadeva, da bi bila Bela krajina kolikor se da enotna.

Zoper kakršne koli delitve in zapiranja v ozke občinske meje je tudi semiški župan Ivan Bukovec.

Ta prizadevanja po enotnosti so doslej rodila naslednje: iz enega Društva belokranjskih vinogradnikov so nastala tri: metliško, črnomaljsko in semiško; izseljeni Belokranjci naj bi se srečali kar v treh krajih in ob treh različnih datumih: na letališču v Prilozju, v Semiču v okviru Semiške ohceti ter v Črnomlju v sklopu folklornoturistične prireditve Jurjevanje. Zaradi slabega vremena in odpovedi prireditve je v Prilozju prišlo dvajset ljudi, in sicer s Krasinca, ne morda iz Toronta ali Clevelanda. Kakšne množične udeležbe po svetu raztroseni Belokranjci ni bilo niti v Semiču niti v Črnomlju.

Ljudje se sprašujejo, kako bi šele bilo, če bi gospodje župani vlekli vsak na svojo stran, se pravi, če ne bi prisegali na enotnost, na nedeljivost deželice na sončni strani Gorjancev.

TONI GAŠPERIČ

Možje pojejo kot fantje

Sistematično zapisujejo in snemajo stare ljudske pesmi po vaseh - Jeseni bodo izdali že tretjo kaseto

ŠKOCJAN - "Ljudska pesem je čudežna. Obogati tistega, komur je namenjena, in tistega, ki jo daje. Zato pa nikomur nič ne jemlje," pravijo Fantje z vasi, skupina ljudskih pevcev iz Škocjana, Bučke in okoliških vasi. V skupini prepevajo: Franc Oberč, Štefan Dolenjšek, Rudi Miklavčič, Franc Znidaršič, Ivan Švigelj, Jože Kic, Ivan Pevc in Stane Jerman. Nedavno so za svoje delo, ki mu poseben pomen daje zbiranje ljudskih pesmi in ohranjanje ljudskega fantovskega petja, prejeli priznanje Zveze kulturnih društev Novo mesto.

Zbrali so se pred dobrimi tremi leti in že v prvem letu poiskali, zapisali, se naučili in tudi prepevali preko 30 pesmi. Nastopili so na srečanjih ljudskih pevcev in ob drugih priložnostih po vsej Sloveniji. Razveseljivo je, da so v letu 1998 začeli sistematično zbirati zelo stare ljudske pesmi med ljudmi po vaseh, jih zapisovati, snemati in nekatere po potrebi tudi obnovljati. Navdušila sta jih predsednik Kulturnega društva v Sevnici Jože Ašič in prof. Mirko Ramovš. Na radiu Ognjišče so posneli prvih 16 pesmi in se povezali z domačimi rogisti.

V lanskem letu so na pobudo prof. Ramovša posneli 27 pesmi za arhiv Slovenske akademije znanosti in umetnosti, nato pa v marcu izdali prvo kaseto, ki so jo tudi predstavili na koncertu v Škocjanu. Na miklavževu lani je ob tretji obletnici delovanja skupine izšla že druga kaseto.

Fantje z vasi redno vadijo dve do tri ure tedensko in so lani imeli 35 nastopov. Če jim bo zdravje dopuščalo (v povprečju so namreč zdaj stari že 59 let), bodo jeseni izdali še tretjo kaseto. Kogar njihovo

po petje zanima, se lahko o tem pozanima pri Francu Oberču iz Dolenjih Radulj.

B. D. G.

NAŠIM JUBILANTOM

Med našimi starejšimi člani Društva upokojencev Trebnje je lepo število takih, ki so ali pa bodo letos dopolnili 80, 90 in več let. Želimo jim, da bi bil ta njihov dan s soncem obiskan. Naj pridejo prijatelji, čeprav niso povabljeni, naj stisk roke pove, kar čuti srce. V otroštvo naj spomin se vrne, da boste tega dne veseli in boste še dolgo živeli zdravi in veseli. Zakaj mora biti število preživelih let pomembno? Telesna, duševna in socialna starost so mnogo bolj pomembne. Deset let starejši ne pomeni deset let šibkejši, temveč deset let vrednejši. Za vse bi bilo dobro, če bi si zapomnili razliko med staranjem in starostjo. Pomnite, da trdno zdravje ni posebna pravica mladih! Za dobro telesno počutje - ne samo, da se izognemo boleznim - se moramo naučiti, kako prilagoditi svoje navade naravnim spremembam. Tako, kot jemo, se staramo, pravi znani rek. Potrudimo se, da čim dlje ohranimo telesno zmogljivost, da bomo družini in družbi s svojimi izkušnjami in zrelostjo v korist in bomo dosegli notranji mir in popolno ravnovesje. Zato pokličite prijatelje, če jih potrebujete!

Društvo upokojencev
Trebnje

VIPAPOVI PARTNERJI NA KONCERTU

SEVNICA - Kettner direktor Vipapa Krško, je s sodelavci obiskal župana in ga povabil na koncert stare glasbe v okviru Festivala Brežice, ki je bil v torek v Lutrovi kleti. Tako ta evropsko uveljavljeni festival, na katerem nastopajo najvidnejši glasbeniki, prvič prihaja tudi v Sevnico. Vipap, ki je sponzor tokratnega koncerta, je v Sevnico povabil preko 80 svojih poslovnih partnerjev pretežno iz tujine. Tudi ta koncert je odlična promocija mesta in občine Sevnice. Pozneje bosta na gradu še dva koncerta študentskega festivala.

ŽABJA SVATBA 2000

KOČEVJE - Selektor Marko Pršina iz Dolenjskih Toplic je nedavno opravil selekcijo na razstavi Žabja svatba 2000, ki jo je pripravilo fotografsko društvo Grča iz Kočevja. Na ocenjevanje je svoje diapozitive poslalo 15 avtorjev iz Foto kluba Anton Azbe iz Škofje Loke in kočevskega društva Grča. Prvo nagrado za temo Žabja svatba je dobil Darko Mikulič iz Kočevja, druga je pripadla Petru Jeramu iz Škofje Loke, tretja pa ponovno članu društva Grča Stanku Lavriču. Na temo Prosto je bil najuspešnejši Jure Nastran, drugo nagrado je dobil Tomaž Lanišek, tretjo pa Darko Mikulič. Projekcija diapozitivov in podelitev nagrad bo konec julija.

NAROČNIKI NA KRKU - Prejšnjo soboto smo v okviru tradicionalnih izletov Dolenjskega lista in agencije Mana preživeli na Krku. Čeprav je bila noč od petka na soboto precej mokra, je sredi dopoldneva posijalo sonce, ki je najbolj pogumne zvalobil v vodo. Na poti domov smo si ogledali Vrtnik, v gostišču pri Grofu pa po večji preživeli še nekaj lepih trenutkov. (Foto: Majda Luzar)

Oseben pečat pohištvu

Anton Cvelbar dela notranje pohištvo za stanovanje in poslovne prostore - Dela je vedno dovolj

DOLENJE VRHPOLJE - Anton Cvelbar bi še danes lahko delal v šentjernejem podjetju Podgorje, vendar ga je avanturistična žilica gnala v lasten posel, kjer je plačan toliko, kot naredi. In naredi ogromno. Čakalna doba za njegovo notranje pohištvo je zdaj dolga dva meseca, pozimi pa "zablokira," pove mizar Anton.

Anton Cvelbar s hčerko Glorijo (Foto: M. R.)

Njegova 360 kvadratnih metrov velika mizarska delavnica je pod zemljo in je dobro zvočno ter toplotno izolirana. Vendar se delavca ne mučita z umetno svetlobo, saj so na stropu delavnice oz. na vrtu pred hišo svetlobni jaski, ki prostor s sedmimi stroji naravno osvetlujejo.

Zavidanja vredno pa je tudi načrtovanje pohišta za stanovanje ali poslovni prostor, kar lesnemu tehniku Antonu ne dela nobenih težav. "Delamo po načrtu arhitekta, še večkrat pa svetujemo. V tem primeru sem projektant jaz," razloži Anton. Njegova delavca Marko in Sandi uresničujeta njegove zamisli, čeprav je tudi on vedno blizu, če bi potrebovala pomoč. Žena Amalija pa skrbi za dveletne-

ga Toneta, štiriletno Martino in šestletno Glorijo, ureja na banki in pri računovodkinji.

O serijski proizvodnji Vrhpoljčan Anton Cvelbar ne razmišlja, ker so unikatni izdelki več kot le miza, omara ali pult. Imajo osebni pečat. Cvelbarjevi so ponosni, ker njihove stranke širijo dober glas o njih po Dolenjski, Ljubljani in celo Novi Gorici. "Vedno upoštevamo dogovorjen rok," pravi Anton. Če je nujno, je pohištvo narejeno tudi v nekaj dneh.

Da je Anton Cvelbar priden in zelo uspešen, so ugotovili tudi v Kulturnem društvu Šentjernej. Zanj je naredil petelinjo stezo za petelinje dirke ter že tri zvezde, s katero za tri kralje v Šentjernej obdario pevsko skupino. Toliko o sponzorstvu, sicer pa dobiček vlagaja v delavnico. Če bodo otroci čez dvajset let vsaj pol toliko navdušeni nad forniranimi ivericami, oplemenitenimi ploščami in masivnim lesom, ki jih tako radi mažejo z lepilom kot zdaj, se mu za nasledstvo ni bati.

M. RAPUŠ

iz slovenske lirike

PO SLOVESU

Teman oblak izza gore
privlekel se je nad polje,
nad poljem v sredi je obstal,
nebo je čez in čez obdal.
To ni oblak izza gore,
to tudi ni ravno polje,
to misel le je žalostna
na sredi srca mojega.
SIMON JENKO (1835 - 1869)

UPOKOJENKE OBISKALE STAROSTNIKE - Po dogovoru z direktorico Ivanovo smo članice upokojenskega društva Trebnje starostnikom v Domu starejših občanov pripravile Vesele pletilje, na harmoniki pa jih je spremljala Sonja Nahtigal. Tistega popoldneva so varovanci doma pozabili na vse tegobe in lica jim je obarval nasmeh. Peli so in bili zadovoljni s svojim življenjem, čeprav je bolezen mnoge priklenila na voziček. Na koncu smo se pogostili z velikim pletenim srcem, darilom Pekarne Trebnje, in kozarcem soka. (Besedilo: Ivana Lazar)

PRVI PLESNI KORAKI - Otroci iz vrtca in prvega razreda devetletne šole v Krmelju so se učili plesnih korakov s plesno šolo Urška. S plesno učiteljico Matejo so se predstavili staršem in jih povabili na plesišče ter skupaj veselo zaplesali. (Besedilo: Danijela Zupančič, foto: Berta Logar)

PRIZNANJE FANTOM Z VASI - Ob prazniku občine Škocjan so skupini ljudskih pevcev, ki si je nadela ime Fantje z vasi, podelili priznanje Zveze kulturnih društev Novo mesto za zbiranje ljudskih pesmi in ohranjanje ljudskega fantovskega petja. (Foto: B. D. G.)

France Režun

2

V osrčju Balkana

Pota in razmišljanja

Sopočani. Taborimo na jasi pod samostanom nad reko Raško. Spet so z nami ogenj, zvezdno nebo, šumenje voda in divji klici samote.

Zjutraj obiščemo samostan s cerkvijo sv. Trojice. Kot zadušnica kralja Uroša I. je bil domnevno zgrajen v 70. letih 13. stoletja. Sem so bili prineseni posmrtni ostanki Štefana Prvovencanega in tu počiva tudi njegov sin kralj Uroš I.

Leta 1689 je bil samostan porušen in cerkev brez strehe opuščena. Obnovljena je bila šele v letih 1926-1927. Cerkev je enoladijska zgradba z dodatnimi arhitektonskimi elementi. Zgrajena je po vzoru Raške šole in okrašena z romansko plastiko. V cerkvi so bogate freske, ki niso propadle niti v tristo letih ogroženosti od zunanjih vremenskih vplivov. Zaslovene so z monumentalnimi kompozicijami na velikih zidnih površinah, določenih z arhitekturo. Plastično upodobljeni liki so antično mirni, hkrati pa atletske, izpovedni in dinamični.

Po ogledu se veliko pogovarjamo z vodjem samostana. Med drugim tudi o kontrarevoluciji v Sloveniji med drugo svetovno vojno in vlogi Katoliške cerkve pri tej nesreči. Ugotavljamo, da se Pravoslavna cerkev v dogajanja med okupacijo Srbije, Makedonije, Črne Gore, Bosne... ni vmešavala, oziroma da je odklanjala vsako sodelovanje z okupatorji.

Na povratku iz Sopočanov k reki Ibar se ustavimo v Novem Pazaru. V mestu, ki je izredno razgibano tako po zunanjih podobah kot po utrupi življenja v ljudeh, je še vedno tudi veliko preteklosti. Njen odmev je predvsem pestra nacionalna in verska sestava prebivalcev. Odnosi v tem mozaiku različnosti, ki trajajo že stoletja, se zdijo bolj valovanje kot pa spopad. Dopolnjuje jih še vzdušje Orienta.

V vrvežu ulic srečujemo kot sanjski privid skrivnostne žene in dekleta v dimijah. Feredža je prozorna in samo še simbol. Lepota za njo se ne skriva in tudi tu vztrajno išče svoje uresničitve. Mesto oživljajo kavarnice, trgovci in obrtniki, prodajalci sadja in slaščičarji, čarovniki in cigani.

Z dovoljenjem hodže spemljamo tudi molitve v džamiji. V primerjavi s katoliškim ceremonialom je obred zelo podoben. Po molitvah se s hodžo tudi pogovarjamo. Največ o predstavah o Bogu. Hodža razlaga Boga kot nadnaravno silo, brez podobe in izven časa in prostora. V nadaljnjem pogovoru nam pove še, da je takoj za Bogom najpomembnejša stvar v življenju denar. Sogovornik z nasmehom pripomni, da je v nekaterih Cerkvah tudi obratno: najprej denar in šele za tem, predvsem za revne, tudi Bog.

V Kosovski Mitrovici, ob sotočju reke Ibar in Sitnice, se ustavimo predvsem zaradi nabave hrane, potem pa ob Sitnici nadaljujemo pot proti Prištini.

Ker se popoldan že nagiba proti večeru, je treba najti primeren prostor za prenočevanje. Iščemo vsaj kosček divjine in še neomadeževano vodo. Ker tega v obdelani pokrajini ni, krenemo v dolino reke Lab. Nekaj časa potujemo ob reki navzgor, vendar tega, kar iščemo, ne najdemo. Že navajeni razkošja divjine, se ne moremo sprijazniti s skoraj suho strugo reke. Vrnemo se k Sitnici in nadaljujemo pot naravnost na Kosovo polje. In nič še ne vemo, kje bomo prenočili.

Potem se spomnim na Muratovo tulbo. Do tja ni daleč in v našem programu so.

Čeprav je misel, da bi prenočevali na tem za muslimane svetem kraju, pregrešna, jo povem sopotnikom. Viktor in Tone nimata pomislekov in tako je odločitev sprejeta. Na preostanku poti do tja samo še upamo, da bomo sprejeti.

Muratovo tulbe

Kompleks z grobnico je ograjen z okrog 1,5 metra visokim zidom. Znotraj zidu je sredi zelene trate med nekaj drevesi svetišče - kapela z nekaterimi posmrtnimi ostanki sultana Murata. Zaradi pozne ure so vhodna vrata v zidu že zaprta in iz obvestil pri vhodu tudi zvezo, da smo čas za ogled spomenika že zamudili. Vseeno ne odnehamo. Zunaj ograjenega prostora je nekaj zgradb.

Pred eno od njih se v večernem hladu pogovarjajo starejši moški. Stopimo do njih in jim v pogovoru povemo naše želje. Seveda jih zanima, od kod smo, kam gremo, zakaj potujemo, kako mislimo tukaj prenočiti... Ko jim povemo, da imamo šotor in ležišče, se začne razdalje zmanjševati in možje se dogovorijo, da je treba obvestiti tulbetarja, čuvarja sultanovega groba.

Potem se srečamo s tulbetarjem, z že starejšim, toda vitkim in visokim možem, skoraj asketom. Pozdravi nas kot dostojanstvenik, hkrati pa z veliko mero naklonjenosti. S tem tudi nam pomaga, da se odpremo in tako postaja srečanje vedno bolj sproščeno. Dovolj nam, da postavimo šotor celo na tisto vabljivo zeleno trato znotraj zidu, na sama posvečena tla. Dogovorimo se za pravila bivanja. Naroči nam, naj dobro postavimo šotor in si uredimo ležišče. Pove še, da se bo vrnil in da bomo, če sprejmemo povabilo, skupaj popili kavo.

V teh okoliščinah seveda reka in ogenj odpadeta in večerja je izjemoma hladna in bolj turistična.

Po večerji se tulbetar vrne in postavi pred šotor priprave za "pravo" kuhanje kave. Ob obredu pripravljanja kave se začne med nami tudi pogovor, ki traja pozno v noč. Zame je še vedno nepozaben.

Tulbetar nam s ponosom pripoveduje, da izhaja njegova rodbina iz Buhare v Centralni Aziji in da so že stoletja čuvarji sultanovega groba. Častna služba, h kateri so vedno pripadala velika posestva, je namreč dedna in se prenaša iz roda v rod. Pravi, da ga je vsako leto počastil s svojim obiskom sam kralj Aleksander, in zameri sedanjemu kralju Titu, ker ga še ni obiskal. Zameri tudi, da so jim v novi državi vzeli veliko posestev. Nekoč je lahko imel več žena.

Potem se veliko pogovarjamo o balkanski preteklosti, o vzponih in padcih posameznih plemen in pozneje držav, o obdobju prevlade Bizantinov in za njimi Bolgarov in Makedoncev pa o vzponu Srbije do Dušana Silnega in prihoda Turkov.

Vzpni in padci!

Je tudi v plemenih in ljudstvih in pozneje v organiziranih družbah, kot so države, tako kot v Naravi, na primer v drevesu: prvotna neznanska energija, volja in hojenje, vzpon in rast, ki nekaj časa traja, potem pa začne usihati, dokler se drevo ne zruši.

Vzpni in padci so v Naravi in kot v delu narave tudi v človeški družbi pravilo. Zagledamo jih tudi v takih razsežnostih, kot so razvoj, vrh in zrušenje celih civilizacij.

So vzponi in padci ljudstev in držav tudi valovanje mnogoterosti in različnosti, ki izvirata iz samih korenin in zvestobe praukazom, lahko to valovanje v nekih obdobjih prispeva tudi k harmoniji, do sožitja med ljudstvi, k dobrim sosedskim odnosom? So morda vzponi ali padci ljudstev in držav posledica odločitev, katerih posledic tako kot posamezniki tudi množice ne morejo zagledati vnaprej in jih zato ne obvladujejo?

Je morda res že samo nevedenje tega, da ima Bajazit rezervne sile, spremenilo ves potek kosovske bitke in v verigi posledic vplivalo na potek dogajanja na Balkanu za nekaj sto let?

Razsežnosti razmerij, vzrokov in posledic so res nepregledne!

Naš gostitelj je mnenja, da je bila na Balkanu vsled tega, ker ni bilo združujoče sile oziroma močne roke, prava anarhija in da so Turki napravili samo red in vrnil v dežele mir. V nekaterih odnosih so dosegli celo sožitje. Za primer pove, da Turki kljub prepričanju, da je samo njihova vera prava, razen nekaj samovoljnih izjem niso rušili pravoslavnih cerkva in samostanov. Pove tudi, da so Srbi, Makedonci, Albanci in Turki v narodnostno mešanih naseljih živeli stoletja v dobrih sosedskih odnosih.

Zakaj danes toliko navzkrižij in sovraštva, ki spominja na skoraj že pozabljeno krvno osvetlo med črnogorski plemeni?

Ugotavljamo, da se kljub vse večjemu povezovanju in soodvisnosti sveta znova pojavljajo nacionalizmi in razraščajo šovinizem. Ne samo na Balkanu, tudi drugod. Manipulacija politikov, ideologov in vseh vrst apostolov z množicami se celo stopnjuje. Za zavajanje ljudi so uporabljena vsa sredstva, tudi množična občila. Pri tem vodje ne mislijo na dobro ljudi, ampak predvsem za uresničevanje svojih interesov.

Prva in druga svetovna vojna se na Balkanu še nista končali. Nasprotja med Srbi in Albanci, še posebej stopnjevana v prvi svetovni vojni ob umiku srbske vojske preko Albanije k morju, so znova vzplamtela. Okupatorji so navzkrižja med balkanskimi narodi med drugo svetovno vojno še poglobili.

DON PIERINO GELMINI

“Če si v temi, ne preklinjaj teme. Poišči luč.”

Don Pierino Gelmini, 75-letni italijanski duhovnik, je bil neustavljiv. Potem ko je za svoje delo z mladimi zasvojenecem prejel Častni znak svobode RS, se srečal s predsednikom države in predsednikom vlade, imel tiskovno konferenco, blagoslovil in odprl novo skupnost za odvisnike v Vremah pri Divači in bil v mislih že na otvoritvi na Razborju, vmes pa več ur odgovarjal na vprašanja novinarjev, še vedno ni kazal utrujenosti. Poln življenja je. V mnogih, preminih stikih z ljudmi ne izgublja koncentracije. Močan stisk roke, pogled, ki najde sogovornikov pogled, izbrane besede, ki jih spremljajo kretnje, ki se spreminjajo v nevsipljive dotike. Zna z ljudmi. Človeku se ob srečanju z njim zazdi, da je prišel k staremu znanцу. Le njegovi varnostniki, nekdanji odvisniki, ki so se odvajali zasvojenosti v Don Pierinovi skupnosti, dajejo vedeti, da sogovornik ni človek iz sosednje ulice. Četudi ima na tisoče prijateljev, četudi je povsod dobrodošel, potrebuje varnostnike. Med prepovedalci in razpečevalci pa ni dobro zapisan. Od drog namreč uspešno odvajja tiste, ki so bili še pred meseci zanje pripravljeni dati zadnji denar. Na vprašanje, kako to, da v njegovih skupnostih mladi, ki so že tolikokrat brez uspeha poskušali premagati odvisnost, vendarle uspejo najti pot iz omame, odgovarja:

“Ne ukvarjamo se z odvisnostjo, ampak s človekom. Vsakemu je mogoče pomagati. Njegove napake iz preteklosti pač poskušamo razumeti. Kajti ni človeka, ki bi bil brez njih. Zato mladim ne zdravimo. Učimo jih odkriti samega sebe, najti nove vrednote, nove navade in ravnotežje, ki ga prej ni bilo. Učimo jih spoštovati, ljubiti, zaupati. Učimo jih živeti. S preteklostjo, vendar za prihodnost.”

Don Pierino Gelmini je po vsem svetu ustanovil 230 skupnosti Srečanje. Zadnje v Razborju nad Sevnico. To je že četrta Don Pierinova skupnost v Sloveniji: Kostanjevica, Čadrg, Vreme, Razbor. Štiri priložnosti za tiste, ki jo iščejo. V programu Skupnost Srečanje je bilo do sedaj vključenih več kot 300 slovenskih fantov. Program odvajanja jih je zaključilo 39. Mati enega od teh mladih, ki so uspešno opravili “slo življenja”, kakor imenujejo Skupnost Srečanje, je Don Pierino spremljala ves čas obiska v Sloveniji. Pravi, da je po treh letih dobila nazaj čisto drugačnega sina. Zrelega, odgovornega, rešenega odvisnosti. Da je dobila toliko, da zdaj čuti dolžnost pomagati skupnosti po svojih močeh. O Don Pierinu govori s spoštovanjem in odkritim navdušenjem. Zanj je ta človek odresitelj. In ne le zanj. Neverjetno je, kako ta petinšestdesetletni duhovnik vpliva na množice in posameznike v stiski. Pravi, da se zaveda svoje karizme, svojega daru.

“Nekoč mi je rekel eden izmed mojih varovancev, da je, ko je videl moje fotografijo, začutil, da je v meni odgovor na njegovo veliko stisko. Veste, ljudje se počutijo osamljene, zapuščene. Obupno iščejo koga, ki bi naplnil to bolečo praznino. Mene so izbrali tisti, ki so v duši najbolj ranjeni. Da jim lahko pomagam, je velik dar. Odkril sem ga v sebi, zato ga moram posredovati drugim.”

Skoraj štirideset let je od takrat, ko je na trgu Navona srečal Alfreda, odvisnika, ki ga je prosil za pomoč. Ko je fant zavrnil denar in zdravljenje, ga je Don Pierino vzel k sebi domov, ne da bi poznal razsežnosti zasvojenosti. Od takrat je s svojimi programi pomagal že več kot 300.000 ljudem, da so se spet našli in zaživel življenje brez odvisnosti. O tem, koliko je takih, ki jim ni uspelo, mu je težko govoriti. Pove, da program ni lahak in zahte-

va od mladega človeka zelo veliko notranje moči. Mnogi pridejo na razgovore, vendar se ne vključijo v skupnost. Mnogi obupajo med programom. Četrtna ozdravljenih odvisnikov kasneje v življenju spet zaide na stara pota.

Ne jezim se, le tiho trpim. Trpim, ko srečam koga, ki pomoč odklanja, pa bi jo tako zelo potreboval. A odločitev za življenje ali proti njemu je izključno njegova. Če se odloči za življenje, mu pri tem skušam pomagati. Če izbere drogo, sem nemočen. Trpim in zaupam času in Bogu.

Govori o svoji neomajni veri. Veri v dobro, pravičnino. Tudi o veri v Boga. A od svojih varovancev, pravi, ne zahteva religioznosti, verovanja. Ob nedeljah sicer lahko obiskujejo mašo, vendar le, če to želijo. Tudi pri duhovnih vajah ne berejo odlomkov iz svetega pisma, pač pa poezijo in filozofske spise. Tako tudi sprejem v skupnosti ni odvisen od verske pripadnosti, pač pa od odločenosti posameznika, da je treba življenju dati še eno priložnost.

“Predvsem jim poskušamo pomagati, razumeti, da sreča ne izvira iz ene same stvari. Do sedaj so bili prepričani, da se skriva v drogi. Tu je gotovo ni. A tudi samo v ljubezni ne, v delu, v veri, v nobeni izmed posameznih stvari. Kakor je celota sestavljena iz posameznih delov, tako je tudi sreča stekana iz majhnih delov velikega mozaika dogodkov in srečevanj nekega življenja. Zato se ne kaže v podobi nečesa velikega in evforičnega, pač pa v malih drobnih radostih, ki jih prinaša sleherni dan.”

Danes so Don Pierinove skupnosti znani in priznani programi pomoči potopljenim v odvisnost. A prav dobro se še spominja časov, ko je s prvimi petimi fanti stanoval v Dolini čarovnic v nekem starem, porušnem mlinu in zanje in z njimi iskal pot iz zasvojenosti. V neznosnih pogojih za bivanje, v pomanjkanju hrane in denarja, pospremljenem z odklonilnim odnosom okolja. Pravi, da je danes lažje. Le okolje je še vedno malce nezaupljivo in prestrašeno, ko se na novo ustanavlja komuna. Kasneje ne več.

“Veste, strah je med ljudmi vedno prisoten. Ne le, ko se blizu njihovega domovanja ustanavlja komuna, tudi takrat, ko je to dom za upokojece, zavod za duševno prizadete. Vse drugačno nas spominja, da življenje ni popolno. Da je nepredvidljivo in minljivo. Toda kakorkoli že, ko ljudje vidijo, da so med njimi mladi, ki z vso človeško močjo in prizadevnostjo poskušajo začeti znova, jim stopijo naproti. Razdalje ni več. In strahu tudi ne.”

Program odvajanja v Don Pierinovi Skupnosti Srečanje traja tri leta, do tretjega božiča. Takrat Don Pierino tiste, ki so v sebi uspeli premagati zasvojenost, povabi na kosilo in jim zaželi srečno pot v novo življenje.

“Rečem jim, naj se kdaj ogledajo v zvezdno nebo in poiščejo najsvetlejšo zvezdo. Tudi sam gledam vanjo. Svetloba in upanje nas bosta povezala v trenutkih veselja nad novim začetkom, pa tudi v trenutkih brezupa in nemoči.”

DAMJANA KROŠELJ

INTERVJU Z BORUTOM PAHORJEM

Za socialno demokracijo evropskega tipa

Združena lista socialnih demokratov (ZLS) je parlamentarna stranka, ki ji je “prava” opozicija ves čas osporavala opozicijski status, LDS, dolgoletna najmočnejša vladna stranka, pa je od nje vseskozi potihoma pričakovala, da bo vladne, se pravi njene odločitve in ravnanje, podpirala. Tako je v zadnjih letih tudi bilo. A po glasovanju o zaupnici Drnovškovi vladi je vse drugače. ZLS ni glasovala za zaupnico in s tem v veliki meri prispevala k politični krizi, hkrati pa s pobudo za spremembo ustave, ki so jo podprle tudi LDS, združena SLS in DeSUS, tudi k njeni rešitvi. Vsekakor je ZLS stranka, ki ji tudi politični nasprotniki ne morejo očitati nenačelnosti in verolomnosti ne političnega akrobatstva, sprenevedanja in zadrnosti. K taki podobi in ravnanju stranke je veliko pripomogel njen predsednik Borut Pahor.

• Zakaj vaša stranka nazadnje ni podprla Drnovškove vlade?

“Združena lista je v 8 letih trikrat podprla predsednika vlade dr. Drnovška; nazadnje celo takrat, ko mi v vladi sploh nismo sodelovali, in je potem za svojega koalicijskega partnerja izbral Slovensko ljudsko stranko. Kljub temu smo tri leta vladno iz opozicije bolj ali manj podpirali. Šele ko smo lani na mariborski konferenci ocenili, da se poglablja spor med glavnima vladnima strankama LDS in SLS, da zaradi strankarskih interesov nista pripravljene usklajevati stališč in delati kompromisov za skupno dobro, smo sklenili, da ne bomo na svoja pleča prevzeli vladne krize, ampak da je odgovornost za to v celoti na vladnih strankah.

V zadnji noveletni poslanici sem pozval vladni stranki, naj zgledita razlike, posebno ko gre za strateška vprašanja, in pripeljeta mandat do konca. To se ni zgodilo. SLS je napovedala odhod iz vladne koalicije, predsednik Drnovšek je dal pobudo za glasovanje o zaupnici, mi pa smo ocenili, da naša podpora ne bi imela dolgoročnejšega pomena, ampak bi samo podaljšala krizo, zato smo se odločili, da vlade ne podpremo.

Zanimivo pa je, da toliko ljudi sprašuje, zakaj opozicijska stranka ni podprla vlade. Od kod ta nenavadna misel, da bi morala opozicijska stranka podpirati vlado, na katere ravnanje nima vpliva? Najbrž bi bilo čudno, če bi kdo dajal denar, ne bi pa mogel vplivati na to, kam bodo ta denar investirali. Pa naša stranka glede tega do lani ni bila preveč občutljiva. Ko pa se je začel spor med glavnima vladnima strankama poglabljati in je vlada začela alabo delati, smo rekli, da tega pač ne mislimo podpirati.

• Ali je k temu pripomogla tudi Drnovškova odločitev za večinski volilni sistem, za katerega si tako prizadeva SDS oziroma Janez Janša?

“Res, odločitev liberalne demokracije oziroma dr. Drnovška za večinski volilni sistem ni bila po naši meri. Premier je celo pred kamerami vabil predsednika SDS Janšo, naj podpre njegovo vlado, sam pa je bil za to ceno pripravljen podpreti večinski volilni sistem. Namesto da bi se obrnil na nas s prošnjo za podporo proporcionalnemu ali kombiniranemu sistemu, se je raje odločil za socialdemokrate in večinski volilni sistem. Tako res nismo imeli nobenega razloga, da bi glasovali drugače, kot nam je narekovala zdrava pamet.

Naša stranka ni imela namena podpreti katerekoli prehodne vlade, bili smo pobudniki za predčasne volitve, žal sta potem poslanki Okretičeva in Dobrajčeva ravnali tako, kot sta, in omogočili izvolitev sedanje vlade. Mi za prehodno vlado nismo bili zato, ker smo menili, da razen zasedanja oblasti in položajev ne more nič narediti, in to se sedaj tudi potrjuje.

Mislim, da je Združena lista ravnala v tem mandatu zelo načelno in po jasni liniji: delati za skupno dobro, podrediti, ko gre za najpomembnejša vprašanja, interese stranke interesom države. Je pa težko, če se velike stranke ne držijo teh načel in so pripravljene svojo politiko v drugem delu svojega mandata podpreti predvsem nastopu na naslednjih volitvah.”

• Zmagaj Jelinčič, vodja Slovenske nacionalne stranke, vam je očital, da ste s svojim ravnanjem in zadržanjem v bistvu omogočili Bajukovo vlado.

“Mi Bajukove vlade nismo nikoli podprli niti je ne omogočili. Kolega Jelinčič je jezen na nas zaradi javnega glasovanja. Javno glasovanje smo predlagali – sprejeli so ga vsi razen enega poslanca – zato, ker se nam je zdelo prav, da se ve, kdo podpira vlado in kdo ne. Sicer pa je dr. Bajuk tudi na tajnem glasovanju dobil 46 glasov. Takrat so na veliko špekulirali, ali ni Združena lista dala te glasove. Čeprav sem te očitke odločno zavrnil, so se pojavljali kar naprej. To me je prizadelo, nekdo mi je celo očital, da govorim eno, tajno pa delam drugo. Zato smo predlagali javno glasovanje, da se ve, kdo pije in kdo plača. Danes sem zadovoljen, da smo to storili, in to ne glede na rezultat, ki bi bil po moje na tajnem glasovanju erak, le da bi potem imeli še kup sumničelj, ki bi v glavnem letela na našo stran.”

• Vlado imamo in kaj zdaj?

“No, vlado res imamo. Zdi se, da je eden najpomembnejših sklepov te vlade sklep, ki sem mu na nek način botroval tudi jaz, ker sem vztrajal, da se vlada opredeli do tega vprašanja, to je sklep, da imamo neveljavni volilni sistem. Z ministrom Jerovškom sva vodila dvodnevno diskusijo v ustavni komisiji in kasneje v parlamentu o tem, ali Slovenija ima veljavni volilni sistem ali ga nima. Jerovšek je vztrajal pri tem, da ga nima, jaz pa, da ga ima. Pozval sem ga, naj se o tem opredeli vlada, in ta se je. To pa je prineslo daljnosežne posledice v slovenski politiki, med njimi tudi to, da se je združena Slovenska ljudska stranka morda tudi na osnovi tega sklepa vlade odločila, da podpre predlog skupine 28 poslancev, katerega prva pobudnica je ZLS, za popravke proporcionalnega volilnega sistema. Če bo združena SLS vzdržala pri svoji odločitvi, potem bo Slovenija spremenila ustavo in popravila proporcionalni volilni sistem, a ostala pri tem sistemu, ki ne favorizira samo dveh blokov, ampak dopušča večjo politično barvitost, in to štejem tudi kot velik naš uspeh. Zaradi te odločitve poteka tudi neformalna vladna kriza. Veliko se špekulira o možnosti, da bi bila odločitev o tem v torek, 25. julija (pogovor je potekal v četrtek, 20. julija, op. p.), povezana celo z glasovanjem o zaupnici vladi. Vsekakor drži, da se Slovenija odloča o zelo usodni stvari in jaz držim pesti in delam po svojih močeh vse, da bi dvotretjinska večina v parlamentu ustavne spremembe tudi sprejela.

Treba je poudariti, da je, če bo sprejeta, odločitev o spremembi ustave povsem skladna s pravnim redom. Skupina ustavnih strokovnjakov je po odločbi ustavnega sodišča dala jasno vedeti, da ima Državni zbor dve možnosti: da uzakoni dvokrožni večinski sistem ali da spremeni ustavo. Prva možnost štirikrat ni dobila potrebne večine, in zdelo se je, da je ne bo dobila tudi druga možnost; tako je bilo vse do trenutka, ko smo pravilno ocenili, da je morda zadnja možnost, da se še enkrat ponudi roka vsem, ki bi želeli vplivati na to spremembo. Dr. Zagožen je to sprejel in prišlo je do pogodbe med

štirimi strankami, ki omogoča dvotretjinsko večino.”

• Jeseni bodo torej volitve. Kaj pričakujete od njih?

“Če bo Državni zbor sprejel spremembo ustave, se bomo jeseni na volitvah odločali prevsem o slovenski prihodnosti, o konceptu razvoja, o socialnih in gospodarskih reformah in bomo v skladu s koncepti, ki jih bodo stranke ponudile, izbrali novo vlado. Mislim, da bi bila prava katastrofa, če bi politično jesen v celoti namenili diskusiji o legalnosti ali legitimnosti volilnega sistema. To bi vodilo v majhne politične krize. Po moje si Slovenija tega ne zasluži. Odločitev, ki ji je Združena lista pomembno botrovala – predlog za spremembo ustave in popravke volilnega sistema smo vložili 26. januarja letos – je bila ena odločilnih potez naše stranke v tem obdobju.”

• Ankete javnega mnenja kažejo, da se priljubljenost vaše stranke med volivci povečuje. Čemu to prispeva?

“Mi vemo, kaj delamo in kaj hočemo. Kljub relativni majhnosti stranke ta hip uspevamo. V teh treh, štirih letih smo pokazali, da se da s politično kulturo doseči večji posluš in zanimanje sogovornikov in s tem tudi možnost za kompromise, kar je zelo pomembno. Dokazali smo, da nismo neka radikalna stranka, da iščemo pametne rešitve, ki so pomembne za usodo te države. To je tudi prispevalo k temu, da se je priljubljenost naše stranke močno povečala. Naše delo in naša drža v vseh teh letih sta se izplačala. Mislim, da ljudje gledajo Združeno listo na nov način. Če so še taki, ki imajo do te stranke predsodke, predvsem zaradi stvari, ki so se nekoč dogajale, naj vedo, da gre za novo generacijo ljudi in za drugačno politiko. To je nova socialdemokratska stranka evropskega tipa, ki želi Slovenijo uvrstiti kot demokratično, gospodarsko razvito in socialno stabilno državo.

Najbolj množično v stranko vstopajo mladi izobraženi ljudje, ki ne iščejo v tej stranki priložnosti za hitro povzpetje, ampak jo vidijo kot stranko, ki dela za splošno dobro. Mladi ljudje se zavedajo dejstva, da bomo jutri v Evropski uniji, da se bo glavna politika delala v Bruslju in da mora Slovenija, če želi, da bodo te odločitve tudi zanje ugodne, vplivati v Bruslju, to pa najlažje naredi preko velikih evropskih političnih družin. Združena lista socialnih demokratov je članica evropskih socialnih demokratov, je edina slovenska stranka v tem največjem evropskem političnem taboru. Naša dolgoročna naloga je, da na Slovenskem vzpostavimo prostor socialne demokracije evropskega tipa.”

• Na kakšna zavezništva pri tem računate? Hočete na vsak način sodelovati v bodoči vladi?

“To je aktualno vprašanje. Ta hip ni mogoče reči, da se obeta med širše politično zavezništvo med levosredinskimi strankami, kar obžalujem. Za sedaj kaže, da se bomo na volitvah vsi pomerili pod svojo zastavo. Vprašanje je, ali bo koalicija Slovenija, če bo preživela te zanje surove dni, na volitvah

nastopila skupaj ali ne. Če bo, bi se mi zdelo partnerstvo oziroma zavezništvo leve sredine usodnejše kot v primeru, da ti dve stranki ne bi nastopili skupaj. Skratka: Združena lista je pripravljena tako na to, da nastopi na volitvah samostojno, kot na to, da nastopi v zavezništvo. Mi smo na zavezništvo pripravljeni, če pa do njega ne bo prišlo, bomo pač nastopili samostojno.

Zavzemamo se predvsem za sodelovanje z LDS, vendar ne vztrajamo le pri tem. Kaže, da se je LDS odločila, da bo po volitvah izbrala partnerje. Jaz pa mislim tako: tisti volivci, ki želijo imeti po volitvah levosredinsko vlado, morajo podpreti Združeno listo, ker je to najbolj trden obet, da bo do take vladne koalicije tudi prišlo.

Vsekakor smo pripravljeni prevzeti odgovornost za sodelovanje v vladi, ni pa to naš edini politični cilj. Sodelovanje v vladi ima smisel, če s partnerji lahko oblikujemo politiko, ki ji ne gre samo za oblast, ampak želi tudi nekaj dobrega narediti. Kriterij za odločitev o koalicijskem zavezništvu ne bo oblast za vsako ceno, ampak sposobnost oblikovanja programa, v katerem se bomo videli in bomo lahko vplivali na njegovo uresničevanje.”

• Kaj pa partnerstvo z združeno SLS?

“Ne izključujem te možnosti.”

• Nedavna slovesnost v spomin na po volitvi pobite domobrnce v Kočevskem Rogu oziroma govor Justina Stanovnika, v katerem je dejal, da je bil NOB prevara, je močno razburil slovensko javnost. Kakšno je vaše stališče do tega?

“Skrajni čas je, da pustimo preteklost zgodovini in da se politika iz nje umakne. Ne zato, da bi jo zatajili, ne zato, da bi jo spreminjali, ampak zato, da je ne bi zlorabljali za dnevno politiko. Mlajše generacije moramo obvarovati tega konflikta. K temu pa je dolžna kaj prispevati tudi vlada. Ni bilo potrebno na Rogu asistirati močno nestrpnim stališčem. Seveda Bajuk, Janša, Peterle ne morejo vnaprej vedeti, kaj bo Justin Stanovnik govoril; problem pa je, da se potem ne distancirajo od izjave, da je bil NOB prevara. Na slovesnosti, na kateri so predsednik vlade in visoki državni funkcionarji, nekdo izjavi, da je NOB prevara in potem nihče o tem nič ne reče! Tudi ko je dr. Bajuk v parlamentu odgovarjal na moje poslansko vprašanje, je bil premalo jase. Če ne prej, je imel takrat priložnost izreči, da NOB ni bil prevara. So bile stvari, ki so nesprejemljive, posebno povojni pojbi, a da je bil NOB prevara, to je pa preveč!”

Tako se pri nas vse začne politizirati. Na primer poseganje v program proslave ob dnevu državnosti. Mogoče v kakšnih drugih okoliščinah umik neke pesmi iz programa ne bi bil problem. Če pa se to zgodi s pesmijo Domovina je svobodna teden dni po Rogu, se postavlja vprašanje, ali ni tej odločitvi botroval neki ideološki, ne pa režiserski pristop. Ljudje začnejo dvomiti v verodostojnost proslave, ki bi morala izražati čustva vseh.”

ANDREJ BARTELI

KO LJUBEZEN LAJŠA BOLEZEN

Ubijalka mišic ni vzela družinske toplote

Nejc je skromen, prijazen in tih 10-leten fant, ki svojo mamo vsako jutro vpraša, kako je spala, in ji potem zaželi, da bi dobro vozila. Za nič na svetu je ne bi rad izgubil. Kadar jo vpraša, zakaj ni zdrav, mu mama Danica odgovori, da bi, če bi le bilo možno, z njim zamenjala noge, on pa ji odgovori: "Ne, mami, to pa ne. Raje vidim, da jaz ne morem hoditi kot ti. Kdo bi pa potem skrbel za nas?" Nejc Župan ima težjo obliko mišične distrofije, bolezni, ki ubija njegove mišice.

Saj ne da Nejc ne bi imel nikogar, ki bi skrbel zanj, saj ima brata in očeta, ki vsak po svoje skrbita, da mu je čim udobneje. Oči Jože ga vozi v šolo in domov, brat Blaž pa je sploh njegova desna roka. Prav on ga je naučil uporabljati računalnik, za katerim preživi največ časa. Veliko več aktivnosti Nejc niti ne zmore, saj se kmalu utruji in ga noge ne morejo držati pokonci. Vendar je tudi vztrajen in noče po nepotrebnem obremenjevati mame. Čeprav ga vedno prosi, naj jo pokliče, pa naj bo to sredi noči ali med kuhanjem kosila, se raje potruji sam ali pa jo vpraša: "Pa res ne boš nič huda, mami?" In nikoli ni huda nanj, pa tudi sicer mu ne postavlja nedosegljivih ciljev.

Pri devetih mesecih so pri dojenčku Nejc ugotovili, da ima težjo obliko bolezni, ki z leti onesposoblja mišice. Mama Danica pravi, da je na otroškem oddelku - tam je bila medicinska sestra, zdaj pa dela v sterilizaciji - ob pogledu na podobne male bolnike mislila, da bi sama v podobnem položaju raje dala otroka stran od sebe. Zda na to možnost ne pomisli niti v najhujših sanjah. "Se raje ga imam, kot če bi bil zdrav." Na žalost pa jih zdravniški opozarjajo, da bo morda treba kasneje razmisliti o šolanju v Kamniku, kjer se izobražujejo tudi drugi invalidni otroci.

Čeprav Vrhpoljčan Nejc Župan ni posebno zgovoren, ga imajo otroci zelo radi. Mama pravi, da se je najprej zelo bala reakcije otrok v prvem razredu, na koncu pa je jokala od sreče. Šolski v šentjernejški osnovni šoli so ga namreč zelo lepo sprejeli, mu med odmori menjavali zvezke, pospravljali potrebščine in ga vodili po stopnicah, učiteljica Nada pa je pokazala veliko potrebnosti in materinske toplote. Nikoli ji ni bilo težko niti drobne Nejc po stopnicah, čeprav jo je verjetno vedno boječe vprašal: "Boš lahko?" In samo zaradi dolgih sprehodov, ki so prvošolčka Nejc zelo utrudili, je predlagala transportni voziček. To je bila prva želja Županovih po pripomočku, ki bi njihovem Nejc olajšal življenje. Novomeška birokracija je kljub napotnici ugotovila, da do tega niso upravičeni, vendar je po opozorilu Danice, naj vendar preberejo fantovo diagnozo o stopnji invalidnosti, zdravnica na zavodu za zdravstveno zavarova-

nje popravila napako. S športom se simpatični Nejc ne ukvarja prav veliko. Čeprav ima tricikel s pomožnimi kolesi, ga namreč bolj pritegnejo grozljivke in računalniške igrice. Skupaj z angleškimi risankami brez podnapisov je to ustvarilo temelje njegove angleščine. Petega razreda se mu torej ni treba bati, čeprav bo seveda treba najprej v četrtega. Za Nejc ni šola noben trd oreh, malo ga moti le zgodno vstajanje. Obožuje poštevanko in matematiko, med telovadbo pa se sprehaja - dokler zmore, peš, potem pa z vozičkom. Spre-

Simpatični Nejc obožuje grozljivke (Foto: M. R.)

ljevalcev mu ne manjka. Na šoli prav vsi do njega gojijo tiho, a globoko spoštovanje.

Včasih se vpraša, kdaj bo moral za vedno v voziček. Ta bo moral imeti motorni pogon, ker ga sicer njegovo krhko, lahko in bolno telesce ne bo moglo premikati. Morda bo bolezen nehala napredovati, upa mamica. Pa tudi sicer je še toliko avanturističnih želja, od skoka s padalom dalje. Sicer pa je Nejc skromen, ker se mu zapravljanje denarja zdi brez smisla. "V trgovini si nikoli ne zaželi nobene igrice, pa bi mu jo rada kupila," pove Danica in doda, da ga prevzamejo le računalniške igrice, ki jih tudi dobi.

Delček otroških sanj so Nejc izpolnili v društvu Distrofika, s katerim se skupaj z mamo in bratom te dni odpravljata na dvotedenski oddih v Izolo. Dopoldne bo sicer moral opraviti terapijo, vendar Nejc, ki je raje v senci kot na soncu, to niti ne bo prehud. In tudi nikoli mu ni. Ker ima čudovita starša, ki govorita o njegovi bolezni, ga bodrita in sta vedno tam, kadar ju potrebuje. Manjka jim zdravja, ljubezni pa nikakor ne.

MOJCA RAPUŠ

Oče Jože, mama Danica in Nejc (Foto: M. R.)

Del udeležencev slikarske kolonije (Foto: S. Mirtič)

Slikarje je očaral grad

Več kot 20 slikarjev na že tretji koloniji prijateljev - Največ upodobitev žužemberskega gradu

STAVČA VAS PRI DVORU - V tej suhokranjski vasi ob reki Krki so se pred tremi leti zbrali prijatelji pedagoginje Malči Klemen in v njeni rojstni hiši spravili na svet kolonijo prijateljev. Letošnja je tako že tretja po vrsti, ki je v ta konec Dolenjske privabila več kot 20 slikarjev, predvsem umetnikov samoukov ter dva akademska slikarja. Med njimi je bilo največ slikarjev iz Društva likovnikov Ferda Vesela iz Šentvida pri Stični, ki so se po besedah predsednice Antonije Novak z veseljem odzvali povabilu.

"Tu v Žužemberku in po vsej dolini reke Krke je veliko lepih motivov, ki pritegnejo marsikatero slikarja. Večino je letos pritegnila podoba žužemberskega gradu, ki je bil upodobljen na vrsto načinov od čisto realističnega in impresionističnega do fantazijskega," je povedala Novakova in z velikim zadovoljstvom dodala, da je v njihovem društvu kar ne-

kaj članov iz Žužemberka in okolice. Med njimi je tudi Martin Sušteršič, likovni pedagog iz Žužemberka in umetniški vodja kolonije. "Slikarji napredujejo od slike do slike, slike so kvalitetne, večina med njimi je v oljni tehniki," je povedal pedagog Martin, ki je za risanje navdušil številne učence, tudi udeležence kolonije. Martin Sušteršič je pohvalil TD Suha krajina, ki je podprla kolonijo prijateljev in omogočila razstavo v žužemberskem gradu ob njegovi tišočletnici. Levji delež pri organizaciji teh kolonij pa ima gotovo Malči Klemen, ki je prijateljska vez med slikarji v koloniji prijateljev.

O vrednosti kolonije pričajo dela, ki so jih v Žužemberku pustili slikarji iz Trsta, Šentvida pri Stični, Ivančne Gorice, Ptuja, Ljubljane, Dvora, Žužemberka in Novega Sada, pa tudi pohvalne besede, ki so jo v knjigo vtisov zapisali številni obiskovalci.

SLAVKO MIRTIČ

Nagrada emmy za Brežičana

33-letni Igor Mitrovič iz Brežic je za dosežke na področju animiranega filma prejel emmyja

Vsako leto v Ameriki podeljujejo za dosežke televizijskih produkcij prestižne nagrade emmy, ki je za to področje to, kar je oskar za filmske dosežke. Za obdobje 1998/99 je enega od emmyjev prejel Igor Mitrovič, ki že deset let živi in dela v New Yorku, po rodu pa je doma iz Brežic.

V rojstnem mestu ob sotočju Krke in Save je Igor obiskoval osemletko in že takrat se je navduševal za risanje. Ko je v Ljubljani obiskoval strojno srednjo tehnično šolo, se je navdušil še za risanje in animirani filmi nasploh, zato je po

filmske izreze in je zelo iskan za to delo. Med drugim je po svoje animiral znanega spidermana za reklamo za igrače. Naročniki so bili tako navdušeni, da so animacijo uporabljali za napoved serije o spidermanu. A mišičasti super heroji so Igorju postali tako zopni, da je to delo prepustil drugim.

Bolj mu je ljub znani pink panter, ki ga je predelal za potrebe podjetja, ki izdeluje rozasto stekleno volno in je za svojo maskoto odkupilo to figuro. Priljubljenemu panterju je podaljšal noge, skrajšal trup, drugače zvil rep in mu nekoliko spremenil glavo. Naročniki so bili navdušeni, Igor pa je tako prišel do novih idej pri preoblikovanju figur, kar mu je prineslo tudi prestižno nagrado. Emmyja je dobil za napovedni spot oddaje Rosie O'Donnell show. Figuro Rosie O'Donnell znanega avtorja iz leta 1995 je preoblikoval po svoje. Zamenjal ji je obleko, spremenil glavo in druge dele telesa prilagodil novi podobi. Originalnost je navdušila žirijo in Igor se je znašel med nominiranci za nagrado.

Igor Mitrovič dela kot svobodnjak. V glavi ima še veliko načrtov. S prijateljem iz Zagreba se je lotil projekta Bad Blue Boys. Ime je povzel po navijačih zagrebskega Dinama. Gre za originalne like priseljencev v New Yorku. Zameisl bo uresničil v filmu, stripu in na internetu. Brežičan se v prostem času ukvarja tudi z magijo. V zadnjih dveh letih je zanj prejel devet nagrad. Sicer pa se ob delu še najbolj sprosti, ko prime v roke kitaro.

M. VESEL

NAŠEL BOMBO

BREŽICE - Občan iz okolice Brežic je 24. julija popoldne na policijsko postajo Brežice pripeljal eksplozivno telo, katero je našel v koritu Save pri naselju Skopice. Pirotehnik je ugotovil, da gre za 50-kilogramsko avio bombo ruske izdelave, brez vžigalnika, izdelano pred drugo svetovno vojno. Poskrbel je tudi za ustrezno uničenje.

Zmaga za lepše življenje

Mirko Dragičević je z močno voljo opustil kajenje - Kadir več kot 30 let, na zadnje prek 60 cigaret dnevno

NOVO MESTO - Novomešan Mirko Dragičević je človek močne volje in odločnosti. To je sicer že mnogokrat dokazal drugim pri svojem delu v novomeškem Revolu, nedavno pa tudi sebi. Po 30 letih življenja s cigareto in nekaj letni pripravi je tej razvadi dokončno rekel: "Ne!"

"Vsa ta dolga leta sem pokadil več kot 50 cigaret na dan, zadnjih 10 let celo 60 in več, včasih pa me je tako zaneslo, da sem prišel že do 100 cigaret dnevno. Moje kajenje je bilo izredno moteče za mojo družino, pa tudi za sodelavce," je o svoji zdravju škodljivi razvadi pripovedoval Mirko. Vsi skupaj so nekako prispevali, da je Mirko o prenehanju vse bolj razmišljal, velik vpliv pa je imela tudi Revizova zdravnica dr. Ljiljana Slejko, ki veliko truda namenja prav temu, da bi zaposleni spoznali škodljivost kajenja in ga tudi opustili. Pika na i pa je za Mirka bilo obvestilo o mednarodni akciji "Opusti kajenje in zmagaj!" h kateri je takoj pristopil.

To veliko odločitev je sprejel skoraj na svoj rojstni dan. 13. aprila je namreč praznoval Abrahama, pet dni kasneje pa je prenehal kaditi, in tako veliko podaril sebi, svojim najbližjim in sodelavcem. Pri tem pravi, da od trenutka, ko je pokadil zadnjo cigareto, ni imel kakšne večje krize. Celu nasprotno, bolj miren je kot prej, njegovo počutje je vsestransko boljše, le jeziček na

Mirko Dragičević

tehtnici, je pokazal kakšen kilogram več. "Kajenje me prav nič ne mika in ne moti me če, kadijo drugi. Opustitev kajenja je prinesla kar nekaj dobrih stvari: zmanjšal sem število kav od 10 ali 15 na tri, tudi manj alkoholnih pijač popijem, sicer pa jih doma tako ali tako nikoli ne pijem. Menim, da alkohol in kava pri kadilcih le spodbujata kajenje," je povedal Novomešan. Poleg vsega naštetega je za neljub razvado v vseh teh letih zapravljal zajeten kupček denarja, po njegovih izračunih se številka giblje okoli 14 milijonov tolarjev.

Mirko Dragičević je sebi storil veliko uslugo, nanj pa so več kot upravičeno ponosni tudi vsi njegovi, med njimi 24-letni sin Oliver, ki v Ameriki pripravlja doktorat iz matematike, in hči Nina, ki je nedavno zaključila prvi letnik novomeškega gimnazija.

M. Ž.

TABOR SKAVTOV V STAREM TRGU OB KOLPI - Skavti čete polhov oz. izvidnikov in vodnic stega Novega mesta 1 smo se v petek, 23. junija, odpravili na petdnevni tabor. Župnik iz Starega trga ob Kolpi nas je gostoljubno sprejel in nam dovolil, da smo se utaborili na župnijskem dvorišču. Čeprav nam je ponagajalo tudi vreme, smo se kopali v Kolpi. Čez dan smo imeli razne kvize in igre, opravljali smo večino in pripravljali hrano, ponoči pazili na ogenj, v nedeljo pa smo sodelovali pri sv. maši. Na taboru so bili z nami voditelji. Vsak dan se je začel in končal z dvigom oz. spustom skavtske in slovenske zastave. V petih dneh smo se med sabo še bolj spoznali, saj ena ura na teden, ko imamo srečanja, za to ni dovolj. (Besedilo: Mateja Jakše)

ZA DIALIZNI SKLAD

V času od 3. maja do 15. julija so v sklad Dializa 2000 prispevali naslednji darovalci (od 100.000 do 200.000 tolarjev): Eventus, d.o.o., Novo mesto; Jože Plantan, Metka Zupančič; od 10 do 30 tisoč: Janko Aldo, sosedje namesto cvetja za Pirnar, Borut Škerlj, Novo mesto, Dragič Durjava, Jože Luzar, sosedje namesto cvetja J. Urbanč, Miran Zupančič, družina Knapič, Armed, d.o.o., Črnomelj, Mira Erolav, PBS 16/5, PBS 8/5; Jože Prhne, Dubravka Žunič; do 5.000 tolarjev so darovali: Irena Šobar, HK Metlika, Marjetka Kralj in Nada Soldat. Do sedaj je zbranih 20.176.369 tolarjev. Vsem darovalcem hvala.

DESERT FOX USPEŠEN V PORTOROŽU - Semiška glasbena skupina Desert Fox, v kateri igrajo Bojan Macele in Miran Jelenič (kitara), Gregor Malnarič (bas), Tadej Macele (bobni) in Sergej Čas (vokal), se je uspešno predstavila na portoroškem festivalu Melodije morja in sonca 2000-nova scena. Skladba Ko valovi šumijo je bila namreč po njihovem zatrevanju odlično sprejeta, izšla pa je tudi na zgoščenki Melodij morja in sonca. Sicer pa fantje, ki si želijo izdati lastno zgoščenko, posneti videospot in čim več nastopiti, svojo zadnjo željo že uresničujejo. Tako so nastopili tudi na Semiški ohceti, v začetku avgusta pa se bodo predstavili na srečanju slovenskih študentov v Griblah.

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 27.VI.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Odmevi; 8.30 Mostovi; 9.00 Risanka; 9.15 Pod klobukom; 10.05 Zgodbe iz školjke; 10.40 National Geographic; 11.30 Naravni parki Slovenije; 12.00 Naokoli po Nemčiji; 13.00 Poročila - 13.40 Tedenski izbor: Portret; 14.30 Pravičnik, fr. nad. - 16.30 Poročila - 16.45 Na liniji - 17.20 Iz življenja Hrastkovih - 17.45 Neukročni planet, dok. oddaja - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Tednik - 21.05 Turistična oddaja - 21.25 Novakovi, TV nan. - 22.00 Odmevi, kultura, šport - 22.55 Po Dekameronu: Sreča pa taka, nad. - 23.35 Kulturno polje - 0.25 Slovenci v Avstraliji

SLOVENIJA 2

7.30 Vremenska panorama - 8.25 Videospotnice - 9.00 Iz dobrega gnezda, nad. - 9.45 Uboga mala bogatašinja, ser. - 10.35 Grace na udaru, nan. - 10.55 Murphy Brown, nan. - 11.55 Euronews - 14.35 Svet poroča - 16.35 9. festival narodnozabavne glasbe - 17.45 Družinski zdravnik, nan. - 19.00 Nenadoma Susan, nan. - 19.30 Videospotnice - 20.05 Leteci cirkus Montyja Pythona - 21.05 Pot k slavi - 22.00 Poseben pogled, film - 23.20 Hère Simone De Beauvoir, nad. - 0.10 Mrtvi prišleki, nan. - 1.00 Prstan, film

KANAL A

8.15 Dogodivščine Rokca in Binča, ris. - 9.15 Angela, nad. - 10.10 Luz Maria, nad. - 11.00 Oprah show - 12.00 Adrenalina - 13.30 Princ z Bel Aira, nan. - 14.00 Jake in debeluh, nan. - 15.00 Ricki Lake - 15.55 Oprah show - 16.50 Angela, nad. - 17.40 Luz Maria, nad. - 18.30 Mamice, nan. - 19.00 Seinfeld, nan. - 19.30 Zmenkarje - 20.00 Lepi časi, nad. - 20.50 Ves širni svet, film - 22.50 Bob, nan. - 23.30 Psi factor, nan. - 0.30 Ricki Lake - 1.20 Danniejeve zvezde

POP TV

7.00 Šola golfa - 7.30 Obraz tedna - 8.00 Brez zapor - 9.00 Pod srečno zvezdo - 10.30 Tri ženske, nad. - 11.30 Divji angel, nad. - 12.30 Labirint strasti, nad. - 14.00 Domače kraljestvo, nan. - 14.30 Matlock, nan. - 15.30 Zakon v L.A., nan. - 16.25 Tri ženske, nad. - 17.15 Divji angel, nad. - 18.15 Labirint strasti, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Moja punca 2, film - 21.45 Raztresena Ally, nan. - 22.35 Prijatelji, nan. - 23.05 Nikita, nan. - 0.00 Besnilo, film

GAJBA TV

9.30 Borzni monitor - 15.00 Živa-magazin - 16.00 Na zdravje, nan. - 16.30 Recept za zdravo lju-bezen, nan. - 17.00 Teksaški mož postave - 18.00 Zvezdne steze, nan. - 19.00 Na jug, nan. - 20.00 Ubijalčev poljub, film - 22.00 Živa-magazin - 23.00 Novi nedotakljivi, nan. - 0.00 Krila, nan. - 0.30 Pri Addamsovih, nan. - 1.00 Pop bazar

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Risanka - 17.50 Iz združenja - 18.20 Kirurgovo srce - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Kontaktna oddaja - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Tedenski kulturni pregled - 21.25 Oder občutkov

HTV 1

8.00 Dobro jutro, Hrvaška - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.35 Labirint strasti, ser. - 13.25 Velikani 20. stol. ser. - 14.10 Poročila - 14.20 Johnny in Clyde, film - 16.00 Deček spozna svet - 17.00 Alpe-Donava-Jadran - 17.30 Hrvaška danes - 18.20 Kolo sreče - 19.05 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Milenij (dok. oddaja) - 21.45 Nenadoma Susan, ser. - 22.20 Poročila - 22.35 Puljski festival - 22.55 Lepe stvari, film; 0.20 Nevarni John, film; 1.55 Posebno vredni dan, film; 4.25 Oče gospodar, film

HTV 2

8.00 Turistične panorame - 13.50 Kulturno polje - 14.45 Pacific Palisades, ser. - 15.30 Newyorkška policija, ser. - 16.20 Leta neprijetnosti, ser. - 17.10 Guldenburgovi, ser. - 18.05 Hladna vojna, ser. - 19.00 Hugo - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Kviz - 20.30 Čarovnija II, ser. - 21.20 Urgenca, ser. - 22.15 Split-Jazz festival - 0.20 Umetnine svetovnih muzejev

PETEK, 28.VII.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Odmevi; 8.30 Priluhnimo tišini; 9.00 Risanka; 9.40 Iz življenja Hrastkovih; 9.45 Afriške pravljice - 9.55 Na liniji; 10.30 Neukročni planet, dok. oddaja; 11.20 Slovenski magazin; 11.55 Hospital, drama - 13.00 Poročila - 13.55 Tedenski izbor: Slovenci v Avstraliji; 14.45 Novakovi, TV nan. - 15.05 Vsakdanjik in praznik - 16.00 Mostovi - 16.30 Poročila - 16.45 Lahkih nog naokrog - 17.45 Spoznavajmo, dok. oddaja - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Primale Secrets, film - 21.30 Deteljica - 21.40 Polž v solati - 22.25 Odmevi, šport - 23.15 Po Dekameronu: Kako postati šef, nad. - 23.55 Polnočni klub - 1.05 Brane Rončel izza odra

SLOVENIJA 2

7.30 Vremenska panorama - 8.35 Videospotnice - 9.10 Nenadoma Susan, nan. - 9.30 Družinski zdravnik, nad. - 10.40 Velika mafija, film - 12.00 Euronews - 14.35 Gore in ljudje - 15.35 Leteci cirkus Montyja Pythona, ser. - 16.30 Pot k slavi - 17.25 Modra luč, film - 19.00 Dok. oddaja - 19.30 Videospotnice - 19.55 Atletika - 22.05 Tom Jones, nad. - 22.55 Hotel Sorrento, film - 0.40 J.A.G., nad. - 1.30 Mortimerjeva, nad. - 2.20 Taks, nad.

KANAL A

8.15 Risanka - 9.15 Angela, pon. - 10.10 Luz Maria, nad. - 11.00 Oprah show - 12.00 Atlantis - 13.30 Princ z Bel Aira, nan. - 14.00 Jake in debeluh, nan. - 15.00 Ricki Lake - 15.55 Oprah show - 16.50 Angela, nad. - 17.40 Luz Maria, nad. - 18.30 Mamice, nan. - 19.00 Seinfeld, nan. - 19.30 Stilski izziv - 20.00 Mladoporočenci - 20.30 Zmenkarje - 21.00 Simpatije, nad. - 22.00 Pujsovo maščevanje, film - 23.45 Psi factor, oddaja - 0.45 Ricki Lake - 1.40 Danniejeve zvezde

POP TV

7.00 Šola golfa - 7.30 Obraz tedna - 8.00 Brez zapor - 9.00 Pod srečno zvezdo - 10.30 Tri ženske, nad. - 11.30 Divji angel, nad. - 12.30 Labirint strasti, nad. - 14.00 Domače kraljestvo, nan. - 14.30 Matlock, nan. - 15.30 Zakon v L.A., nan. - 16.25 Tri ženske, nad. - 17.15 Divji angel, nad. - 18.15 Labirint strasti, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Zasebni detektiv Shame, film - 21.50 Komandosi, nan. - 22.50 Milenium, nan. - 23.50 Bitka na krvavi plaži, film

GAJBA TV

9.30 Borzni monitor - 15.00 Živa-magazin - 16.00 Na zdravje, nan. - 16.30 Recept za zdravo lju-bezen, nan. - 17.00 Teksaški mož postave - 18.00 Zvezdne steze, nan. - 19.00 Na jug, nan. - 20.00 Melrose Place, nad. - 22.00 Živa-magazin - 23.00 Novi nedotakljivi, nan. - 0.00 Krila, nan. - 0.30 Pri Addamsovih, nan. - 1.00 Pop bazar

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Videotop - 17.50 Kulturni pregled - 18.20 Kmetijski razgledi - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Glasbena oddaja - 21.00 Novice - 21.20 Kirurgovo srce - 21.35 Moto-sport mundial

HTV 1

8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.35 Labirint strasti, ser. - 13.25 Šola preživetja - 14.20 Poročila - 14.30 Življenje ob Mississippiju, film - 16.00 Arabella, ser. - 16.30 Briljanteen - 17.00 Novi Avstralci - 17.30 Hrvaška danes - 18.20 Kolo sreče - 18.55 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Leta neprijetnosti, ser. - 21.00 Trgi - 22.30 Poročila - 22.50 Trgi - 0.00 Poročila - 0.10 Padec, film; 1.50 Moonwalker, film; 3.15 Nezakonski sin, film; 5.00 Mojster ceramonijs, film; 6.30 Prinesel ga je veter, film

HTV 2

8.00 Vremenska panorama - 14.20 Sharman ser. - 15.35 Omerta I, ser. - 16.20 Urgenca, ser. - 17.05 Serija - 18.05 Hladna vojna, dok. ser. - 19.00 Hugo - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kviz - 20.25 Velikani 20. stol. - 21.30 Najboljše, film - 23.00 Čas je za jazz - 0.40 Umetnine svetovnih muzejev

SOBOTA, 29.VII.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Odmevi; 8.30 Zgodbe iz školjke; 9.00 Radovedni Taček; 9.15 Na liniji; 9.50 Oddaja za otroke; 10.20 Risani film - 11.30 Srebrnogrivi konjič, nan. - 12.00 Tednik - 13.00 Poročila - 13.30 Primale Secrets, film - 14.55 Nini, film - 16.30 Poročila - 16.45 Fracij dol, nan. - 17.05 Fliper in Lopatka, ris. - 17.50 Na vrtu - 18.20 Novi raziskovalec, 13/13 - 18.50 Risanka - 19.00 Danes - 19.05 Utrip - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 To so gadi, slo. film - 21.40 Velika imena malega ekrana - 22.40 Poročila, šport - 23.15 Po Dekameronu: Lepe, majhne laži, nad. - 0.00 V New Orleansu, nan. - 0.50 Vran, nan. - 1.30 Reanimator, film

SLOVENIJA 2

7.30 Vremenska panorama - 9.00 Videospotnice - 9.25 V telovadnici, nad. - 9.50 Med nebom in zemljo, nan. - 10.40 Svetnik, nan. - 11.30 Jasno in glasno - 13.00 Atletika - 15.05 Šport - 19.30 Videospotnice - 20.05 70. let Slavka Slaka - 21.05 Z zemlje na luno, nan. - 22.00 Sobotna noč - 0.00 Svetnik, nan

KANAL A

8.00 Risanka - 9.30 Družinske zadeve, nan. - 10.00 Nora hiša, nan. - 10.30 Prijatelja v krilu, nan. - 11.00 Brooklynski most, nan. - 11.30 Mladoporočenci - 12.00 Misija nemogoče, nan. - 13.00 Kung Fu, nan. - 14.00 Smrtna kazen, film - 15.50 Ned in Stacey, nan. - 16.20 Razkrite čarovnije, oddaja - 17.10 Zasaceni na delu I, film - 18.00 Demoni hitrosti, oddaja - 19.00 Plen, nan. - 20.00 Vrnitev Ironsideja, film - 21.40 Mreža prevar, film - 23.30 Zatemnitev, film - 1.30 Atlantis

POP TV

7.00 Brez zapor - 8.00 Risanke - 9.00 Hroščeborgi, nan. - 9.30 Knjižni molj Wishbone, nan. - 10.00 Zbornica, nan. - 10.30 Košarkarji, nan. - 11.00 Navihanka, nan. - 11.30 Sabrina, nan. - 12.00 Modna popotovanja - 12.30 Najbolj nore čarovnije, dok. ser. - 13.00 Formula 1, trening - 14.00 Pop'n'Roll - 15.00 Otroci ne lažejo, oddaja - 15.30 Mala Daniela, nad. - 16.30 Strast in paradiz, nad. - 17.30 Cmera, film - 19.15 24 ur - 20.00 Begunec, film - 22.15 Trk, film - 0.00 Težave s Harryjem, film

GAJBA TV

16.00 Vrnitev na otok zakladov, film - 18.00 Rojeni v svobodi, nan. - 19.00 Maggie, nan. - 19.30 Jesse, nan. - 20.00 Stražar, nad. - 21.00 Dosjeji X, nan. - 22.00 Ogenj na gori, film - 0.00 Pop bazar

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Poslednja divjina - 17.55 Kako biti zdrav? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Iz združenja - 20.30 Posavski obzornik - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 22.15 Videotop

HTV 1

8.30 Poročila - 8.35 Program za otroke - 12.00 Poročila - 12.35 Trgi - 15.10 Na zahod, film - 17.05 Beverly Hills, ser. - 18.05 Melrose Place, ser. - 18.55 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Koncert - 21.05 G. Čudoviti, film - 22.50 Poročila - 23.10 Mini, ser. - 2.30 Nočni filmski maraton

HTV 2

11.55 Tv spored - 12.00 Labirint strasti, ser. - 15.30 Potovanja, ser. - 16.30 Črno-belo v barvi - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Zlata krila, ser. - 21.00 Festival klapa - 22.40 Damon, ser. - 23.05 Svet zabave - 23.40 Pravi čas - 1.10 Umetnine svetovnih muzejev

NEDELJA, 30.VII.

SLOVENIJA 1

8.00 Živžv: Risanke - 9.50 Ozare - 9.55 Kvartet kitar Barcelona - 10.30 Ciganske melodije - 10.40 Neizprosnna divjina, ser. - 11.30 Obzorje duha - 12.00 Ljudje in zemlja - 13.00 Poročila - 13.10 Turistična oddaja - 13.30 4 x 4 - 14.00 Polž v solati - 14.30 To so gadi, film - 16.00 Prvi in drugi - 16.30 Poročila - 16.50 Vsakdanjik in praznik - 17.45 Alpe-Donava-Jadran - 18.15 Naravni parki - 18.45 Risanka - 18.50 Zrebanje lota - 19.05 Danes - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Hobotnica, ser. - 21.50 Talk show - 22.45 Poročila, šport - 23.05 Svetovni dan J. S. Bacha

SLOVENIJA 2

8.05 Videospotnice - 8.40 Noro zaljubljena, nan. - 9.00 Iz dobrega gnezda, nad. - 9.50 Popolna tujca, nan. - 10.15 Zvezde Hollywooda - 10.40 Dok. oddaja - 11.40 V duhu izročila - 13.00 Šport - 19.30 Videospotnice - 20.05 Nove pustolovščine Nicholas Hulta, ser. - 21.00 Murphy Brown, nan. - 21.30 Trend - 22.00 Šport v nedeljo - 23.00 Glasba zaživ, film

KANAL A

8.00 Risanka - 9.30 Družinske zadeve, pon. - 10.00 Srečna družina, nan. - 10.30 Prijatelja v krilu, nan. - 11.00 Brooklynski most, nan. - 11.30 Zmenkarje - 12.00 Misija nemogoče, nan. - 13.00 Kung Fu, nan. - 14.00 Robinsonovi iz Švice, film - 15.50 Kik: Vitezi za volanom; Kupid; Ruby Wax - 19.00 Izbrani, nan. - 20.00 Matilda, film - 21.45 Stilski izziv - 22.20 Dekle na gugalnici, film

POP TV

7.00 Brez zapor - 8.00 Risanke - 9.00 Hroščeborgi, nan. - 9.30 Knjižni molj Wishbone, nan. - 10.00 Zbornica, nan. - 10.30 Košarkarji, nan. - 11.00 Navihanka, nan. - 11.25 Pop'n'Roll - 12.30 Manhattan bo moj, nad. - 13.10 Otroci ne lažejo, oddaja - 13.40 Formula 1 - 16.00 Mala Daniela, nad. - 17.10 Dvojčici, nad. - 17.30 Hollywoodski zakon, film - 19.15 24 ur - 20.00 Uničevalec, film - 22.00 Izgubljena cesta, film

GAJBA TV

16.00 Afera v malem kraju, film - 18.00 Rojeni v svobodi, nad. - 19.00 Maggie, nan. - 19.30 Jesse, nan. - 20.00 Stražar, nad. - 21.00 Dosjeji X, nad. - 22.00 Newyorkški gasilci, film - 0.00 Pop bazar

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Posnetek dogodka - 18.25 Posavski obzornik - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Moj kraj - 20.30 Smo dobri gospodari? - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.20 Kmetijski razgledi - 21.35 Kako biti zdrav?

PONEDELJEK, 31.VII.

SLOVENIJA 1

8.00 Tedenski izbor: Utrip; 8.20 Zrcalo tedna; 8.40 4 x 4; 9.25 Rdeči grafit; 10.15 Klapa zahodnega dela, nad.; 10.35 Spoznavajmo, dok. oddaja; 11.30 Na vrtu; 11.55 Novi raziskovalec, ser.; 13/13; 12.20 Prvi in drugi - 13.00 Poročila - 14.00 Ljudje in zemlja - 14.50 Polnočni klub - 16.00 Dober dan, Koroška - 16.30 Poročila - 16.45 Radovedni taček - 17.00 Pleme, nan. - 17.45 Bogovi in ljudje v Indiji, dok. oddaja - 18.35 Zrebanje 3 x 3 plus 6 - 18.45 Risanka - 19.00

NAGRADE V NOVO MESTO, BRUSNICE IN LJUBLJANO

Žreb je izmed reševalcev 28. nagraadne križanke izbral Marka Burgerja iz Novega mesta, Toneta Vovkota iz Brusnic in Antona Božiča iz Ljubljane. Burgerju je pripadla denarna nagrada, Vovko in Božič pa bosta za nagrado prejela knjigo. Nagrajencem čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 7. avgusta na naslov: Dolenjski list, Germova ulica 4, p.p. 212, 8001 Novo mesto, s pripisom "križanka 30". Ovojnico brez poštno znamke lahko oddate v nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 28. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 28. nagraadne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SRK, OPS, TEOKRAT, INDIANA, OLEANDER, BEG, KALA, PROSTATA, RODE, TONKIN, ADIGE, RJAVA, TIR, DEBELIN, ELEGIJA, ACO, RAKETAR, RAS.

Kronika - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Hotel ob Vrbskem jezeru, nan. - 21.00 Nepopolni svet, dok. oddaja - 22.00 Odmevi - 22.55 Po Dekameronu: Begunca, tv nan. - 23.30 Zakleta dvojčka, am. film

SLOVENIJA 2

7.30 Vremenska panorama - 8.25 Videospotnice - 9.00 J.A.G., nad. - 9.50 Tom Jones, nad. - 10.40 Euronews - 14.05 Trend - 14.35 Sobotna noč - 16.35 Dopolnilni program - 17.05 Domače obrti - 17.35 Howard Goodall predstavlja - 18.05 Snežna reka, nad. - 19.00 Lingo - 19.30 Videospotnice - 20.05 Jasno in glasno - 21.00 Studio City - 22.00 Znanost v vojni, ser. - 22.50 Brane Rončel izza odra

KANAL A

8.15 Risanka - 9.15 Angela, pon. - 10.10 Luz Maria, film - 11.00 Oprah show - 12.00 Danniejeve zvezde - 13.30 Princ z Bel Aira, nan. - 14.00 Jake in debeluh, nan. - 15.00 Ricki Lake, pogovorna oddaja - 15.55 Oprah show - 16.50 Angela, nad. - 17.40 Luz Maria, nad. - 18.30 Mamice, nan. - 19.00 Seinfeld, nan. - 19.30 Mladoporočenci - 20.00 Lov na rdeči oktober, film - 22.30 Profesionalci, nad. - 23.30 Bob, nan. - 0.00 Psi factor, nan. - 1.00 Ricki Lake - 2.00 Danniejeve zvezde

POP TV

7.00 Šola golfa - 7.30 Obraz tedna - 8.00 Brez zapor z Jonasom - 9.00 Pod srečno zvezdo - 10.30 Tri ženske, pon. - 11.30 Divji angel, nad. - 12.30 Labirint strasti, nad. - 14.00 Domače kraljestvo, nan. - 14.30 Matlock, nan. - 15.30 Zakon v L.A., nan. - 16.25 Tri ženske, nad. - 17.15 Divji angel, nad. - 18.15 Labirint strasti, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Ob zori, film - 21.45 Raztresena Ally, nan. - 22.30 Prijatelji, nan. - 23.00 Nikita, nan. - 0.00 Moder v obraz, film

GAJBA TV

9.30 Borzni monitor - 15.00 Poletna Živa - 16.00 Na zdravje, nan. - 16.30 Recept za zdravo lju-bezen, nan. - 17.00 Takskaški mož postave - 18.00 Zvezdne steze, nan. - 19.00 Na jug, nan. - 20.00 Življenjski izziv, film - 22.00 Poletna Živa - 23.00 Novi nedotakljivi, nan. - 0.00 Krila, nan. - 0.30 Pri Addamsovih, nan. - 1.00 Pop bazar

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Posnetek dogodka - 18.00 Rezerviran čas - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Pokličite župana - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.20 Moj kraj, ponov. - 21.45 Mreža, oddaja o računalništvu

TOREK, 1.VIII.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Odmevi; 8.30 Mostovi; 9.00 Risanka; 9.25 Potepuh in nočna lučka, nan.; 9.40 Radovedni taček; 9.55 Najlepše počitnice, nad.; 10.20 Bogovi in ljudje v Indiji, dok. oddaja; 11.10 Velika imena malega ekrana; 12.05 Hotel ob Vrbskem jezeru, nem. nan. - 13.00 Poročila - 13.30 Nepopolni svet, dok. oddaja - 14.30 Nemški komorni orkester - 16.00 Gore in ljudje - 16.30 Poročila - 16.45 Lutkovna nanizanka - 17.00 Moje mestece, nan. - 17.45 Zibelke svetovnih kultur, ser. - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Na morje, nan. - 21.00 Aktualne teme - 22.00 Odmevi, šport - 22.45 Po Dekameronu: Zadeva špinača, nan. - 23.25 Svinja, nem. drama

SLOVENIJA 2

8.25 Videospotnice - 9.00 Z zemlje na luno, nan. - 9.50 Snežna reka, nad. - 10.35 Jasno in glasno - 11.30 Euronews - 13.40 Nove pustolovščine Nicolaesa Hulota, nan. - 14.30 Znanost v vojni, dok. ser. - 15.20 Nini, film - 17.00 Studio City - 18.05 Gimnazija stritih src, nad. - 19.00 Noro

zaljubljena, nan. - 19.30 Videospotnice - 19.55 Atletika - 22.30 Nemški film - 0.00 Nora, angl. film - 1.30 Svet poroča

KANAL A

8.15 Risanka - 9.15 Angela, nad. - 10.10 Luz Maria, nad. - 11.00 Oprah show - 12.00 Atlantis - 13.30 Princ z Bel Aira, nan. - 14.00 Jake in debeluh, nan. - 15.00 Ricki Lake, pogovorna oddaja - 15.55 Oprah show - 16.50 Angela, nad. - 17.40 Luz Maria, nad. - 18.30 Mamice, nan. - 19.00 Seinfeld, nan. - 19.30 Zmenkarje - 20.00 Poslednje besede, film - 22.00 Mesto zločina, nan. - 23.00 Bob, nan. - 23.40 Psi factor - 0.40 Ricky Lake - 1.40 Danniejeve zvezde

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ
Zavod za prestajanje kazni zapora
Dob pri Mirni
8233 MIRNA

objavlja prosto delovno mesto:

1. Pooblaščen uradna oseba

Pogoji:

K točki 1.

- srednja (štiriletna) družboslovna, zdravstvena, penološka ali druga ustreznost smer, 2 leti delovnih izkušenj, starost do 30 let, moški z odsluženim vojaškim rokom.

Za objavljeno delovno mesto se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/16 mesecev.

Za sklenitev delovnega razmerja mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje: da je zdravstveno sposoben; da ni bil obsojen za kaznivo dejanje, ki je po zakonu ovira za sklenitev delovnega razmerja v državnem organu; da je državljan Republike Slovenije in aktivno obvlada slovenski jezik. Kandidati, ki bodo izpolnjevali pogoje bodo vabljeni na pogovor in opravljali psihološki preizkus s testiranjem.

Delovno razmerje bo izbrani kandidat sklenil za nedoločen čas s polnim delovnim časom in poskusnim delom 3 mesecev.

Pisne prijave z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh po objavi na naslov, ki je naveden v objavi.

NOVINOV USPEH V BELORUSIJI - Marijan Novina, član Humanitarnega društva M&V Novina in Družinskega tria Novina, javnosti znan predvsem po dobrodelnih koncertih za bolne otroke, je 7. in 9. julija uspešno nastopil na mednarodnem festivalu slovanskih narodov v beloruskem mestu Vitebsk, kjer je kot edini zastopal Slovenijo. Med 20 nastopajočimi iz 17 držav je Novina osvojil drugo mesto. Nastopil je z lastno skladbo Saša in z njo navdušil tisočglavo občinstvo. Na sliki: Novina med nastopom v Vitebsku.

Civilno služenje vojske v Domu starejših občanov

Osem civilistov - Za državo cenejši in koristnejši - Filozofsko-humanitarni razlogi pa tudi verski

V Domu starejših občanov (DSO) Novo mesto od marca letos, odkar je bila z ministrstvom za obrambo podpisana koncesija, služi vojsko kar osem civilistov. To so večinoma šetindvajsetletni fantje, ki so razkrili razloge za vedno bolj popularno, a za državo koristen način odsluženja vojaškega roka. Odboreni razlogi za civilno služenje vojaškega roka zaradi ugovora vesti so v glavnem filozofsko-humanitarni: odklanjanje orožja, nesmiselnost vojn in rušenj, manj pogosti pa so verski.

Civilno služenje bi fantje sprejeli kljub podaljšanju, ki ga ne odobravajo zaradi večje koristnosti civilnega služenja vojske za državo. Druga plat je seveda zagotavljanje obrambe domovine, kjer se država ne more zanesti nanje. Filozofskemu odklanjanju orožja, poveljevanju nenasilju in zatrevanju, da je vojna zastarela oblika osvajanja ozemlja, se verjetno pridružuje veliko vojakov, ki upajo, da ji nikoli ne bo treba prijeti za orožje. Vendar nismo tako daleč od razburkanega Balkana, priča smo vsakodnevni nasilju, pa tudi deset let še ni minilo od vojne za Slovenijo.

Vojaški civilniki opravljajo koristna dela v humanitarnih organizacijah, bolnišnicah, socialno-varstvenih in drugih javnih. Zagotovljeno imajo osnovno zavarovanje, dobijo 4500 tolarjev žepnine, potnih stroškov pa nimajo povrnjenih v celoti.

V novomeškem DSO so razvrščeni po znanjih in zanimanjih, to pa zato, da se pri delu počutijo čim bolj svobodno, ustvarjalno in koristno. Po dva sta na negovalnem oddelku, pri vzdrževanju in projektiranju, po eden v kuhinji in delovni terapiji. Na negovalnem od-

delku pomagata pri čiščenju in spremstvih elektrotehnik Goran Krejačič iz Straže in lesar Franc Šimc z Dolnje Težke Vode. Ko je bil prvi mlajši, je kljub svojemu odporu do nasilja in nadzora še hotel v vojsko, drugega pa odbija uniforma in si bolj želi delati z invalidno mladino. Študent zadnjega letnika lesarstva Robert Strniša iz Dolenjski Toplice je po dveh mesecih in pol vojaškega staža postal civilist, predvsem zaradi lažjega nadaljevanja študija. Dela na delovni terapiji, pomaga pri tipkanju in urejanju besedil varovancev za novo številko domskega glasila ter oblikuje panoje, ki služijo kot vodniki po domu. Delo se mu zdi lažje, svobodnejše in koristnejše. Pri projektiranju pomagata diplomant gradbeništva Andrej Lavrič iz Novega mesta in diplomant arhitekture Grega Pavlin iz Soteske. Oba vidita v takšnem služenju vojaškega roka večjo korist, slednji pa poudarja predvsem nesmiselnost vojnega rušenja v primerjavi z ustvarjalnostjo in projektiranjem. Pomoč pri gradbenih delih, spremstvih, prevozi, piknikih in na recepciji vsekakor krepi moralnost ljudi, civilno služenje na izobrazbi primernem mestu pa se lahko razširi še na druge ravni življenja.

Civilno služenje vojaškega roka pridobiva med prihodnjimi vojniki vedno večji pomen, klasična vojaščina pa je že izgubila pridih možnosti. Na to opozarja tudi ministrstvo za obrambo, ki nerado odobri prošnje zaradi ugovora vesti. Izmiikanje uniformi, nedovzetnost za ukaze in odpor do orožja so naravne posledice težnje po iskanju lažjih poti v življenju. Vse je boj za obstanek.

DARJA HOČEVAR

DVE DESETLETJI INDUST BAGA - Pretekli konec tedna je bilo metliško kulturno poletje povsem domače. V Ganglovm razstavišču na metliškem gradu so odprli razstavo diplomskih nalog arhitektov Petre Tomc iz Križevske vasi in Igorja Črnuglja iz Metlike. Na grajskem dvorišču pa je ob svoji 20-letnici pripravila koncert metliška skupina Indust Bag, ki je v veliki meri zaznamovala slovensko rock sceno. Doslej so fantje izdali tri zgoščenke, dve kaseti in eno vinilno ploščo. Poleg Borisa Vinskega (na fotografiji levo), Gorana Jarnjeviča in Bojana Vraničarja so kot gostje nastopili še Anton Grahek, Dario Corteze ter Andrej Pečarič (na desni), ki je ustanovni član ansambla. (Foto: M. B.-J.)

LICITACIJA 30.7.2000

KZ KRKA, z.o.o., PE AGROSERVIS - PRODAJA VOZIL - LEASING, Knafelčeva 2, Novo mesto, v okviru tradicionalnega sejma, ki bo v nedeljo, 30.7.2000 objavlja javno licitacijo rabljenih in poškodovanih vozil.

	Letnik	Izključna cena v SIT
1. FORD FIESTA FLAIR	1996	50.000
2. ŠKODA FELICIA LXI	1996	150.000
3. FORD FIESTA 1.1 C	1994	250.000
4. R-19 LIMITED	1995	400.000
5. R-TRAFIC sedeži 8+1	1996	500.000
6. AX AUDACE 1.0 I	1997	320.000
7. VW PASSAT 1.8 CL	1994	550.000
8. VOLVO 440 TURBO	1992	490.000
9. C-SAXO 1.1	1997	480.000
10. R-MASTER 2.5 D FURGON	1999	3.100.000
11. SUBARU J 10 JUSTY 2WD	1986	20.000
12. PEUGEOT 306 XR	1996	300.000
13. FIAT PUNTO 55 S	1999	1.050.000
14. PIAGGIO PORTER S 85 LV	1994	250.000
15. JAGUO 45 KORAL	1991	66.000
16. ALFA 156 2.0	1998	3.100.000
17. TAM 130 T 11 B keson 6,2 cerada	1989	300.000
18. ZASTAVA 630 N hladilnik	1984	200.000

Licitacija bo v nedeljo, 30.7.2000 ob 9. uri v prostorih PE Agroservis, Knafelčeva 2, Novo mesto. Ogled vozil bo v petek, 28.7.2000 od 8. do 12. ure, ter eno uro pred začetkom licitacije. 10 % vplača sprejemamo eno uro pred začetkom licitacije. Vozila pod zap. št. 13 do 17 so nepoškodovana v voznem stanju.

KZ Krka z.o.o., Novo mesto

Nove kapljice za oko

Za zdravljenje glavkoma

Pred kratkim so strokovnjaki s področja oftamologije v Ljubljani na novinarski konferenci Merck Sharp & IDEA inc. (MSD) podružnice Ljubljana predstavil novo zdravilo, razvito v raziskovalnih laboratorijih mednarodne farmacevtske družbe MSD. Gre za nove kapljice za oko, namenjene zdravljenju glavkoma, kronične bolezni, ki je med glavnimi vzroki slepote na svetu. To zdravilo je slovenska podružnica registrirala in ga sedaj uvaja tudi na slovenski trg.

Zdravilo je namenjeno zdravljenju povišanega očesnega tlaka pri več oblikah glavkoma, za katerim je po ocenah v svetu, zbolelo že več kot 66 milijonov ljudi. Ocenjujejo, da je v Sloveniji okrog 8900 ljudi v starostni skupini od 40 do 89 let, obolenih za glavkomom, in od teh vsaj 220 oslepelih, če upoštevamo, da najmanj 2,5 odst. obolenih oslepi na obe oči. Približno polovico primerov glavkoma pa je neodkritih.

Novo zdravilo združuje dve aktivni učinkovini, ki so ju doslej lahko uporabljali le kot dve ločeni zdravili. Približno polovica obolenih za glavkomom namreč za zdravljenje potrebuje kombinacijo obeh učinkovin. Prav za te bolnike ima novo zdravilo pomembne prednosti, saj je v eni sami steklenički, zato nepravilna uporaba ni več možna.

PES PRED KOLESARJA

ČRNOMELJ - 20. julija je pred kolesarja M. Ž. iz Črnomlja nenadoma skočil pes, v katerega je kolesar trčil in se prevrnil. M. Ž. se je lažje poškodoval in poiskal v zdravstvenem domu Črnomelj zdravniško pomoč.

Mladina dela s polno paro

NOVO MESTO - Prve julijske dni so študentje in dijaki pokukali izza knjig in začeli s počitniškim delom ali iskanjem dela. Kot vsako leto tudi letos trgovine, lokali in podjetja tako poskusijo nadomestiti delavce na dopustu. Tri pridne dijakke smo zasledili v Novem mestu in jih povprašali po urni postavki in dolžini trajanja počitniškega dela.

PETRA ERPE, inkasantka parkirnine v Komunali: "Končala sem 2. letnik srednje zdravstvene šole. Na Komunalo sem poslala prošnjo. Delala bom dva tedna, in sicer za

500 tolarjev na uro. Denar bom porabila v prostem času."

ZVONE IVANEŽ, natakar v Gostišču na trgu: "Obiskujem srednjo šolo za gostinstvo in turizem, tukaj pa prakticiram. Na uro zaslužim 400 tolarjev, zaslužek pa bo šel za oblačila, šolo in podobno."

ŽANA KOŠAK, trgovka v Diskontu Ljubljanskih mlekar: "Obiskujem bližnjo biotehniško gimnazijo, tukaj pa sem delo dobila s prošnjo. Delala bom tri tedne, ne vem pa še, koliko denarja bom dobila."

MOJCA RAPUŠ

ZAHVALA

V 80. letu nas je nenadoma zapustila naša draga mama in babica

ANICA KUPLENIK

iz Kostanjevice na Krki

Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti, se poslovili od nje s cvetjem in svečami ali nam na kakršenkoli način pomagali prestopiti najtežje trenutke.

Vsi njeni

ZAHVALA

Nekje v njej je bil, a zamahnila je z roko, češ, zmogla bom, močnejša sem, pa vendar ni bilo tako.

V 57. letu starosti nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama, tašča, sestra in teta

MARIJA MURN roj. Murgelj

iz Velikega Orehka 28

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancom za izkazano pomoč v težkih trenutkih, ustne in pisne izraze sožalja, darovano cvetje in sveče. Posebno se zahvaljujemo za pomoč zdravstvenemu osebju Internega oddelka bolnišnice Novo mesto, pogrebni službi Oklešen in gospodom župnikom za lepo opravljeno pogrebno mašo. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste jo spoštovali, imeli radi in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast, stric in svak

JANEZ ZORC

z Volčjih Njiv 3 pri Mirni

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancom za podarjeno cvetje, sveče, sv. maše ter izraze sožalja. Iskrena zahvala vsem vaščanom, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in molili zanj. Hvala gasilcem PGD Volčje Njive in ostalim društvom, obema govornikom za poslovlino besede ob odprtem grobu, DU Mirna, invalidom iz Trebnjega, sodelavcem in kolektivom Kolinska, Dana in Prevent SPM Mirna, pogrebni službi Novak, pevcem za zapete žalostinke ter g. župniku za toplo izraženo slovo med pogrebno mašo. Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala. Hvala tudi vsem, ki ste pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Življenje celo si garal, vse za dom, družino dal. Sledi ostale so povsod od dela tvojih pridnih rok.

V 70. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš dragi mož, oče, brat, stari ata in stric

JANEZ KRAŠOVEC

iz Tomažje vasi 9, Škocjan

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sodelavcem, znancom in vaščanom, ki ste se prišli posloviti od našega očeta in mu prinesli cvetje in sveče, darovali za sv. maše ter denarno pomoč, nas tolažili in nam izrazili sožalje. Posebna zahvala pevcem za lepo zapete žalostinke, govorniku za besede slovesa, prostovoljnemu gasilskemu društvu ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 27. julija - Sergij
Petek, 28. julija - Zmago
Sobota, 29. julija - Marta
Nedelja, 30. julija - Julita
Ponedeljek, 31. julija - Ignac
Torek, 1. avgusta - Alfonz
Sreda, 2. avgusta - Tea

LUNINE MENE
31. julija ob 4.27 - mlaj

kino

BREŽICE: Od 27.7. do 30.7. (ob 19. uri) akcijska drama Med življenjem in smrtjo. Od 27.7. do 1.8. (ob 21. uri) drama Erin Brockovich. 2.8. (ob 19. uri) film Stigmata in 2.8. (ob

21. uri) glasbena drama Glasba mo-
gje srca.

DOBROPOLJE: 30.7. (ob 15. uri
in 20.30) grozljiva Brezglavi jezdec.

KOČEVJE: 31.7. (ob 20. uri) groz-
ljiva Brezglavi jezdec.

KRŠKO: Od 28.7. do 30.7. (ob 18.
uri) film Hišni red in (ob 20.15) film
Nothing Hill.

NOVO MESTO: 27.7., 1.8. in 2.8.
(ob 20. uri in 21.30) ter 28.7. in 30.7.
(ob 20. uri) komedija Moški žigolo.
28.7. in 31.7. (ob 21.30) tragedija Ti-
tanic. 29.7. (ob 19.30 in 21.45) akcijski
spektakel Shiri.

RIBNICA: 29.7. (ob 22. uri) groz-
ljiva Brezglavi jezdec.

VELIKE LAŠČE: 29.7. (ob 20.
uri) grozljiva Brezglavi jezdec.

pa 42-letna krušna mama po-
svojenčku iz Teksasa, tu predstavlja
nekašno mitološko osebo, ki naj bi
navdihnila avtorja v ustvarjalni blokadi.
Muza svojo inspiracijo, ki se dogaja spontano,
kadarkoli ali nikoli, zaračunava s
financiranjem življenja na visoki
nogi, njena muhavost, kapricioznost in
iracionalna megalomanija pa naj bi ponazarjala stanje
duha v Hollywoodu.

Prva napaka režiserja, ki kar
sam odigra tudi glavno vlogo, je v tem,
da njegov junak toliko tar-
na, češ kako bo preživel družino
in plačal račune za muzo. Če je
holivudar, pa čeprav trenutno v
krizi, potem pač ni reven mož.
Poleg tega razni geji, kot tisti s
poslovnim obiskom pri Spielbergu,
ki ga nadomešča njegov bra-
tranec, ali večkilogramski kilo-
metrski seznam najavljenih za
obisk prav tako pri Spielbergu ne
zabavajo, ampak dolgočasijo. Igra
sicer renomiranih zvezdnikov,
poleg Brooksa in Stonove v Muzi
dolgočasita še Andi MacDowell
in Jeff Bridges, je neživljenjsko
toga in afektirana, dialogi
strahotno plehki. Ravno to naj
bi sicer predstavljalo aluzijo na
dejansko napol nori, napol zla-
gani Hollywood, vendar se meta-
fora sfiži in doseže ravno naspro-
ten učinek.

Za kontrast si priključimo v spo-
min katerikoli film Woodyja Allen-
a. Nevrotični genialnež iz New
Yorka z vsakim filmom dodobra
pošpika kalifornijsko Tovarno
sanj, ne da bi to sploh nameraval,
vsaj ne vsakič. Njegova igra in dia-
logi ter geji niso nikoli tako gro-
bo neposredni, pač pa sofisticirano
inteligentni in duhoviti. Zato
pa ni čudno, da ga imamo raje na
stari celini kot pa doma.

TOMAŽ BRATOŽ

Propagandne oglase

lahko naročite na telefonsko številko

07/39 30 514 ali 041/623 116

ali na faks številko 07/39 30 540!

DOLENJSKI LIST

Izdajatelj: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja
Uredništvo: Jožica Dornič (odgovorna urednica), Andrej Bartelj,
Mirjam Bezek-Jakše, Breda Dušić Gornik, Tanja Jakše Gazvoda,
Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj, Lidija Murn,
Pavel Perc in Igor Vidmar

Izhaja ob četrtnih. Cena izvida 220 tolarjev; naročnina za 26 izvodov v 2. polletju
5.460 tolarjev, za upokojence 4.914 tolarjev, za pravne osebe 10.920 tolarjev;
za tujino letno 70 evrov oz. druga valuta v tej vrednosti. V ceni izvida oz. naročnini
je upoštevan 8-odst. DDV.

Naročila in pisne odpovedi sprejemamo samo s prvo številko v mesecu.

Oglasi: Cena 1 cm v stolpcu za oglas (in mali oglas pravnih oseb) 2.900 tolarjev
(v barvi 3.100 tolarjev), na prvi ali zadnji strani 5.800 tolarjev (v barvi 6.200 tolarjev);
za razpis 3.500 tolarjev. V ceni oglasa oz. razpisa ni upoštevan 19-odst. DDV.

Mali oglas do deset besed 1.900 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 190 tolarjev.
V ceni malega oglasa je upoštevan 19-odst. DDV.

Žiro račun pri Agenciji za plačilni promet v Novem mestu: 52100-601-59881.
Transakcijski račun pri Dolenjski banki, d.d., Novo mesto: 970-7100-4405/9.

Naslov: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Germova ulica 4, p.p. 212.
Telefoni: uprava 07/39 30 500, odgovorna urednica 39 30 528,
propagandna služba 39 30 514, naročniška služba 39 30 508 in 39 30 510,
mali oglasi in osmrtnice 39 30 512, računovodstvo 39 30 504 in 39 30 506.

Telefaks: 07/39 30 540.

Elektronska pošta: info@dol-list.si Internet http://www.dol-list.si
Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo.

Računalniški prelom in filmi: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.

Tisk: DELO-TCR, d.d., Ljubljana, Dunajska 5.

MALE OGLASE

sprejemamo tudi na telefonsko številko

07/39 30 512

Izven delovnega časa lahko mali oglas oddate
na avtomatski telefonski odzivnik.

OSMRNICE in ZAHVALE

sprejemamo tudi po pošti in na faks številko

07/39 30 540

Male oglase, osmrtnice in zahvale sprejemamo tudi
po elektronski pošti na naslov:

info@dol-list.si

Male oglase objavljamo na internetni strani

Dolenjskega lista na naslovu:

http://www.dol-list.si

ČESTITKE

ANICI OBRANOVIČ iz Volčičeve 12 v
Novem mestu želimo za dvojni praznik
zdravje in srečo. Sestra Nežka, bratje in vsi
ostali prijatelji. 2012

KMETIJSKI STROJI

TRAKTORSKI VALJAR za valjanje njiv
prodaj ali menjam. ☎ (041)582-026. 2009

TRAKTOR TV 523 prodaj. ☎ (068)52-952.

BALIRKO Claas za oglate bale in transpor-
ter za silažo, 8 m, prodaj. ☎ (068) 30 81
879. 2059

KOSILNICO BCS prodaj. ☎ (041)520-539.

TRAKTOR Masi Ferguson, starejši letnik, 80
KM, brezhiben, registriran, prodaj ali me-
njam za manjši traktor (Carrera). ☎ (0609)
634-133 ali (041)368-398. 2050

TRAKTOR Ursus 335 prodaj. ☎ (031)802-
434. 2053

MOTORNÁ VOZILA

OPEL CORSA 1.2 S, letnik 1992*, deč, 5V,
prodaj. ☎ (068)68-622. 2004

JUGO FLORIDA, letnik 1990, 60.000 km,
registriran do 6/01, prodaj za 150.000 SIT.
☎ (041)597-229. 2014

SINT

AVTOPRODAJA • AVTOLEKA
• NAJEM VOZIL • AVTODELI
• POPRAVILA
TEL.: 068 325 192 TEL.: 068 325 172
GSM: 041 588 745 GSM: 041 618 529

ZAPOSLIMO AVTOMEHANIKA

R MEGANE 1.4 RN, letnik 1997, registriran
do 5/01, z veliko dodatne opreme, ugodno
prodaj. ☎ (068)78-370. 2015

GOLF II JX B, letnik 1989, registriran do 11/
00, 125.000 km, 3V, avradio, prodaj. ☎
(068)325-081 ali (041)903-665. 2054

TWINGO Benetton, letnik 1996, prodaj. ☎
(041)720-038. 2058

FIAT PUNTO 75, letnik 1995, 33.000 km,
prodaj. ☎ (068)84-569. 2044

POSEST

PARCELO, 25 a, zazidljivo, v vasi Trbine pri
Mirni (Trbinska gora) prodaj. ☎ (068)47-
773 ali (031)836-252. 2006

NUJOV v Gabrju oddamo v najem. ☎ (041)
968-869. 2007

V ŽUŽEMBERKU ali v Sadini vasi kupim
zazidljivo parcelo ali starejšo hišo. ☎
(041)812-752. 2023

V NOVEM MESTU oddam pritlično hišo, cca
135 m², CK, parkirni prostor, primerna za
poslovne in stanovanjske namene. ☎ (068)22-
249. 2030

HIŠO v Metliki oddam v najem. ☎ (068) 60
718, zvečer. 2061

Pridobivanje gradbene
dokumentacije, Ljubljanska
4, Novo mesto, tel. 07/ 33
44 851.

SUZUKI

AVTO mehanika
prodaja vozil kleparstvo
ličarstvo

Kreditni na položnice ali odlog plačila!
50 % zdaj, 50 % čez dve leti!

PRODAMO starejšo
stanovanjsko hišo v
Slamni vasi. Informacije
na tel. št. 07/363-74-01.

V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH na urejeni
lokaciji prodamo takoj vseljivo hišo, 267 m²
površine. Mrvar, ☎ (041)235-746. 2063

PRODAM

BIVALNI KONTEJNER, polhovo mast in 10
m suhih gabrih drv prodaj. ☎ (068)33 48
107 ali (041)850-518. 2022

SUHE (8 let) smrekove plohe, debeline 8 in
5 cm, v skupni količini 6 m³, in dober kubik
hrastovih plohov, 5 cm prodaj. Ugodno
oddam tudi ostreže za hišo (gruši), 10 x 11
m, z latami in kritino. ☎ (068)322-989. 2032

SMREKOVO OBLOGO, ladijski pod, širine
5,7, 9 in 11 cm, debeline 13, 16 in 20 mm, od
550 SIT, bruna, okrasne zaključne letve
prodaj. Možna dostava. Mizarstvo Blažič,
Družinska vas, ☎ (068)73-587. 2033

KUHINJO, štedilnik, pomivalni stroj in sušil-
ec, ugodno prodaj. ☎ (041)550-963. 2037

CAMP PRIKOLICO Adria 350, zelo lepo
ohranjeno, ugodno prodaj. ☎ (068)25-123
ali (041)609 91. 2038

2 M³ suhih smrekovih plohov, debeline 5 cm,
in 2 m³ smrekovih desk, debeline 2 cm,
prodaj. ☎ (068)84-220. 2040

KOMBINIRAN otroški voziček Hauck
prodaj. ☎ (041)894-068. 2043

ODLIČNO OHRANJENO opremo za frizerski
salon prodaj. ☎ (031)526-166. 2045

15 ŠPIROVCEV, 14 x 12, 2 legi, 18 x 20, in
suhe plohe, 8 cm, prodaj. ☎ (068)44-202.

OPAŽ in ladijski pod, smrekov, z dostavo,
prodaj. ☎ (063)451-082. 2064

RAZNO

VAS ZANIMA USODA? Potrebujete pogovor
ali nasvet? Pokličite! ☎ (090)46-52, 156 SIT/
min. 1729

PRIZNANI JASNOVIDEC vam pomaga reši-
ti vaše težave, napoved prihodnosti. ☎
(031)557-314 ali (064)624-339. 1838

DELNICE Vizije, Krke, vseh ostalih skladov
ter podjetij lahko prodate preko borznopo-
sredniške hiše Medvešek Pušnik, Mercator
center Novo mesto. Po želji gotovina takoj za
vse PID-e. ☎ (068)39 30 262. 1962

GRADITELJI! Po konkurenčnih cenah in
kvalitetno izdelujemo strojne tlake, strojne
omete in termo fasade. ☎ (041)642-762. 2001

APARTMA na Cresu, Martinševica, 45 m² +
20 m² pokrite terase, vse opremljeno, prodaj
za 6.000.000 SIT. ☎ (00385) 91 503 16 03.

POMOČ v gospodinjstvu, 2 do 3 krat teden-
sko, dopoldan, iščemo. ☎ (068)66-643,
zvečer. 2003

SPORTNI CENTER
FIT & FUN
FITNESS • SOLARIJ • MASAŽA

Voraneva ulica 1
(Regrške košenice)
Novo mesto
Tel.: 068/322-827

ROLETARSTVO
BAYER
Bayer Aleksander, s.p., Stopiče 37 a
068/80 210
040/202 868

OSAMLJENO ŽANSKA IŠČE žensko, ki bi
prišla stanovat k njej. Hrana in stanovanje v
hiši. Cerovec 18, Trebelno. 2005

MLAJŠO DRUŽINO za pomoč na kmetiji
iščem. Sifra: Dedovanje. 2008

ZELIŠČAR - MOČ NARAVE. Zdravilo
Travin trajno zaustavi simptome artritisa, ar-
troze ter obnovi sklepni hrustanec. ☎
(041)886-345. 2018

UPOKOJENKO za pomoč starejši ženski v
Kranjski Gori iščemo. Vse ostalo po dogovo-
ru. ☎ (041)720-177. 2042

ODER za fasado, kovinske pulte in opažne
plošče posodim. ☎ (068)33 46 104. 2052

POLAGAMO in tlakujemo z naravnim in
umetnim kamnom ugodno in kvalitetno. ☎
(041)504-610 ali (068)770-145. 2060

SLUŽBO DOBI

DEKLE dobi honorarno zaposlitev za delo v
strezbi v bistroju AS na Otočcu. ☎ (041)730-
151.

NATAKARICO in KUCHARICO zaposlimo v
novomeški okrepčevalnici. Možnost stalne
zaposlitve. ☎ (041)628-385.

PRIPRAVNIKA (-CO) gostinske smeri
zaposlim. ☎ (041)643-707. 2010

ZASTOPNIKE za lastnim prevozom zaposli-
mo v Novem mestu, okolici, Sevnici in Krškem
za trženje oglašev v PIRS inenikih. Slovenj-
ska knjiga, d.o.o., PE PIRS, Stegne 7, Ljub-
ljana, ☎ (041)746-823. 2020

PRODAJALCA za delo na terenu zaposlimo.
☎ (041)696-370. 2024

ZA DELO v parketarstvu nudim zaposlitev
delavcu, po možnosti z lesno izobrazbo. ☎
(041)652-747. 2025

VOZNIKA KOMPIJA zaposlim redno ali
honorarno. Zaželjene izkušnje v mednarod-
nem transportu. ☎ (041)692-077. 2028

NATAKARICO zaposlimo za dopoldansko
delo. Sobotne, nedelje in prazniki prosti. ☎
(068)323 322, od 17. do 22. ure. 2041

MOŽNOST dobrega zaslužka. Denar takoj.
☎ (041)798-535. 2046

STANOVANJA

DVOSOBNO STANOVANJE v Novem me-
stu prodaj. ☎ (068)22 008 ali (041)734-207.

V NOVEM MESTU prodaj stanovanje, 44
m². ☎ (041)807-997. 2031

DVOSOBNO STANOVANJE v bližini Nove-
ga mesta, oddam. ☎ (040)282-744.

MLAD poročen par najame eno- ali dvosob-
no stanovanje, po možnosti neopremljeno. ☎
(041)838-024. 2034

V OKOLICI Šmarjete oddamo enosobno
stanovanje. ☎ (07)30 73 273. 2049

OBVESTILO

Občina Metlika obvešča, da bo naslednji dan po objavi tega obvestila
izobesila na oglasni deski Občine Metlika javni razpis z zbiranjem
pisnih ponudb za prodajo nepremičnega premoženja, in sicer:
poslovne stavbe - stara OŠ Podzemelj in 5-ih garaž v
Župančičevi št. 2 in št. 7 v Metliki.

Podrobnejše informacije dobite na tel. št. 07/363-74-01

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 29. julija, bodo odprte naslednje prodaj-
alne živil:

• Novo mesto: od 8. do 20. ure: Mercator center
od 7. do 19. ure: Blagovnica Žabja vas

od 7. do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku

od 7. do 21. ure: trgovina Tina, Šegova ulica
od 7.30 do 13. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica

od 7. ure do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmilhel
od 8. do 21. ure: trgovina Žepke, Ravgovska

od 7. ure do 14.30: market Maja, Bučna vas
od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas

od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
od 8. do 17. ure: trgovina Brar, Smolenja vas

od 7.30 do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpetar

od 7. do 20. ure: trgovina Marks, Vavta vas
od 6.30 do 17. ure: market Malka, Mestne njive

od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodaj-
alna Kandija

• Brežice: do 13. ure: Market
• Uršna sela: od 8. do 16. ure: Urška

• Šentjernej: od 7. do 17. ure: Samopostrežba Šent-
jernej
od 7. do 18. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju

od 7. do 18. ure: trgovina Na Gorici, Gor. Vrhopolje
V nedeljo, 30. julija, bodo odprte naslednje prodaj-
alne živil:

• Novo mesto: od 8. do 12. ure: Mercator center
Čikava
od 8. do 11. ure: Samopostrežba Ločna, Market Drs-
ka, Market Smrečnikova

ŽENITNE PONUDBE

35-LETNO DEKLE, ekonomski tehnik, želi
spoznati resnega prijatelja. ☎ (090)42 17, od
17. do 22. ure. 2011

ŽIVALI

MLADE NESNICE, hise, rjave in grahaste,
pred nesnostjo, opravljena vsa cepljenja,
prodajamo po ugodni ceni. Naročila zbirajo:
Jože Zupančič, Otovec, Črnomelj. ☎ (068)
52-806, Gostilna Krulc, Mostec, Dobova. ☎
(0608)67-587 in Dušan Sajevec, Vavta vas 9,
☎ (068)84-111. 1711

ENOLETNE KOKOŠI za zakol ali nadaljnjo
rejo prodajamo. Jože Švalj, Dol. Brezovica 5,
8310 Šentjernej. ☎ (068)82-060. 2013

KRAVO, brejo, staro 5 let, cepljeno vino
cviček in belo vino prodaj. ☎ (068)45-542.

BIKCA, 150 kg, prodaj. ☎ (068)30 71 534.

ČB TELICO, brejo 8 mesecev, prodaj. ☎
(068)78-036. 2021

SIVO TELICO, 3 mesece brejo, in bikca, črno-
belega, starega 14 dni, prodaj. ☎ (068)30 87
608. 2026

KRAVO simentalco, staro 4 leta, in črno telič-
ko prodaj. ☎ (041)254-438. 2029

KRAVO za zakol ugodno

KANDIJSKA 9, NOVO MESTO
Tel.: 068/321-115, 325-477
Faks: 068/342-136

MEDULIN • 29.7. do 5.8. • POL • 37.700 SIT
PULA (HTL PALMA) • 7 x POL • 44.700 SIT
ŠIBENIK (HTL IVAN) • 7 x POL • 43.300 SIT
(en otrok do 10. leta z dvema odraslima – BREZPLAČNO)

KORČULA • 7 X POL • že od 33.900 dalje
+ 7.500 prevoz iz Novega mesta

DUBROVNIK • letalo – letalo • 7 x POL • 53.000,00 SIT
GRČIJA (SAMOS) • letalo – letalo • 7 x NZ • 59.900,00 SIT
PORTUGALSKA (FLY&DRIVE) • 7 DNI • 49.900,00 SIT + avto
TURČIJA (ANTALYA) • 7 x NZ • 66.300,00 SIT
RODOS • letalo – letalo • 7 x NZ • 59.900,00 SIT
CIPER • letalo – letalo • 7 x NZ • 79.900,00 SIT
TAJSKA • letalo – letalo • 14 x NZ • 158.000,00 SIT

BRAMAC

BRAMAC, d.o.o.
Dobruška vas 45
8275 Škocjan

vabi k sodelovanju

SODELAVCA NA PODROČJU FINANC IN RAČUNOVODSTVA

Od kandidatov pričakujemo:

- VII. stopnjo strokovne izobrazbe ekonomske smeri
- Znanje nemškega jezika
- Poznavanje Windows okolja
- Zaželeno nekajletne delovne izkušnje na področju financ in računovodstva

Delovno razmerje bomo z izbranim kandidatom sklenili za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom. Pисne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: **BRAMAC, d.o.o., Dobruška vas 45, 8275 Škocjan**, v 8 dneh po objavi. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v roku 30 dni po opravljeni izbiri.

IMP PROMONT – MONTAŽA, d.o.o.

Pot k sejmišču 30, p.p. 4957

1231 Ljubljana-Črnuče, SLOVENIJA

Telefon: 01-53-71-574

Telefax: 01-53-73-726

Internet: <http://www.imp-pro-mont.si>

E-mail: info@imp-pro-mont.si

K sodelovanju vabimo monterje in varilce, usposobljene za izvajanje vseh vrst cevni instalacij vodovoda, ogrevanja, plina in najzahtevnejših industrijsko-tehnoloških instalacij, na področju farmacije ter plinovodne in cevovodne infrastrukture.

Pogoji:

- ustrezna kvalifikacija, atesti
- odslužen vojaški rok
- slovensko državljanstvo

Zaposlitev nudimo za določen ali nedoločen čas, z možnostjo dela v dolenjski regiji.

Prav tako nudimo štipendije učencem, ki bi jih zanimalo delo na našem področju.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov:

IMP Promont Montaža, d.o.o., Pot k sejmišču 30, 1231 Ljubljana-Črnuče, kadrovska služba, s pripisom objava oz. vloga za štipendijo.

RADIO
94,9 Mhz

VESELJAK

PTUJ 2000

PTUJ - V petek, 4. avgusta, se bo na Mestnem trgu začel že 31. festival domače zabavne glasbe, na katerem se bo dvajset ansamblov iz vse Slovenije potegovalo za zlato, srebrne in bronaste Orfejeve značke ter za nagrade strokovne komisije in občinstva. Med tekmovalci so z našega območja Mladji Dolenjci iz Novega mesta in Marjan Kočevar s Senovega. Razveseljiva novost letošnjega festivala je, da vstopnine ni.

TREZNILA STA SE
NA POLICIJI

OTOČEC – Med policijsko obravnavo tatvine ženske torbice v diskoteki Otočec 16. julija je V. Č. iz Maribora pred policisti napadel tamkajšnjega varnostnika. Policista sta mu nadaljnji napad sicer preprečila, vendar je z grožnjami nadaljeval. Očitno močno vinjen je nato žalil še policiste, zato so ga pridržali. Enaka usoda je doletela tudi Mariborčana P. F., ki se je med postopkom začel nedostojno vesti do policistov in jih zmerjati z različnimi kletvicami. Oba se bosta srečala s sodnikom za prekrših.

Prodajalna "Sejalec"
Prešernov trg 10
tel. 07/3325-750

5 - 15 % POPUST

za vrtno KOSILNICE
in motorne KOSE
- za gotovinska plačila!

Od 31.7.2000
do prodaje zalog.

ZRNO, D.O.O.

Gmajna 6
8274 Raka

V trgovini ZRNO NA RANČU poteka posebna akcija kmetijskega in gradbenega materiala:

- CEMENT 789,90 SIT
- APNO 415,93 SIT
- MOD. BLOK (CEL KAMION) 76,90 SIT + PREVOZ
- ARM. MEŽA 9 x 6 4.990,00 SIT

Najugodnejše fasade avstrijskega proizvajalca QUARZOLITH
• stiropor fasada debeline 5 cm kpl. 1.637,00 SIT
• toplotni omet supertherm – vreča 1.050,79 SIT

Trgovsko podjetje Zrno zbira naročila in pripravlja ponudbe za vse vrste fasad, izdelavo notranjih in zunanjih strojnih ometov, večje zidarske storitve.

Na ta način boste v ZRNU dobili informacijo in pomoč pri gradnji hiše od temeljev do strehe.

KMETIJSKI REPRMATERIAL

POSEBNO UGODNA PONUDBA

GNOJILA PETROKEMIJA KUTINA

• UREA 46 % 1.790,00 SIT

• NPK 15-15-15 1.889,00 SIT

POSEBNA AKCIJA ZAŠČITNIH

SREDSTEV ZA VINOGRADNIKE

IN POLJEDELCE – POSEBNI

POPUSTI ZA VEČJE KOLIČINE:

• ANTRAKOL KG 1.286,00 SIT

• BAKRENI ANTRAKOL KG 1.444,51 SIT

• BORDOJSKA BROZGA 399,00 SIT

• MOČLJIVO ŽVEPLO 368,28 SIT

• SWITCH 0.1 2.669,00 SIT

NA ZALOGI IMAMO KRMNI

JEČMEN IN KRMNO KORUZO.

V ZRNU VSAKI STRANKI

OMOGOČIMO DOSTAVO NA DOM

OZ. GRADBIŠČE Z LASTNIM

PREVOZNIŠTIM SREDSTVOM.

TELEFON:

0608/75410, 0608/75086

Podjetje
za varovanje
premoženja
in oseb, d.o.o.

Novo mesto, Seidlova 5

tel.: 068/325-325

faks: 068/3917-305

PRGIŠČE MISLI

• Koliko atletskih medalj bi šele osvojili, ko bi v višino skakali kot na položaje: v teku bili hitri kot pri begu od odgovornosti in v maratonu imeli toliko "kondicije" kot v sodnih procesih.

Mazda 323 F-cool,

vaš prostor pod soncem!

Meteorologi napovedujejo tudi v prihodnjih tednih pasjo vročino. Kako preživeti plus 32 stopinj Celzija? Samo kozarec hladne pijače bo premalo. **Mazda 323 F-cool** ima vgrajeno klimo, ki vam vsaj med vožnjo zagotavlja prijetno osvežitev. Poleg tega bo elegantna **Mazda 323 F-cool** do konca avgusta na voljo po izredno ugodni ceni. Torej ob kul počutju tudi skulirane cene. Če želite skulirati letošnje poletje, nekaj prihraniti in postati lastnik avtomobila z veliko dodatne opreme, obiščite salon Mazde. **Kar takoj, ker je serija omejena!**

Ljubljana: A COSMOS, 01/51 95 090; GAMA CENTER, 01/52 31 126; MAZDA CITY, 01/24 25 000; Maribor: AVTOCENTER ŠERBINEK, 02/45 03 550; Ptuj: AVTOCENTER ŠERBINEK, 02/78 38 451; Murska Sobota: AVTOCENTER LEPOŠA, 02/53 61 770; Celje: STIGMA 93, 03/54 11 251; Zagorje: AVTOHISA KRŽIŠNIK, 03/56 64 729; Velenje: AS AVTOMOBILI SKORNEK, 03/89 72 170; Kranj: AVTO MOČNIK, 04/20 41 696; Nova Gorica: AUTORENT, 05/30 28 460; Koper: AVTOPLUS, 05/61 37 038; Novo mesto: SIGMACOM, 07/33 76 400; Brežice: GAMA, 07/49 93 030

www.mazda.mms.si

DOLENJSKI LIST

samo 28. in 29. julija 2000

Super Akcija

70.913,00 SIT

S Kartico Kovinotehna za gotovino

58.990,00 SIT

Hladilnik GORENJE K 25 CLB

- skupna bruto prostornina 259 l
- zamrzovalni del neto: 68 l
- hladilni del neto: 190 l
- energijski razred: B
- mere (š/v/g cm): 60 / 143,5 / 62,5
- olajšava pri dohodnini

101.990,00 SIT

S Kartico Kovinotehna za gotovino

89.890,00 SIT

TV PHILIPS 25 PT 5025

- hitri TTX
- velikost ekrana 63 cm
- stereo z BlackLine-S slikovno cevjo in Contrast Plus

Kenmore

Pralni stroj KENMORE art. 18900

69.990,00 SIT

S Kartico Kovinotehna za gotovino

59.990,00 SIT

- število programov: 11
- število obratov: 500-800
- volumen bobna: 5 kg
- 1/2 pranje
- ključavnica za otroke
- razred porabe energije: B

29.990,00 SIT

S Kartico Kovinotehna za gotovino

28.790,00 SIT

Tlačni čistilec na hladno vodo KÄRCHER K 270

- pretok: 360 l/h
- moč: 1600 W
- tlak: 100 barov
- teža: 7 kg

28. in 29. 7. 2000
priznamo imetnikom
Kartice Kovinotehna ob nakupu
bele tehnike GORENJE tudi
do 10 % gotovinskega popusta!
(Razen za izdelke v akcijski ponudbi.)

nemogoče je mogoče

KOVINOTEHNA

Prodajna centra v BTC Novo mesto
in v Intermarket centru Brežice

Tihomir Tomašič

ravni pri izbirnih predmetih odločil za kemijo in fiziko. Čeprav je bil Tihomir ves čas odličnik, je enkrat le dobil nezadostno oceno. „Bilo je pri nareku v višjem razredu osnovne šole. Skoraj vsi v razredu smo dobili enico, ker nismo pravilno uporabljali vejic. Takrat sem občutil, kako nelagodno je učencu, ko dobi slabšo oceno. Priznam, da so se mi velikokrat učenci, ki jim nikakor ni šlo, smilili, zlasti še, če sem vedel, da so se učili, a jih je pred tablo premagala trema,“ se spominja. Zase pravi, da ga ni bilo v šoli nikoli strah, saj je bil vedno dobro pripravljen, čeprav ga ni nikoli nihče silil h knjigam. Vendar ga je motilo, če so učitelji pri učencih ali dijakih namesto znanja iskali nezanjanje.

Tomašič, ki je Zoisov štipendist, je bil ob zaključku šolanja v metliški osnovni šoli z Marjetko Pezdirc učencem generacije. Zanimivo, da sta bila tudi letos najboljša maturanta črnomaljske gimnazije. Dober uspeh, ki Tihomirja nikakor ni odlepil od tal, ampak še naprej ostaja skromen, tih in je vedno pripravljen pomagati, pa je zanj pomemben predvsem zato, ker mu ni potrebno trepetati, ali bo sprejel na študij farmacije. A medtem ko je nekatere strah že ob misli, da bodo morali oditi na študij daleč od doma, se Tihomir tega veseli. „Pred leti sem nameraval trenirati košarko, a bi se moral voziti vsaj v Novo mesto, in zamislil je padla v vodo. V Ljubljani bom imel več možnosti za vse to, kar me zanima, predvsem pa za obiskovanje koncertov,“ načrtuje Tihomir, ki je prepričan, da ga domotožje ne bo dajalo tudi zato, ker bo večina od dvaintridesetih dijakov iz njegovega razreda študirala v Ljubljani. A tudi Klub belokranjskih študentov zadnje čase dobro povezuje svoje člane. Vendar ga ni sram priznati, da bo pogrešal razredničarko Bogomiro Kure, ki jih je kot mati z velikim srcem znala povezati ter je za vsakogar našla spodbudno besedo.

Tomašič razmišlja, da bi se po končani fakulteti spoprijel še s podiplomskim študijem. „Ne vem, ali se bom potem vrnil domov. Vem, da je veliko tarnjanja nad begom možganov iz Bele krajine, žal pa je res tudi, da se marsikdo, ki bi se z diplomom želel vrniti, ne bi imel kje zaposliti,“ pravi realni Tihomir.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

IZBOR ZA MISS KOLPE-KUPE

KASUNI - V Kasunih na Hrvaškem v bližini mednarodnega mejnega prehoda v Vinici bo v soboto, 29. julija, ob 19. uri četrto srečanje prebivalcev ob reki Kolpi, ki je izmenično v Sloveniji in Hrvaški. Med drugim bodo izbirali miss Kolpe-Kupe. Prireditve se bosta udeležili tudi lanska miss Kolpe Andreja Čupor, ki je postala letošnja miss Hrvaške, ter miss Slovenije Neda Gačnik. Prireditve pripravlja občina Bosiljevo v sodelovanju z Društvom slovensko-hrvaškega prijateljstva Kolpa Vinica ter radia Karlovac in Krka.

TABLE ŽE PODIRAJO

VRAJSKI BREG - Arheolog Uroš Bavec se je na Vrajskem bregu zahvalil mokronošemu podjetniku Marku Kapusu za tehnično zelo dobro izvedbo štirih tabel za označitev arheološke poti do skupka štirih najdišč v Gorenjem Mokronogu. Na vsaki tabli je kratka informacija v slovenščini in angleščini. Kapus je v soboto postavil tudi 8 usmerjevalnih tabel do teh najdišč, žal pa so neznanzi vandali že do nedelje podrlje dve tabli in s tem nazorno izpričali svoj odnos do kulturne dediščine.

V Posavju gnezdiijo breguljke

Zaradi zasipavanja gramoznice jim sledi smrt

Najmanjša med našimi lastovkami je breguljka (Riparia riparia), ki gnezdi na najbolj neobičajnem mestu za lastovke: v strmih rečnih bregovih iz mivke ali zemlje. Takšne stene nastajajo in se obnovljajo vsako leto z erozijo rečnega brega. Ker so naše reke že skoraj v celoti spremenjene v kanale, breguljka nima več kje gnezdit. Kot izhod v silo so se ji ponudile stene v nastajajočih gramoznicah.

Največja posavska kolonija (preko sto parov) je v preteklih letih gneznila v gramoznici pri Krškem (upravljaavec IGM Sava). Letos so

Trikrat "da" na Semiški ohceti

Tradicionalno Semiške ohceti, na kateri so se poročili Maja Štravs in Boštjan Renko, Viktorija Novak in Martin Može ter Nevenka Prašnički in Gorazd Kuster, si je ogledalo okrog dva tisoč ljudi

SEMIČ - Turistično društvo Semič je preteklo soboto že šestič zapored pripravilo prireditve z zgovornim imenom Semiška ohceti. Prvič je folklorna skupina, ki se prav tako imenuje Semiška ohceti, le zaigrala ohcetne običaje, zadnjih pet let pa se pari na prireditvi zares poročajo. Letos so obiskovalci prireditve, ki se hkrati znajdejo v vlogi svatov, končno le dočakali, da si je obljubil zvestobo pred matičarjem in župnikom belokranjski par.

Svatbeni obred se je pričel s prošnjačenjem in prevozom bale, ki je bila letos še posebej bogata. Maja Štravs iz Semiča in Boštjan Renko iz Klostra pri Gradcu sta od Pohištva Brežice prejela spalnico, Viktorija Novak in Martin Može iz Novega mesta ter Nevenka Prašnički in Gorazd Kuster s Sel pri Vodicaah pa od metliške „Kolpe“ bona po 100 tisoč tolarjev. Vsi pari so od Srednje lesne šole iz Novega mesta dobili v dar zibelke, za katere je posteljino podarilo podjetje Katja & Alen. Telekom se je izkazal z ISDN paketi, Dolenjske lekarne s prstani, Turistično društvo

vo Semiču pa je kupilo omare. Seveda pred civilno in cerkveno poroko ni šlo brez šranganja, po poroki pa so se mladoporočenci in svati odpeljali na prireditveni prostor pri gasilskem domu, kjer so svetili in sprejeli neveste, potem pa se je zabava nadaljevala do jutranjih ur. Belokranjski par, ki je imel najbližje do doma, je vztrajal kar do pol štirih zjutraj. Sicer pa so v svatbenem obredu poleg domače folklorne skupine sodelovale še folklorne skupine Triglav iz Kanade,

Društva upokojencev iz Kamnika in iz Predgrada. Čeprav je bila ohceti letos združena s srečanjem belokranjskih izseljencev s celega sveta, je bilo obiskovalcev približno toliko kot lani, torej okrog dva tisoč. Prav za nikogar pa ni zmanjkalo ne dobre volje ne hrane ne pijače, sladokusci pa so lahko poskusili vina tudi v semiški vinski kleti ter si na kulnarični razstavi ogledali tradicionalne kmečke ohcetne jedi.

M. BEZEK-JAKŠE

BELOKRANJSKA MLADOPOROČENCA - Semiški župnik Janko Štampar je letos prvič poročal pare na Semiški ohceti. Letos pa sta si tudi prvič obljubila zvestobo na tej prireditvi belokranjska nevesta in ženin, in sicer Maja Štravs in Boštjan Renko (na fotografiji). (Foto: M. B.-J.)

Jutri se prične Jurjevanje

Nastopi folklornih skupin, godcev, pevcev, tamburašev

ČRNOMELJ - Medtem ko je bila zadnja leta največja črnomaljska etnološko-folklorno-turistična prireditev Jurjevanje v kresovanjem okrog 20. junija, bo letos šele 28. in 29. julija, saj bo združena s srečanjem belokranjskih izseljencev z vsega sveta. Jurjevanje, ki bo že sedemintridesetič zapovrstjo, pripravljajo pa ga občina Črnomelj, odbor za Jurjevanje in Zveza kulturnih društev Črnomelj, se bo v jurjevanjski dragi pričelo v petek, 28. julija, ob 17. uri z nastopom skupine Čuki. Ob 19. uri bo promena koncert godbe na pihala Črnomelj, uro pozneje pa slavnostni začetek prireditve z nagovorom črnomaljskega podžupana in predsednika organizacijskega odbora Andreja Kavška. Sledil bo nastop folklornih skupin iz Dragatuša, Starega trga, Semiča in Adlešičev, mladih pevki iz Poljanske doline ter gostujoče folklorne skupine Vido vo iz Šentvida pri Stični.

V soboto se bodo ob 15. uri v jurjevskih igrah pomerile ekipe društev podeželske mladine iz Bele

krajine in Dolenjske. Ob 17. uri bo koncert tamburaške skupine Dobri iz Dragatuša in črnomaljske godbe na pihala, ob 20. uri pa bo belokranjske izseljence nagovoril črnomaljski župan Andrej Fabjan. Sledil bo nastop folklornih skupin iz Črnomlja, Metlike, Vinice in Predgrada, Jaza ter gostujočih folklornih skupin iz Kopra in Vipave. Prvi večer bodo za ples in razvedrilo poskrbeli Čuki, drugi večer pa ansambel Lojzeta Slaka.

Mojstri domače obrti bodo v jurjevanjski dragi predstavili svoje izdelke. Sicer pa bo med prireditvijo v Špeličevi hiši na ogled slikarska razstava "Po Župančičevi poti" z deli, ki so nastala v slikarski delavnici v Dragatušu in okolici junija letos. V črnomaljskem gradu bo na ogled mestna muzejska zbirka in razstava del Božidarja Jakca, v črnomaljski kleti pa bo mogoče poskusiti vrhunska belokranjska vina. V nedeljo, 30. julija, se bo ob 10. uri pričel kolesarski maraton po Beli krajini s startom in ciljem v jurjevanjski dragi.

Festival Brežice 2000
15. 7. - 19. 8. 2000

Država partnerica Velika Britanija

OSREDNJI KONCERTI

Četrtek, 27. 7. ob 20:30, Brežice, LA SELVA MUSICALE
Petek, 28. 7. ob 20:30, Kostanjevica na Krki, OSLO BAROQUESOLOISTS
Sobota, 29. 7. ob 18:30, Brežice, MUSICA ANTIQUA AMBERGENSIS

ŠTUDENTSKI FESTIVAL

Torek, 1. 8. ob 20:30, Bogenšperk, Jasna NADLES, M. VRSJAKOV, R. ORMROD
Sreda, 2. 8. ob 20:00, Rajhenburg, Jasna NADLES, M. VRSJAKOV, R. ORMROD
Četrtek, 3. 8. ob 21:00, Otočec, Jasna NADLES, M. VRSJAKOV, R. ORMROD
Petek, 4. 8. ob 20:00, Pišce, Jasna NADLES, M. VRSJAKOV, R. ORMROD
Torek, 8. 8. ob 20:30, Bogenšperk, LA DOLCEZZA DI CRACOVIA & P. Fiugajski
Sreda, 9. 8. ob 20:00, Rajhenburg, LA DOLCEZZA DI CRACOVIA & P. Fiugajski
Četrtek, 10. 8. ob 21:00, Otočec, LA DOLCEZZA DI CRACOVIA & P. Fiugajski
Petek, 11. 8. ob 20:00, Pišce, LA DOLCEZZA DI CRACOVIA & P. Fiugajski
Sobota, 12. 8. ob 20:00, Sevnica, LA DOLCEZZA DI CRACOVIA & P. Fiugajski
Torek, 15. 8. ob 20:30, Bogenšperk, A CAT IN A HAT
Sreda, 16. 8. ob 20:00, Rajhenburg, A CAT IN A HAT
Četrtek, 17. 8. ob 21:00, Otočec, A CAT IN A HAT
Petek, 18. 8. ob 20:00, Pišce, A CAT IN A HAT
Sobota, 19. 8. ob 20:00, Sevnica, A CAT IN A HAT

RAZSTAVE

16.-29. 7., Rajhenburg, BRITANSKI KRONSKI DRAGULJI
16.-19. 8., Rajhenburg, WILLIAM SHAKESPEARE

Zavod Ars Ramovš, Slovenska 1, 1000 Ljubljana
Telefon: 07 499 10 50, 10:00-12:00 in 15:00-17:00
e-pošta: info@k-ramovs.si

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Včasih se težave uredijo, še preden jih objavimo - Afera brinove jagode se razpleta drugače, kot je mislila bralka - Da jo je poklical Igor Vidmar, je laž

Zgodi se, da se težave naših bralcev uredijo in vprašanja razjasnijo, še preden jih objavimo. Jože s Senovega nas je v četrtek prosil, naj razčistimo zadevo v zvezi z asfaltiranjem Poti na Armes. Potožil je, da so z denarjem, s katerim naj bi asfaltirali 1200 ceste, odpravili posledice plazu, ki je poškodoval dve hiši, za kateri so lastniki dobili lokacijsko dovoljenje pod pogojem, da sami nosijo posledice morebitnih poškodb zaradi plazu. Že naslednji dan nas je Jože poklical še enkrat in nam zaupal, da je problem rešen. Od pristojnih v krajevni skupnosti je zvedel, da so

denar za asfaltiranje Poti na Armes že zagotovili in da bodo njegove težave ospravljene.

Dežurni novinar, ki ob četrtek ob telefonu čaka na klice naših bralcev, včasih nima lahkega dela. Zgodi se, da bralci, ki nas kličejo, niso zanesljivi in bi objava njihovih zavajajočih ali celo lažnivih trditev marsikomu povzročila škodo. Minuli četrtek nas je že tretji teden zapored poklicala Marija Lipovšek iz Novega mesta, tudi tokrat v zvezi z brinovimi jagodami, ki naj bi jih pred kratkim kupila v eni izmed novomeških specializiranih prodajaln. Pred kratkim naj bi tam kupila tri zavoje brinovitih jagod in kasneje ugotovila, da naj bi bile glede po na vrečkah odtisnjenem datumu pakiranja stare že deset let. Ker zadeva prejšnje tedne ni zdržala našega preverjanja, njenega klica nismo objavili, tokrat pa smo se odločili drugače.

Marija je namreč trdila, da jo je pred tremi dnevi klical naš novinar Igor Vidmar in da se je z njim pogovorila vse v zvezi z njenim problemom, kar je debela laž. Spodaj podpisani Igor Vidmar prišezem, da nisem klical Marije Lipovšek in da do zdaj nisem vedel ničesar o njenih brinovitih jagodah. Stvar je postala tako zanimiva, da sem se osebno napotil v trgovino, kjer naj bi bila Marija kupila sporne brinove jagode. Tam mi je lastnik trgovine pojasnil, da trgovina obstaja šele šest let, tako da pri njih niso

mogli pakirati brinove jagode pred desetimi leti. Lipovškova se je oglasila tudi pri njih in jim pustila eno od spornih vrečk z brinovimi jagodami. Na vrečki, ki nam jo je pokazal, je bil res odtisnjen letnica 1990, poleg tega tudi napis Dolenjska lekarna. Povedal je tudi, da vse čaje in zdravilna zelišča podobno kot Dolenjska lekarna kupujejo neposredno od proizvajalcev (Lek. Droga, Krka ipd.). Meni, da je bila vrečka kupljena že pred desetimi leti.

IGOR VIDMAR

RIBA, DA TE KAP - Nedavno smo pisali, da je Anderj Jurca iz Straže ujel 10,5 kg težkega soma. Prav pred kratkim pa se je na njegovo umetno vabo ujel 142 cm dolg in dobrih 13 kg težak som v Krki, in sicer pri Lešnici. (Foto: Borut Peterlin)

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Priluhnil vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki 07/ 39 30 522 vas čakamo vsak četrtek med 20. in 21. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.